

РЕПУБЛИКА СРПСКА

ВЛАДА

**СТРАТЕГИЈА
ЗА СУЗБИЈАЊЕ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗА ПЕРИОД 2026–2032. ГОДИНЕ**

Бања Лука, децембар 2025. године

Садржај

1. УВОД	5
1.1. Приступ изради Стратегије	5
1.2. Стратешки, нормативни и методолошки оквир	7
2. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА	10
2.1. Ситуациона анализа	10
2.1.1. Анализа правног оквира	10
2.1.2. Ефикасна примјена Закона о заштити од насиља у породици	19
2.1.3. Превенција насиља у породици	35
2.1.4. Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици	40
2.1.5. Заштита жртава од насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама	43
2.2. SWOT анализа и стратешко фокусирање	45
2.2.1. SWOT анализа	45
2.2.2. Стратешко фокусирање	48
2.3. Стратешка оријентација	48
2.3.1. Визија развоја и стратешки циљеви	49
3. ПРИОРИТЕТИ И МЈЕРЕ СА ИНДИКАТОРИМА	51
3.1. Преглед приоритета и мјера са индикаторима	52
4. ПРОВЈЕРА УНУТРАШЊЕ И МЕЂУСОБНЕ УСКЛАЂЕНОСТИ СТРАТЕШКИХ ДОКУМЕНАТА	61
4.1. Усклађеност са секторским стратегијама у Републици Српској	62
5. ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН	63
6. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ	64
7. ПРИЛОЗИ	68
7.1. Сажети преглед стратешких циљева, приоритета и мјера у стратешком документу	68
7.1.1. Сажети приказ приоритета и мјера за 1. стратешки циљ	68
7.1.2. Сажети приказ приоритета и мјера за 2. стратешки циљ	71
7.1.3. Сажети приказ приоритета и мјера за 3. стратешки циљ	75
7.1.4. Сажети приказ приоритета и мјера за 4. стратешки циљ	76
7.2. Детаљан преглед мјера	79
7.2.1. Детаљан преглед мјера за 1. стратешки циљ:	79
7.2.2. Детаљан преглед мјера за 2. стратешки циљ	85
7.2.3. Детаљан преглед мјера за 3. стратешки циљ	91
7.2.4. Детаљан преглед мјера за 4. стратешки циљ	93

Скраћенице

ГС – Генерални секретаријат

МПОС – Министарство породице, омладине и спорта

МУП – Министарство унутрашњих послова

МЗСЗ – Министарство здравља и социјалне заштите

МПР – Министарство правде

МПК – Министарство просвјете и културе

МУЛС – Министарство управе и локалне самоуправе

МРБИЗ – Министарство рада и борачко-инвалидске заштите

МНВ – Министарство за научнотехнолошки развој и високо образовање

МПШВ – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

РСРЛМ – Републички секретаријат за расељена лица и миграције

ССНУП – Савјет за сузбијање насиља у породици и породичној заједници

ЦЈРП РС – Центар за једнакост и равноправнос полова Републике Српске

ЦЕСТ РС – Центар за едукацију судија и тужилаца Републике Српске

ЦЗБПП – Центар за пружање бесплатне правне помоћи

ЗСЗ РС – ЈУ Завод за социјалну заштиту Републике Српске

РПЗ РС – Републички педагошки завод Републике Српске

РЗС РС – Републички завод за статистику Републике Српске

СЗ – субјекти заштите

ПУ – предшколске установе

ЕУ – Европска унија

ГРЕВИО – Експертска група при Савјету Европе за борбу против насиља над женама и насиља у породици

UNFPA – Популацијски фонд Уједињених нација

1. УВОД

Стратегија за сузбијање насиља у породици Републике Српске за период 2026–2032. година (у даљем тексту: Стратегија) представља континуитет стратешког приступа рјешавању проблема насиља у породици, који је започео Стратегијом за борбу против насиља у породици у Републици Српској до 2013. године¹, а наставио Стратегијом за сузбијање насиља у породици Републике Српске (2014–2019. година)² и Стратегијом за сузбијање насиља у породици Републике Српске (2020–2024. година)³.

Република Српска обавезала се на поштовање низа међународних и регионалних докумената из области људских права, међу којима и оних којима се забрањује насиље у породици и успостављају минимални стандарди за поступање у тој области, с циљем заштите жртава.

Институције Републике Српске су у претходном периоду тежиле нултом степену толеранције на насиље у породици, што је потврђено и усвајањем посебног Закона о заштити од насиља у породици, а посебно посљедњим измјенама и допунама овог закона (2019. године), којим је заштита жртве насиља подигнута на виши ниво, а свака радња насиља у породици дефинисана као кривично дјело.

Законом о заштити од насиља у породици прописује се право жртава насиља на заштиту, помоћ и подршку, док се Кривичним закоником Републике Српске прописује кривично дјело насиља у породици или породичној заједници и казне за учиниоца радњи насиља у породици. Приступом који одваја заштиту жртава од кривичног гоњења учиниоца, добија се боља заштита жртве и адекватнији одговор друштва усмјерен према учиниоцима насиља.

У Републици Српској се стање у области насиља у породици прати на основу успостављеног механизма прикупљања и евидентирања података о насиљу у породици, што је од изузетног значаја за правилно и ефикасно креирање мјера за спречавање насиља. Подаци се од 2014. године прикупљају од свих субјеката заштите (полиција, тужилаштва, судови, центри за социјални рад, здравствене и образовне установе), а односе се на битне чињенице до којих су субјекти заштите дошли у поступку спровођења заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици.

Подаци о насиљу у породици указују на потребу сталног унапређења дјеловања свих институција, установа и организација који долазе у контакт са жртвама насиља у породици и њихову међусобну сарадњу и координацију поступања у одговору на насиље у породици, а овом стратегијом наставиће се процес јачања правног, институционалног и организационог оквира за превенцију, спречавање и сузбијање насиља у породици, те подршку и помоћ жртвама.

1.1. Приступ изради Стратегије

¹ Усвојена на Другој сједници Народне скупштине Републике Српске, одржаној 7. децембра 2010. године.

² Усвојена на 35. сједници Народне скупштине Републике Српске, одржаној 2. јула 2014. године („Службени гласник Републике Српске“, број 63/14).

³ Усвојена на 77. сједници Владе Републике Српске, од 26. јуна 2020. године.

Уставни основ за доношење ове стратегије садржан је у Амандману XXXII т. 5, 8. и 12. на члан 68. Устава Републике Српске, према којем Република Српска уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода, основне циљеве и правце демографског и социјалног развоја и друге облике социјалне заштите.

Устав Републике Српске посвећује читаво једно поглавље (чл. 10–49) људским правима и основним слободама. Између осталог, чланом 10. утврђује се да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, да су једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство. Уставом је утврђено да нико не смије бити подвргнут мучењу, свирепом, нехуманом или понижавајућем поступању или кажњавању (члан 14. став 1). Поред тога, чланом 36. Устава Републике Српске гарантује се да породица, мајка и дијете имају посебну заштиту.

Правни основ за доношење Стратегије садржан је у члану 4. Закона о заштити од насиља у породици („Службени гласник Републике Српске“, бр. 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19), којим је прописано да се у сврху заштите од насиља у породици доноси Стратегија за сузбијање насиља у породици Републике Српске.

Стратегија је интегрисан, мултисекторски документ којим се дефинишу јавне политике и усмјерава развој мјера за заштиту од насиља у породици, те је израз виђења надлежних органа и институција Републике Српске. Овај документ представља основ за израду спроведбених докумената и планирање буџетских средстава из буџета Републике Српске за реализовање активности из поменутих докумената.

Влада Републике Српске је на 100. сједници одржаној 26. децембра 2024. године донијела Одлуку о изради Стратегије за сузбијање насиља у породици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 3/25), а Рјешењем број 20.05/052-443/25 од 25. марта 2025. године министар породице, омладине и спорта именовала је Радну групу за израду Стратегије.

Будући да има директну надлежност за питања која се односе на праћење примјене Закона о заштити од насиља у породици, Министарство породице, омладине и спорта је иницирало и координише припрему овог стратешког документа, те ће пратити његову реализацију.

Приликом израде Стратегије испуњени су услови из Смјерница за консултације у изради прописа и других општих аката („Службени гласник Републике Српске“, број 86/22).

У складу са чланом 8. Уредбе о стратешким документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/21) израда Стратегије одвијала се у сљедећим фазама: 1) израда стратешке платформе (која обухвата ситуациону анализу са SWOT анализом и стратешким фокусом, те визију и стратешке циљеве развоја са одговарајућим индикаторима), 2) одређивање приоритета и мјера, 3) идентификација кључних стратешких пројеката, 4) утврђивање унутрашње и међусобне усклађености стратешких докумената, 5) израда оквирног финансијског плана за спровођење Стратегије, 6) дефинисање начина спровођења, праћења, извјештавања и вредновања Стратегије, 7) спровођење процеса консултација о стратешком документу.

1.2. Стратешки, нормативни и методолошки оквир

Методолошки приступ изради Стратегије је у складу са чланом 13. Закона о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 63/21) којим је утврђено да су секторске стратегије стратешки документи којима се утврђују циљеви и приоритети развоја појединих или више сродних и међусобно повезаних сектора, односно ресора и Уредбом о стратешким документима у Републици Српској.

Правни прописи у функцији заштите од насиља у породици

Заштита од насиља у породици је обавеза која мора бити јасно артикулисана кроз законе и операционализована кроз политике дјеловања.

Закони у функцији сузбијања насиља у породици су:

- Закон о заштити од насиља у породици („Службени гласник Републике Српске“, бр. 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19),
- Кривични законик Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 64/17, 104/18 – Одлука Уставног суда Републике Српске, 15/21, 89/21, 73/23, 105/24 – Одлука Уставног суда Републике Српске, 19/25 и 31/25),
- Закон о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21),
- Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/10, 61/13 и 68/20),
- Закон о Посебном регистру лица правоснажно осуђених за кривична дјела сексуалне злоупотребе и искориштавања дјете („Службени гласник Републике Српске“, број 28/23),
- Закон о полицији и унутрашњим пословима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 57/16, 110/16, 58/19, 82/19, 18/22 – Одлука Уставног суда Републике Српске, 55/23 и 48/24),
- Закон о заштити свједока у кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 48/03),
- Породични закон („Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/23, 27/24, 59/24 – Одлука Уставног суда Републике Српске, 20/25 – Одлука Уставног суда Републике Српске и 61/25),
- Закон о остваривању права на бесплатну правну помоћ у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 67/20),
- Закон о раду („Службени гласник Републике Српске“, бр. 1/16, 66/18, 91/21 – Одлука Уставног суда Републике Српске, бр. 119/21, 112/23 и 39/24),
- Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 41/18, 35/20, 92/20 и 55/23),
- Закон о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 81/22),

- Закон о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 100/25),
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“, бр. 57/22 и 62/25),
- Закон о обавезном здравственом осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 93/22 и 132/22),
- Закон о социјалној заштити („Службени гласник Републике Српске“, бр. 37/12, 90/16, 94/19, 42/20 и 36/22),
- Закон о социјалном становању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 54/19),
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16, 36/19 и 61/21).

Међународни стандарди заштите од насиља у породици

Насиље у породици представља кршење људских права због чега се у примјени међународних стандарда за заштиту људских права захтијева од држава потписница конвенција да предузму одлучне мјере којима ће се обезбиједити заштита жртава и одговорност учинилаца насиља у породици.

Република Српска се обавезала на поштовање међународних и регионалних правних докумената којима су утврђени стандарди за спречавање и сузбијање насиља у породици. Један од најзначајнијих правно обавезујућих докумената у овој области је Конвенција Савјета Европе о спречавању и сузбијању насиља над женама и насиља у породици – Истанбулска конвенција (текст Истанбулске конвенције објављен је у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине – Међународни уговори“, број 19/13). Конвенција садржи мјере које треба да предузму државе потписнице конвенције да би спријечиле насиље над женама и насиље у породици, заштитиле жртве и казниле учиниоце насиља.

Истанбулска конвенција означава „насиље у породици“ као свако дјело физичког, сексуалног, психичког или економског насиља до којег дође у породици или домаћинству, односно између бивших или садашњих супружника, односно партнера, независно од тога да ли учинилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом (члан 3) и захтијева од служби подршке да мјере које предузимају буду засноване на разумијевању насиља над женама и насиља у породици из родне перспективе и да буду усмјерене на људска права и безбједност жртве (члан 18. став 3). Конвенција наглашава да приступ службама подршке не смије да зависи од спремности жртве да поднесе пријаву или свједочи против учиниоца насиља (члан 18. став 4). Посебно поглавље Истанбулске конвенције посвећено је превенцији насиља, па се у члану 12. обавезују чланице да предузму неопходне законодавне и друге мјере за превенцију свих облика насиља обухваћених Конвенцијом, уз напомену да све мјере предузете у складу с овим поглављем обухватају и одговарају на специфичне потребе лица угрожених одређеним околностима, а у њиховом средишту налазе се људска права свих жртава. Државе потписнице конвенција су обавезне да предузму неопходне законодавне или друге мјере како би кривична дјела из ове конвенције била кажњива санкцијама које су дјелотворне, сразмјерне и које одвраћају од вршења кривичних дјела, узимајући у обзир њихову озбиљност (члан 45), те утврдиле као отежавајућу околност, чињеницу да је кривично дјело почињено над бившим или садашњим супружником или партнером, од члана породице, лица које станује заједно са жртвом или лица које је злоупотребило свој ауторитет (члан 46). Утврђена је обавеза да се по

свакој пријави насиља у породици, процјењује ризик од понављања насиља и да се, у складу са овом проценом, планира предузимање потребних радњи и мјера у правцу спречавања учиниоца да понови насиље и заштити жртва (члан 51), да се изричу хитне мјере заштите (члан 52) и мјере забране приласка (члан 53), те обезбиједи и друге мјере заштите жртава (члан 56). Предмет и циљ регулисања ове конвенције је заштита жена од свих видова насиља и спречавање, процесуирање и елиминисање насиља над женама и насиља у породици, као и израда свеобухватног оквира, политика и мјера заштите и помоћи свим жртвама насиља над женама и насиља у породици: државама потписницама конвенције се препоручује да примјењују ову конвенцију на све жртве насиља у породици. Имајући у виду значај Истанбулске конвенције, у релевантним поглављима Стратегије реферише се на конкретне стандарде утврђене појединачним одредбама ове конвенције.

Поред напријед наведене Конвенције, приликом израде Стратегије консултована је и Директива Европске уније о сузбијању насиља над женама и насиља у породици – ЕУ Директива 2024/1385 (текст ове директиве је доступан на <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1385>). У разлозима који су довели до усвајања ове директиве наводи се, између осталог, да се њом настоје постићи циљеви Истанбулске конвенције допуњавањем постојеће правне тековине ЕУ и законодавства земаља чланица у подручјима обухваћеним том конвенцијом. Директивом се узимају у обзир појаве као што је насиље над женама на интернету, које није посебно обухваћено Истанбулском конвенцијом. Насиље на интернету је у порасту због употребе интернета и информатичких алата, и често је ријеч о продужетку насиља које жртве трпе изван мреже. Унаточ широкој раширености насиља на интернету, регулатива је досад била врло расцјепкана, те су утврђени знатни правни недостаци и у ЕУ и у земљама чланицама.

Мјере у оквиру ове директиве осмишљене су како би се одговорило на посебне потребе жена, дјевојака и дјевојчица, с обзиром на то да су несразмјерно погођене облицима насиља обухваћеним овом директивом, конкретно насиљем над женама и насиљем у породици. Треба нагласити и то да се и овом директивом признаје да и друга лица могу бити жртве тих облика насиља, те да би и она требало да имају користи од мјера које су њом предвиђене. Због своје рањивости, дјеца која свједоче насиљу према женама или насиљу у породици трпе директну емоционалну штету, а то утиче на њихов развој и стога би требало такву дјецу сматрати жртвама и она би требало да имају користи од циљних мјера заштите.

Овом директивом се криминализује: генитално сакаћање, присилни бракови, подјела интимног садржаја у сајбер простору без пристанка, сајбер ухођење и сајбер подстицање на мржњу и насиље. Казна затвора за наведена дјела у распону је од најмање једне до пет година.

Директива садржи и детаљна правила за успостављање мјера подршке и заштите које су земље чланице дужне пружити жртвама. Очекује се даље унапређење свеобухватне подршке жртвама насиља и насиља у породици и обавеза да се жртвама обезбиједи приступ и општим и посебним услугама подршке, сигурним кућама, здравственим услугама, укључујући услуге које се односе на репродуктивно здравље.

Ово је први пут да ЕУ законодавство отворено намеће обавезу земљама чланицама да обезбиједи доступност здравствене заштите и помоћи женама жртвама сексуалног насиља. Земље чланице ће такође морати обезбиједити едукацију за професионално и медицинско особље које долази у контакт са жртвама и преживјелима сексуалног насиља.

У складу са идејом изградње сигурније будућности, циљ превентивних мјера које се уводе овом директивом је повећање нивоа освијештености грађана о основним узроцима

насиља над женама и породичног насиља те усвајање знања у образовном систему о улози концепта пристанка у међусобним односима.

Поред напријед наведених, Стратегија садржи приоритете и развојне правце дефинисане и документима релевантним за процес европских интеграција и другим међународно преузетим обавезама Републике Српске и Босне и Херцеговине, а нарочито узевши у обзир Уговор о функционисању Европске уније, Глава V Подручје слободе, безбједности и правде, Поглавље 4. Правосудна сарадња у кривичним предметима, члан 82. став 2; Повељу о основним правима Европске уније: члан 3 – Право на интегритет личности, члан 4 – Забрана мучења и нечовјечног или понижавајућег поступања или кажњавања, члан 7 – Поштовање приватног и породичног живота; Директиву 2012/29/EU Европског парламента и Савјета од 25. октобра 2012. године о успостављању минималних стандарда за права, подршку и заштиту жртава кривичних дјела, о замјени Оквирне одлуке Савјета 2001/220/JHA; Општу препоруку бр.1 ГРЕВИО комитета о дигиталној димензији насиља над женама од 20. октобра 2021, Препоруке Комитета потписница Конвенције о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици од 6. децембра 2022. године; Препоруку Савјета Европе Р(2002)5 о заштити жена од насиља од 30. априла 2002. године; Конвенцију Уједињених нација о укидању свих облика дискриминације жена (CEDAW), Општу препоруку CEDAW комитета број 19 – насиље према женама, Општу препоруку CEDAW комитета број 35. којом се ажурира Општа препорука број 19, Конвенцију УН о правима дјетета, Пекиншку декларацију и платформу за акцију (1995), Декларацију УН о уклањању насиља над женама (1993), а посебно и на Агенду 2030 за одрживи развој коју је донијела Генерална скупштина Уједињених нација као свеобухватни план усмјерен, између осталог, и на борбу против неравноправности.

Доношење Стратегије допринијеће и испуњавању обавеза из чл. 70. и 78. ССП⁴, које се односе на сарадњу уговорних страна у области усклађивања, спровођења закона и правила конкуренције, као и јачању институција и владавини права.

2. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА

Стратешка платформа у главним цртама показује стање, проблеме и изазове са више аспеката и низом питања од значаја за спречавање и сузбијање насиља у породицу, заштиту жртава насиља у виду ситуационе анализе, која резултира SWOT⁵ анализом и одређивањем стратешких фокуса за наредни период, те оцртава стратешку оријентацију за следећих седам година, у виду визије и стратешких циљева развоја.

2.1. Ситуациона анализа

2.1.1. Анализа правног оквира

У Републици Српској је нормативноправни оквир који уређује материју насиља у породици посљедњих година значајно побољшан. Поред посебне инкриминације у

⁴ Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, с једне стране, и БиХ, с друге стране („Службени гласник БиХ – Међународни уговори”, број: 10/08).

⁵ SWOT – Strengths (снаге), Weaknesses (слабости), Opportunities (прилике) и Threats (пријетње).

кривичном законодавству, усвојен је и посебни закон о заштити од насиља у породици, којим се прописују посебне мјере за спречавање и сузбијање насиља у породици, као и подзаконски акти за спровођење тог закона⁶. Тако је створена адекватан нормативноправни оквир за остваривање ефикасније заштите од насиља у породици који истовремено представља и добар нормативни основ за његово даље унапређење.

Кривични законик Републике Српске – кривичноправна регулатива насиља по основу пола успостављена је на принципима и стандардима који своје упориште имају у Конвенцији Савјета Европе о спречавању и сузбијању насиља над женама и насиља у породици. Обим кривичноправне заштите је проширен јер су, поред кривичног дјела Насиље у породици или породичној заједници, уведена нова кривична дјела, као што су, на примјер, кривична дјела: Генитално сакаћења жена, Прогањање, Принудна стерилизација, Омогућавање закључења недозвољеног брака, Недавање издржавања, Принудно закључење брака, Неовлаштено објављивање и приказивање туђег списка, портрета и снимка, а поједина кривична дјела су мање или више, измијењена. Наведене измјене су извршене с циљем стварања оптималног нормативног оквира за заштиту жртава свих облика насиља по основу пола.

Специфичан облик насиља који показује тренд сталног пораста јесте насиље у породици или породичној заједници (члан 190), који гласи:

„(1) Ко примјеном насиља, пријетњом да ће напасти на живот или тијело, дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство, тјелесни интегритет или душевно здравље члана своје породице или породичне заједнице и тиме доведе до повреде његовог физичког или психичког интегритета, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је учинилац приликом предузимања насилничких радњи, пријетње да ће напасти на живот или тијело, дрског или безобзирног понашања користио оружје, опасно оруђе или друго средство погодно да тијело тешко повриједи или здравље наруши, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је усљед дјела из ст. 1. и 2. овог члана наступила тешка тјелесна повреда или тешко нарушавање здравља или су дјела учињена према дјетету или у присуству дјетета, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(4) Ако је усљед дјела из ст. 1, 2. и 3. овог члана наступила смрт члана породице или породичне заједнице, учинилац ће се казнити казном затвора од три до петнаест година.

(5) Ко прекрши заштитне мјере или хитне мјере заштите од насиља у породици које му је суд одредио на основу закона, казниће се новчаном казном и казном затвора од три мјесеца до три године.

(6) Чланом породице или породичне заједнице, у смислу овог кривичног дјела, сматрају се супружници или бивши супружници и њихова дјеца и дјеца сваког од њих, ванбрачни партнери или бивши ванбрачни партнери, њихова дјеца или дјеца сваког од њих, сродници по тазбини закључно до другог степена без обзира на чињеницу да је брачна заједница престала, родитељи садашњих и бивших брачних и ванбрачних партнера, сродници из потпуног усвојења у правој линији без ограничења, а у побочној закључно са четвртим степеном, као и сродници

⁶ Закон о заштити од насиља у породици („Службени гласник Републике Српске“, бр. 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19); Правилник о стандардима за реализацију сигурне куће („Службени гласник Републике Српске“, број 25/13), Правилник о садржају и начину вођења регистра сигурних кућа („Службени гласник Републике Српске“, број 25/13), Правилник о начину дојеле средстава сигурним кућама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 62/13 и 11/17), Правилник о садржају евиденције и извјештаја о насиљу у породици („Службени гласник Републике Српске“, број 58/21), Правилник о начину спровођења хитних и заштитних мјера које су у надлежности Министарства унутрашњих послова („Службени гласник Републике Српске“, број 73/14), Правилник о начину спровођења заштитне мјере – обавезан психосоцијални третман („Службени гласник Републике Српске“, број 111/14), Правилник о начину спровођења заштитне мјере – обавезно лијечење од зависности („Службени гласник Републике Српске“, број 5/15), Правилник о поступку и начину спровођења процјене ризика („Службени гласник Републике Српске“, број 126/20).

из непотпуног усвојења, лица која везује однос старатељства, лица која живе или су живјела у истом породичном домаћинству, без обзира на сродство, те лица која имају заједничко дијете или је дијете зачето, иако никада нису живјела у истом породичном домаћинству.“

Поред казни које су запријећене за поједине облике овог кривичног дјела, Кривичним законом су прописане и мјере безбједности којима се може утицати на отклањање стања и услова који су довели до извршења, између осталих, и кривичног дјела Насиље у породици или породичној заједници, а које могу довести до поновног извршења истог дјела. То су: Забрана приближавања и комуникације са одређеним лицем (члан 79), Обавезан психосоцијални третман (члан 80) и Удаљење из заједничког домаћинства (члан 81).

У контексту кривичноправне заштите од насиља у породици, важно је поменути и кривично дјело Тешко убиство (члан 125, а посебно ст. 1. т. 2), 3) и 7):

- „(1) Казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора казниће се:
- 1) ко другог лиши живота на свиреп или подмукао начин,
 - 2) ко другог лиши живота из користољубља, ради извршења или прикривања другог кривичног дјела, из безобзирне освете, мржње или из других нарочито ниских побуда,
 - 3) ко лиши живота члана своје породице којег је претходно злостављао,
 - 4) ко другог лиши живота при безобзирном насилничком понашању,
 - 5) ко другог лиши живота и при том умишљајно доведе у опасност живот још неког лица,
 - 6) ко умишљајно лиши живота два или више лица, а не ради се о убиству на мах, убиству дјетета при порођају или убиству учињеном под посебно олакшавајућим околностима (члан 124. став 2),
 - 7) ко лиши живота дијете или женско лице за које зна да је трудна,
 - 8) ко лиши живота судију или јавног тужиоца у вези са вршењем њихове судијске или тужилачке дужности, или ко лиши живота службено или војно лице при вршењу послова безбједности или дужности чувања јавног реда, хватања учиниоца кривичног дјела или чувања лица лишеног слободе,
 - 9) ко другог лиши живота при извршењу кривичног дјела разбојништва или разбојничке крађе.
- (2) Казна из става 1. овог члана примијениће се и кад је лишење живота извршено организовано или по наредби.“

Породични закон уређује породичноправне односе између брачних супружника, родитеља и дјете, усвојоца и усвојеника и односе између сродника у брачној, ванбрачној или усвојеничкој породици, те поступке надлежних органа у вези са породичним односима и старатељством. Законом се омогућава да Република Српска обезбјеђује посебну заштиту породици, мајци и дјетету, у складу са међународно признатим људским правима и основним слободама (члан 3). У вези са правним дефинисањем и санкционисањем насиља у породици, од посебног су значаја, између осталих, и сљедеће одредбе овог закона:

Члан 4. став 2: „Брак се заснива на слободној одлуци мушкарца и жене да закључе брак, на равноправности брачних супружника, међусобном поштовању и узајамном помагању.“

Члан 15. став 1: „Забрањено је насиље у породици.“

Члан 15. став 2: „Сваки члан породице има право на заштиту од насиља.“

Члан 52. став 1: „Брачни супружник може тражити развод брака ако су брачни односи тешко и трајно поремећени, услед чега је заједнички живот постао неподношљив.“

Чланом 62. став 1. тачка 4: орган старатељства није дужан да закаже рочиште за покушај мировања у поступку који је покренуо један брачни супружник када је судском одлуком утврђено да је један од брачних супружника извршио породично насиље према другом

брачном супружнику или малољетном заједничком или усвојеном дјетету, када је суд одредио хитну мјеру заштите или заштитну мјеру у некој од наведених ситуација, или када је надлежни тужилац донио наредбу о спровођењу истраге због насиља у породици.

Чланом 90: прописана је посебна заштита дјетета на начин да Република Српска, посредством надлежних органа, дужна је да предузме све потребне мјере за заштиту дјетета од сваког облика занемаривања, насиља и злостављања и од сваке врсте експлоатације, те у свим активностима које се тичу дјетета најбољи интерес дјетета мора бити приоритет. Родитељи и остали чланови породице не смију дијете подвргавати понижавајућим поступцима, душевном и тјелесном кажњавању, односно злостављању. Ако су родитељи, односно онај родитељ код којег дијете живи злостављали дијете или занемарили бригу о дјетету, занемарили васпитање дјетета или је код дјетета дошло до поремећаја у васпитању, суд може дијете одузети и повјерити га другом родитељу, неком другом лицу или одговарајућој установи, уколико не постоји судска одлука о повјеравању дјетета.

Члан 124. став 1: „Родитељу који злоупотребљава родитељско право и грубо занемарује дужности из родитељског права суд ће у ванпарничном поступку одузети родитељско право.“

Према одредбама Породичног закона, родитељ злоупотребљава родитељска права и дужности ако:

- 1) спроводи физичко или психичко насиље над дјететом,
- 2) сексуално искоришћава дијете,
- 3) експлоатише дијете присиљавајући га да претјерано ради или да обавља рад непримјерен његовом узрасту,
- 4) га подстиче на вршење кривичних дјела,
- 5) дјетету дозвољава употребу алкохолног пића, дроге или других опојних супстанци или га на то наводи,
- 6) наводи дијете на било који облик друштвено неприхватљивог понашања,
- 7) на било који други начин грубо крши права дјетета.

Родитељ грубо занемарује родитељске дужности и права ако:

- 1) напусти дијете,
- 2) не брине дуже од мјесец дана о дјетету с којим не живи,
- 3) не одржава личне односе са дјететом са којим не живи, односно ако спречава одржавање личних односа између дјетета и родитеља са којим дијете не живи,
- 4) у року од годину дана не створи услове за заједнички живот с дјететом које је смјештено у другу породицу или установу, а за то нема никакав оправдан разлог,
- 5) не извршава обавезу издржавања дјетета у трајању дужем од три мјесеца узастопно или више од три мјесеца у посљедњих годину дана,
- 6) је занемарио бригу о основним животним потребама дјетета с којим живи или се не придржава мјера које је ради заштите права и добробити дјетета претходно донио надлежни орган.

Суд може родитељско право вратити родитељу ако престане разлог због којег му је то право одузето, осим у случају када је родитељско право одузето због извршења кривичног дјела против полног интегритета дјетета правоснажном одлуком суда.

Законом о заштити од насиља у породици уређује се заштита од насиља у породици или породичној заједници, лица која се у смислу овог закона сматрају чланом породице или породичне заједнице, субјекти заштите и поступак заштите жртава насиља у породици,

оснивање Савјета за борбу против насиља у породици, те мјере за заштиту жртве насиља у породици и друга питања од значаја за заштиту од насиља у породици. Суштина овог закона није ретрибуција, односно кажњавање учинилаца, већ пружање подршке, помоћи и заштите жртвама насиља у породици.

Насиље у породици, у смислу члана 6. Закона о заштити од насиља у породици, постоји уколико постоји основ сумње да је члан породице или породичне заједнице извршио радње физичког, сексуалног, психичког и/или економског насиља, као и пријетње које изазивају страх од физичке, сексуалне, психичке и/или економске штете код другог члана породице или породичне заједнице⁷. Као **радње насиља у породици**, у смислу овог закона, наводе се:

„а) примјена силе на физички или психички интегритет члана породице или породичне заједнице,

б) поступање које може проузроковати или изазвати опасност да ће проузроковати физичку или психичку бол или патњу члана породице или породичне заједнице,

в) проузроковање страха или личне угрожености или повреде достојанства члана породице или породичне заједнице уцјеном или другом принудом,

г) вербални напад, вријеђање, псовање, називање погрдним именима, те други начини грубог узнемиравања члана породице или породичне заједнице,

д) сексуално насиље,

ђ) онемогућавање приступа здравственој заштити и њези,

е) праћење и сви други слични облици узнемиравања члана породице или породичне заједнице,

ж) намјерно оштећење или уништење имовине члана породице или породичне заједнице, заједничке имовине, или имовине у посједу,

з) ускраћивање или одузимање права на економску независност забраном рада или држање члана породице или породичне заједнице у односу зависности или подређености,

и) васпитање дјеце на начин понижавајућег поступања,

ј) одузимање дјеце или избацивање из стана члана породице или породичне заједнице,

к) исцрпљивање радом, изгладњивањем, ускраћивањем сна или неопходног одмора члану породице или породичне заједнице,

л) непридржавање одлуке надлежног органа којим је утврђен лични контакт дјеце са родитељима,

љ) задржавање путне исправе или неког другог документа члана породице или породичне заједнице,

м) насилна изолација или ограничење слободе кретања члана породице или породичне заједнице и

н) свака друга радња која представља насиље у породици или породичној заједници.

Под радњом насиља у породици сматрају се и пријетње наведеним радњама.“

⁷ Чланом 7. Закона о заштити од насиља у породици прописано је да се чланом породице или породичне заједнице, у смислу овог закона, сматрају:

„а) супружници или бивши супружници и њихова дјеца и дјеца сваког од њих,

б) ванбрачни партнери или бивши ванбрачни партнери, њихова дјеца или дјеца сваког од њих,

в) сродници по тазбини закључно до другог степена без обзира на чињеницу да је брачна заједница престала,

г) родитељи садашњих и бивших брачних и ванбрачних партнера,

д) сродници из потпуног усвојења у правој линији без ограничења, а у побочној линији закључно са четвртим степеном, као и сродници из непотпуног усвојења,

ђ) лица која везује однос старатељства,

е) лица која живе или су живјела у истом породичном домаћинству, без обзира на сродство,

ж) лица која имају заједничко дијете или је дијете зачето, иако никада нису живјела у истом породичном домаћинству,

з) лица која су међусобно била или су још увијек у емотивној или интимној вези, независно од тога да ли учинилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом.“

С циљем обезбјеђивања ефикасне заштите и пружања помоћи жртвама насиља у породици, законодавац је предвидио обавезу за све субјекте заштите да у првом контакту **обавијесте жртву** о свим правима која има и о установама, органима, правним лицима и организацијама које пружају помоћ, подршку и заштиту.

Према члану 9. Закона о заштити од насиља у породици, заштиту, помоћ и подршку жртвама насиља у породици дужни су пружити припадници Министарства унутрашњих послова, тужилаштво, центри за социјални рад, односно службе социјалне заштите, здравствене и образовне установе и надлежни суд, односно субјекти заштите. Реализација наведене обавезе захтијева да сви представници субјеката заштите имају одговарајући ниво знања не само о правима која има жртва насиља у породици, већ и о свим установама, органима, организацијама и правним лицима која на подручју Републике Српске пружају помоћ, подршку и заштиту жртвама насиља у породици.

Хитност у поступању субјеката заштите, као и њихова међусобна сарадња на локалном нивоу, предуслов су успјешне борбе против насиља у породици. Управо због тога се у члану 11. Закона о заштити од насиља у породици наглашава да су субјекти заштите дужни без одлагања обезбиједити хитно рјешавање предмета насиља у породици, водећи рачуна да су интерес и добробит жртве приоритет у тим поступцима, а нарочито ако је жртва дијете, старије лице, лице са инвалидитетом и лице под старатељством. Субјекти заштите у процесу заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици сарађују у најбољем интересу жртве. У том циљу, на подручју јединице локалне самоуправе, представници свих установа, органа и организација које пружају заштиту, помоћ и подршку жртвама насиља у породици закључују **протокол о поступању** и формирају група за координацију и сарадњу.

Законом је предвиђена обавеза надлежног полицијског службеника да уз извјештај надлежном јавном тужиоцу о извршеном насиљу, достави и **процјену ризика**. Процјена ризика се врши по свакој пријави насиља у породици, при чему се нарочито узимају у обзир обавјештења о томе: да ли је учинилац раније или непосредно прије процјене ризика учинио насиље у породици или неки други вид насиља и да ли је спреман да га понови; да ли је пријетио убиством или самоубиством; да ли посједује оружје; да ли је ментално болестан или злоупотребљава психоактивне супстанце; да ли постоји сукоб око старатељства над дјететом или око начина одржавања личног контакта дјетета и родитеља који је учинилац; да ли је учиниоцу изречена хитна мјера или мјера заштите од насиља у породици; да ли жртва доживљава страх и како она процјењује ризик од понављања насиља, као и друге чињенице и околности од значаја за процјену ризика (члан 12а). Надлежни јавни тужилац, након окончања истраге, у писаној форми, обавјештава надлежног полицијског службеника о подизању оптужнице против осумњиченог лица или о обустави истраге, као и о разлозима за обуставу истраге.

Ради отклањања непосредне опасности по физички и психички интегритет, ради спречавања понављања насиља и гарантовања безбједности жртве, учиниоцу насиља у породици могу се изрећи **хитне мјере заштите** прије покретања поступка или у току поступка. Хитне мјере заштите су: а) удаљење учиниоца насиља из стана, куће или другог стамбеног простора и/или б) забрана приближавања и контактирања учиниоцу насиља са жртвом насиља у породици, а изриче их надлежни суд у прекршајном поступку. Приједлог за изрицање хитне мјере заштите подноси надлежни полицијски службеник, центар за социјални рад или жртва

насиља у породици или породичној заједници, а изричу се најкасније у року од 24 часа од пријема приједлога, односно извођења учиниоца насиља у породици пред суд.

Ради обезбјеђења физичке заштите, подршке и помоћи код остваривања права и интереса жртве насиља у породици, законом се предвиђа могућност да центар за социјални рад, односно служба социјалне заштите, уз претходни пристанак жртве насиља или на њен захтјев донесе рјешење о привременом збрињавању жртве у **сигурну кућу**. Сигурна кућа представља посебну мјеру подршке којом се обезбјеђује сигуран смјештај и помоћ жртвама насиља у породици, коју може реализовати правно лице.

Жртва може изабрати, прије или у току поступка, **лице од повјерења** које ће бити присутно током једног или више поступака или радњи заштите од насиља у породици, а надлежни органи су обавезни да омогуће присуство лица од повјерења у свим поступцима и радњама у које је укључена жртва, у складу са прописима из своје надлежности.

Мјере за заштиту жртве од насиља у породици су заштитне мјере, а њихова сврха јесте да се осигура нужна заштита и безбједност жртве, те отклоне стања или услови који могу бити од утицаја или могу погодovati или подстицајно дјеловати да учинилац убудуће врши радње насиља у породици. **Заштитне мјере су:** а) удаљење из стана, куће или неког другог стамбеног простора; б) забрана приближавања жртви насиља у породици или породичној заједници (у даљем тексту: забрана приближавања жртви); в) забрана узнемиравања или ухођења жртве насиља у породици или породичној заједници (у даљем тексту: забрана узнемиравања или ухођења жртве); г) обавезан психосоцијални третман и д) обавезно лијечење од зависности. Заштитне мјере изриче надлежни суд у прекршајном поступку, а на приједлог надлежног полицијског службеника, центра за социјални рад или жртве насиља у породици.

Обавеза пријављивања насиља у породици је законом посебно наглашена, а предвиђене су и новчане казне за субјекте заштите и друга тијела овлаштена за поступање по овом закону који не пријаве насиље у породици или не поступе у складу са обавезом вођења евиденције и достављања података о броју покренутих и завршених поступака и других предузетих мјера. Дакле, субјекти заштите су **дужни прикупљати и достављати податке** о свим случајевима пријава које се односе на радње насиља у породици како су оне набројане у Закону о заштити од насиља у породици, неовисно од чињенице да ли је против учиниоца покренут кривични поступак или није покренут. Министарство породице, омладине и спорта прикупља, обрађује и евидентира податке о насиљу у породици.

Закон о социјалној заштити у члану 17. утврђује да је корисник социјалне заштите лице које се налази у стању социјалне потребе. Надаље, Закон о социјалној заштити додатно појашњава сваку од категорија корисника социјалне заштите, те је према одредби члана 18, корисник социјалне заштите, између осталог, и:

а) дијете коме се наноси физичка, психичка и сексуална патња или емоционална бол, као и пријетња таквим дјелима или занемаривање, небрига и незадовољавање основних животних потреба, што га озбиљно спутава да ужива у својим правима и слободама, и

б) пунољетно лице коме се у породичном окружењу наноси физичка, психичка, економска и сексуална патња или емоционална бол, као и пријетња таквим дјелима, а које су због тих околности нађе у стању социјалне потребе.

Жртва насиља дијете и пунољетно лице могу остварити право у социјалној заштити, које је прописано чланом 20. Закона о социјалној заштити. Према одредби члана 20, права у социјалној заштити су:

а) новчана помоћ,

- б) додатак за помоћ и његу другог лица,
- в) лична инвалиднина,
- г) подршка у изједначавању могућности дјете и омладине са сметњама у развоју,
- д) смјештај у установу,
- ђ) збрињавање у хранитељску породицу,
- е) помоћ и њега у кући,
- ж) дневно збрињавање,
- з) једнократна новчана помоћ и
- и) савјетовање.

Поред наведених права, Закон о социјалној заштити даје могућност и за увођење проширених права које јединица локалне самоуправе може да утврди својом одлуком, у складу са потребама становништва, а то су: персонална асистенција за лица са инвалидитетом, становање уз подршку, заштићено становање, помоћ у збрињавању пунољетних лица након напуштања установа или хранитељских породица, једнократне помоћи у натури, услуге јавне кухиње, помоћ за школовање дјете из социјално угрожених породица, помоћ у васпитању и образовању дјете са сметњама у развоју, субвенционисање комуналних трошкова сиромашним породицама, помоћ у стамбеном збрињавању сиромашних породица, трошкови сахране корисника права из овог закона, услуге СОС телефона, и друга права и услуге према потребама јединица локалне самоуправе.

Законом о здравственој заштити прописано је да грађанин има право да здравствену заштиту остварује уз поштовање највишег стандарда људских права и има право на физички и психички интегритет и на безбједност своје личности, као и на уважавање његових моралних, културних и религијских убјеђења. Грађанин има право на доступну и квалитетну здравствену заштиту, у складу са својим здравственим стањем и у складу са прописима којима се уређује област здравственог осигурања. У остваривању права на здравствену заштиту грађани су једнаки, без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство које може бити узрок дискриминације (члан 33. ст. 1–3).

Закон утврђује одредбе о праву пацијента на повјерљивост личних информација. Тако је одредбом члана 45. утврђено да пацијент има право на повјерљивост личних информација које је саопштио одговорном здравственом раднику, односно одговорном здравственом сараднику, укључујући и информације које се односе на стање његовог здравља и потенцијалне дијагностичке и терапијске процедуре, чак и након смрти пацијента. Забрањено је да здравствени радник, здравствени сарадник, као и друго лице запослено у здравственој установи или Фонду, без писменог пристанка пацијента, саопшти другим лицима личне податке о пацијенту, осим када је на то обавезан посебним законом или када је то у складу са одлуком надлежног суда или тужилаштва у вези са постојањем основа сумње о извршењу кривичног дјела. С тим у вези, чланом 15. Закона о здравственој заштити прописано је:

„На питања која нису уређена овим законом примјењују се прописи којима се уређује: општи управни поступак, облигациони односи, здравствено осигурање, заштита становништва од заразних болести, заштита менталног здравља, здравствена документација и евиденције у области здравства, трансплантација људских органа, трансплантација људских ткива и ћелија, лијечење неплодности поступцима биомедицински потпомогнуте оплодње, здравствена заштита спортиста, апотекарска дјелатност, област лијекова и медицинских средстава, дјелатности у здравству и здравствене коморе, заштита од нејонизујућих зрачења, кривично

законодавство, кривични поступак, извршење кривичних и прекршајних санкција, вођење регистра лица правоснажно осуђених за кривична дјела сексуалне злоупотребе и искориштавања дјете, као и за извршење радњи насиља у породици и област заштите личних података.“

Чланом 27. тачка 9) Закона о здравственој заштити прописано је, између осталог, да брига за здравље грађана на нивоу Републике обухвата обезбјеђивање здравствене заштите жртвама насиља у породици, у складу са прописима којима се уређује заштита жртва насиља у породици, а чланом 39. да пацијент има право на заказивање прегледа, дијагностичког, терапијског и рехабилитацијског поступка у најкраћем могућем року, у случају да не постоје услови да се здравствена услуга пружи одмах, као и да предност код пружања здравствене услуге која није хитна имају ратни војни инвалиди, породице погинулих и заробљених бораца, цивилне жртве рата и жртве ратне тортуре, уз предочене доказе о оствареном статусу, **жртве породичног насиља**, труднице, лица са инвалидитетом и лица којима је извршена трансплантација.

Закон о полицији и унутрашњим пословима наглашава да су, у случају када је пријављено насиље, односно пријетња насиљем у породици, полицијски службеници дужни да, у сарадњи са другим надлежним органима, одмах предузму потребне мјере и радње у складу са законом, чијим вршењем се спречава, односно зауставља насиље које за посљедицу може имати наношење тешких тјелесних повреда или лишење живота (члан 55. став 3).

Закон о остваривању права на бесплатну правну помоћ предвиђа да право на бесплатну правну помоћ по критеријуму личног својства или статуса пред надлежним органом остварују и жртве насиља у породици (чл. 19. и 35).

Закон о заштити и поступању са малољетницима у кривичном поступку Републике Српске утврђују посебна правила поступања према дјечи која се налазе у сукобу са законом, млађим пунољетним лицима и дјечи која су жртве или свједоци, по којима су дужни да поступају судови, јавна тужилаштва (у даљем тексту: тужилаштво), укључујући полицијске службенике, органи старатељства, породице, школе, институције на свим нивоима друштвене заједнице, као и други учесници укључени у кривичну процедуру на начин којим се без дискриминације унапређује осјећај достојанства и личне вриједности дјетета, узима у обзир узраст дјетета, најбољи интереси дјетета, његово право на живот, опстанак и развој, омогућава да дијете у складу са узрастом и зрелашћу изрази своје мишљење по свим питањима која се на њега односе, при чему сва залагања треба да воде рехабилитацији и социјалној реинтеграцији дјетета и његовом преузимању конструктивне улоге у друштву.

Закон о заштити свједока у кривичном поступку, којим су одређене посебне мјере заштите свједока кривичних дјела. Мјере се примјењују у оквиру кривичног поступка који се може водити поводом било којег дјела које је законом прописано као кривично дјело. Законом се прописује низ процедуралних мјера заштите који се примјењују према тим лицима, па тако свједок под пријетњом и угрожени свједок имају право на правну помоћ, право на осигурање психолошке, социјалне и стручне помоћи органа социјалне заштите, од момента подизања оптужнице, приликом испитивања или саслушања у кривичном поступку.

Закон о социјалном становању Републике Српске прописује посебне услове за остваривање права на социјално становање, а жртве насиља у породици препознате су као корисници тог права (члан 12). Овим чланом је прописано да, ако лица која имају право на

социјално становање имају једнак број додијељених бодова у складу са у дефинисаном ранг-листом за додјелу стамбених јединица, предност приликом додјеле стамбене јединице на коришћење имају лица према утврђеном редослиједу, те су у ставу 1. тачка 4) наведени и корисници права која им припадају на основу закона којим се прописује социјална заштита, као што су, између осталих, и жртве насиља у породици.

2.1.2. Ефикасна примјена Закона о заштити од насиља у породици

Насиље у породици је специфичан облик насиља јер се врши у породици, између људи који су или су били повезани емотивним везама и често имају заједничку дјецу и имовину, а облици на које се испољава су веома различити. Психички или тјелесни интегритет члана породице или породичне заједнице може бити у већој или мањој мјери угрожен или повријеђен различитим радњама учиниоца насиља. Крећу се од психичког малтретирања (свакодневних увреда, омаловажавања, забране контакта са пријатељима и члановима шире породице), економског насиља, па до тешких физичких повреда и убиства.

Жртве насиље у породици имају вишеструке и комплексне потребе, укључујући: здравствену заштиту, сигуран смјештај, психосоцијално савјетовање, полицијску заштиту и правни савјет. Будући да је немогуће да једна институција, установа или организација пружи све услуге одговарајућег квалитета и специјализације, мултисекторски одговор, уз координацију дјеловања свих релевантних актера, доприноси бољој доступности свеобухватне подршке за жртве насиља у породици. Ова врста сарадње захтијева јасне процедуре, правилнике и протоколе којих ће се придржавати сви органи, као и довољну обученост запослених о њиховој примјени ради што ефикаснијег дјеловања. Из тог разлога, а како би се додатно унаприједила заштита жртава и интегрисани и координисани приступ свих актера укључених у сузбијање и спречавање насиља у породици, у Републици Српској је у претходном периоду усаглашен Општи протокол о поступању у случајевима насиља у породици у Републици Српској⁸. Потписници Општег протокола су министри: Министарства правде, Министарства унутрашњих послова, Министарства здравља и социјалне заштите, Министарства просвјете и културе, Министарства управе и локалне самоуправе и Министарства породице, омладине и спорта. Први и руководећи принцип поступања свих потписника Протокола је заштита сигурности жртве заустављањем насиља и спречавањем понављања насиља, водећи рачуна о избегавању додатне виктимизације и повређивања жртве. Протокол садржи: начин поступања субјеката заштите који у складу са одредбама Закона о заштити од насиља у породици пружају заштиту, подршку и помоћ жртвама насиља у породици; облике и начин сарадње и размјене потребних података и информација између субјеката заштите; поступање Министарства породице, омладине и спорта као ресорно надлежног министарства за надзор и праћење примјене Закона о заштити од насиља у породици, као и завршне одредбе којима се прописује поступање субјеката заштите у складу са активностима тог протокола.

Примјена Општег протокола о поступању у случајевима насиља у породици у Републици Српској у свакодневном раду надлежних органа од кључног је значаја у развијању система заштите од насиља у породици. Његовом примјеном обезбјеђују се не само адекватне мјере у случају породичног насиља, већ и превенција кроз развијање стручних компетенција, боље

⁸ „Службени гласник Републике Српске“, број 14/22

разумијевање феномена насиља у породици, разбијање стереотипа и предрасуда и изградњу „нулте толеранције“ на насиље у породици. Унапређење система сарадње свих субјеката заштите, као и подршка жртвама на локалном нивоу, доприноси ефикасној координацији рада јавних институција и установа и невладиних организација ради заштите од насиља у породици.

У складу са Законом предвиђено је да се на подручју јединица локалне самоуправе закључују протоколи о поступању и формирају групе за координацију и сарадњу од представника свих установа, органа и организација које пружају заштиту, помоћ и подршку жртвама насиља у породици. Током претходног периода Министарство породице, омладине и спорта, као и Центар за једнакост и равноправност полова су код јединица локалне самоуправе у више наврата иницирали да изврше обавезе у складу са Законом о заштити од насиља у породици и донесу локалне протоколе о поступању у случајевима насиља у породици који би били усклађени са Општим протоколом. Такође, Центар за једнакост и равноправност полова Републике Српске пружао је подршку успостављању и примјени ових протокола. До краја 2024. године 50% јединица локалне самоуправе су формирале групе за координацију и донијеле локалне протоколе о поступању у случају насиља у породици, те је у наредном периоду неопходно наставити процес заговарања и успостављања локалних протокола, с циљем јачања мултисекторског приступа спречавању и сузбијању насиља у породици.

Интегрисан приступ и учешће свих надлежних актера, као што су републичке институције, локалне управе и субјекти заштите на локалном нивоу, као и организације цивилног друштва, од кључног је значаја за заштиту од насиља у породици. Законом о заштити од насиља у породици прописано је да су субјекти заштите (припадници Министарства унутрашњих послова, тужилаштво, центри за социјални рад, односно службе социјалне заштите, здравствене и образовне установе и надлежни суд) дужни предузети све неопходне радње потребне да се спријечи понављање насиља, без обзира на то да ли је против учиниоца покренут кривични поступак (члан 9). У случајевима насиља у породици субјекти заштите дужни су да међусобно сарађују и размјењују потребне податке и информације (члан 11. став 2). Поступак остваривања заштите жртава насиља у породици прописан је чланом 12:

„Након пријема пријаве да је учињено насиље у породици, полиција је дужна да одмах о томе обавијести центар за социјални рад, који ће одмах непосредно пружити социјалну заштиту и психосоцијалну помоћ жртви, предузети друге мјере из своје надлежности, те о томе сачинити службени извјештај. Здравствена установа омогућиће жртви бесплатан љекарски преглед ради утврђивања постојања повреда физичког или психичког интегритета. О извршеном насиљу у породици надлежни полицијски службеник одмах обавјештава и надлежног јавног тужиоца и, уз извјештај, доставља прикупљене доказе и процјену ризика.“

Уколико тужилац процијени да се у пријављеним радњама стичу обиљежја кривичног дјела, исти ће донијети наредбу о спровођењу истраге, те предузимати потребне истражне радње с циљем вођења кривичног поступка и подизања оптужнице. Уколико тужилац процијени да се у пријављеним радњама не стичу обиљежја кривичног дјела, исти ће донијети наредбу о неспровођењу истраге. Захтјев за изрицање хитних и заштитних мјера које су прописане овим законом може поднијети: полиција, други овлашћени органи у складу са законом којим се прописују прекршаји и оштећени.

Министарство унутрашњих послова Републике Српске има важну улогу у поступању у случајевима насиља у породици. Обавезе овог министарства укључују: пријем и обраду пријава (било да су пријаве од жртава, свједока или других институција), хитна реакција (која укључује уклањање учиниоца из домаћинства и обезбјеђење сигурности жртве), процјену

ризика, прикупљање доказа с циљем идентификације и процесуирања учиниоца, предузимање других мјера и радњи из домена полицијског дјелокруга рада у складу са важећим позитивним законским и подзаконским прописима.

Табела 1. Број случајева насиља у породици 2021–2024. године, према подацима МУП

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Број пријављених случајева насиља у породици	948	1.034	1.193	1.073
2.	Број извјештаја достављених надлежном тужилаштву	730	856	1.022	938
3.	Број учинилаца	987	1.069	1.251	1.103
4.	Број повратника учиниоца насиља	237	244	272	319
5.	Број жртава	1.146	1.256	1.519	1.378

**Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта*

МУП је у 2024. години запримио 1.073 пријаве у вези са насиљем у породици по којима је даље поступао. Као овлашћени орган, МУП је доставио надлежном тужилаштву 938 извјештаја о почињеном кривичном дјелу.

Графикон 1: Полна структура учинилаца насиља у породици 2024. године, МУП

Као и у претходном периоду и током 2024. године међу учиниоцима насиља знатно је већи број мушкараца и то 1.025 или 93% док је 78 или 7% жена извршило насиље у породици (од укупно евидентираних 1.103 учиниоца). Овај податак још једном потврђује родну заснованост насиља у породици и потребу да се настави са континуираним обукама свих службених лица, како Министарства унутрашњих послова, тако и других субјеката заштите, о

специфичностима ове врсте насиља, факторима ризика насиља у породици, динамици насиља у породици, утицају насиља у породици на жртву и остваривање права признатих позитивним прописима Републике Српске, као и свим другим аспектима од значаја за заштиту жртава насиља у породици. Такође, евидентирано је 319 учинилаца повратника у вршењу овог кривичног дјела, што још једном указује на потребу спровођења програма усмјерених на рад са учиниоцима насиља у породици ради превенције понављања насиља.

Учиниоци насиља у породици најчешће су мушкарци старости између 40 и 50 година, њих 29%, те у старосној групи 30-40 година 27%.

Најчешћи однос извршиоца и жртве насиља у породици је: супруг–супруга (у 31,3% случајева), ванбрачни партнер – партнерка (10,6%), отац–син (9,1%), отац–кћер (8,5%), син–отац (7,9%), син–мајка (5,6%), те бивши партнер – бивша партнерка (6,4%) и друго.

Министарство унутрашњих послова је током 2024. године евидентирало 1.378 жртава насиља у породици. Жртве насиља у породици су најчешће биле жене (1.005 или 73% случајева), старости између 30 и 40 година, (227 или 22%). У 2024. години било је и 226 дјеце жртава или 16% од којих је 42 узраста до четири године. Евидентирана су и 3 лица са инвалидитетом која су претрпила насиље у породици или 0,2%, те 168 лица старијих од 65 година или 12%.

Према врсти насиља у породици, учиниоци су над жртвама најчешће вршили физичко (45,8%) и психичко насиље (39,0%). Као посљедица насиља у породици 14 лица је задобило тешке тјелесне повреде (10 жртава је мушког пола и четири су жртве женског пола), 496 лица је задобило лаке тјелесне повреде (136 мушког и 360 женског пола), док су остале жртве претрпјеле страх и узнемиреност.

По свакој пријави насиља у породици полиција врши процјену ризика. Надлежни полицијски службеник врши процјену ризика на основу прикупљених обавјештења о томе: да ли је учинилац раније или непосредно прије процјене ризика учинио насиље у породици или неки други вид насиља и да ли је спреман да га понови, да ли је пријетио убиством или самоубиством, да ли посједује оружје, да ли је ментално болестан или злоупотребава психоактивне супстанце, да ли постоји сукоб око старатељства дјетета и др. Током 2024. године извршено је 1.066 процјена ризика, од којих је код 758 или 71% процијењено да постоји умјерен ризик од настанка новог насиља, код 157 или 15% низак ризик, а 151 или 14% висок ризик од настанка новог насиља.

Полиција је у току 2024. године лишила слободе 766 учинилаца насиља у породици. Од тог броја, 39 лица је спроведено надлежним тужилаштвима, а 72 надлежним судовима.

Законом о заштити од насиља у породици прописано је да се, ради отклањања непосредне опасности по физички и психички интегритет, ради спречавања понављања насиља и гарантовања безбједности жртве, учиниоцу насиља у породици могу изрећи хитне и заштитне мјере, прије покретања кривичног поступка или у току поступка, што је прописано Правилником о начину спровођења хитних и заштитних мјера које су у надлежности Министарства унутрашњих послова⁹.

⁹ „Службени гласник Републике Српске“, број 73/14

Хитне мјере заштите изриче надлежни суд у прекршајном поступку. Приједлог за изрицање хитне мјере заштите подноси надлежни полицијски службеник, центар за социјални рад или жртва насиља у породици, а изричу се најкасније у року од 24 часа од пријема приједлога, односно извођења учиниоца насиља у породици пред суд. Хитне мјере заштите су: а) удаљење учиниоца насиља из стана, куће или другог стамбеног простора и/или б) забрана приближавања и контактирања учиниоцу насиља са жртвом насиља у породици (члан 13) и оне се изричу у трајању које не може бити дуже од 30 дана (члан 14. став 1). Хитне мјере заштите омогућавају потпуно другачији приступ у процедури поступања у акутним случајевима насиља у породици. Циљ им је тренутно отклањање опасности по физички и психички интегритет жртве, прекид насиља и удаљење учиниоца, што резултира правовременом и ефикасном заштитом жртава насиља у породици у тренутку његовог дешавања. Примјеном ових мјера спречава се насиље у породици, осигурава нужна заштита здравља и безбједности жртве насиља, те отклањају оне околности које погодују или подстицајно дјелују на извршење нових радњи насиља у породици. Ове мјере су стандард¹⁰ поступања у области заштите од насиља у породици, а њихово нормативно-правно дефинисање прилагођено је нашем правном систему. Такође, важно је навести и да хитне мјере заштите нису казне за учиниоце насиља у породици, већ су усмјерене према жртви насиља у породици, односно њихов је циљ да се помогне жртви и да се заштити жртва, независно од евентуалног покретања кривичног поступка.

Табела 2. Број предложених и спроведених хитних мјера заштите и заштитних мјера, 2021–2024. година, из надлежности МУП

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Број предложених хитних мјера заштите	66	74	141	209
2.	Број спроведених хитних мјера заштите	58	70	141	205
3.	Број предложених заштитних мјера	38	30	75	68
4.	Број спроведених заштитних мјера	18	17	34	52

**Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта*

Припадници МУП-а су у 2024. години предложили надлежним судовима изрицање 209 хитних мјера заштите¹¹, од којих је спроведено 205 и то: 28 удаљења учиниоца насиља из стана, куће или другог стамбеног простора, 124 забране приближавања и контактирања учиниоца насиља са жртвом и у 53 случаја су спроведене обје мјере.

Када су у питању хитне мјере заштите, иако је примјетно побољшање, потребно је и даље организовати стручна савјетовања, едукације и радионице за представнике полиције и

¹⁰ Из Истанбулске конвенције која, заједно са Законом о заштити од насиља у породици и другим законима и подзаконским актима које субјекти заштите примјењују у случајевима насиља у породици у Републици Српској, представља правни оквир за реализацију Стратегије.

¹¹ Закон о заштити од насиља у породици је надлежност за поступање у дијелу који се односи на изрицање хитних мјера заштите повјерио прекршајним одјељењима основних судова јер је процијењено да судије прекршајних одјељења могу осигурати хитност у рјешавању приједлога за изрицање ових мјера. Чланом 13. став 3. утврђено је да се хитне мјере заштите изричу најкасније у року од 24 часа од пријема приједлога, односно извођења учиниоца насиља у породици пред суд, у трајању које не може бити дуже од 30 дана.

правосуђа, како у Републици Српској, тако и у земаљама региона чији правни системи препознају могућност изрицања хитних мјера заштите, ради размјене искустава у примјени овог института, а што би могло бити од помоћи у побољшању примјене хитних мјера заштите од насиља у породици у Републици Српској¹².

Хитне мјера заштите се могу изрећи како прије покретања кривичног поступка, тако и у току кривичног поступка који се води против учиниоца насиља у породици и које су као такве усмјерене на заштиту жртве, а не на учиниоца у смислу санкције за учињено насиље.

Заштитне мјере, такође, могу бити изречене прије покретања кривичног поступка и у току кривичног поступка који се води против учиниоца насиља у породици. Првенствено су усмјерене на заштиту жртве, а не на учиниоца у смислу санкције за учињено насиље. Заштитне мјере су: а) удаљење из стана, куће или неког другог стамбеног простора, б) забрана приближавања жртви насиља у породици или породичној заједници, в) забрана узнемиравања или ухођења жртве насиља у породици или породичној заједници, г) обавезан психосоцијални третман и д) обавезно лијечење од зависности (члан 23. став 4).

Полиција је у току 2024. године предложила изрицање 68 заштитних мјера од којих су спроведене 52 и то: 11 заштитних мјера – удаљење из стана, куће или неког другог стамбеног простора, 15 заштитних мјера – забрана приближавања жртви, 11 заштитних мјера – забрана узнемиравања или ухођења жртве, 2 заштитне мјере – обавезан психосоцијални третман (у надлежности Министарства здравља и социјалне заштите), 13 заштитних мјера – обавезно лијечење од зависности (у надлежности Министарства здравља и социјалне заштите).

Уз већ поменуто КД Насиље у породици или породичној заједници, у 2024. години извршена су и најтежа кривична дјела унутар породице. Током 2024. године у Републици Српској је евидентирано укупно девет убистава (три КД Тешко убиство, четири КД Убиство и два убиства у којима је починилац извршио самоубиство). Од укупног броја убистава у 2024. години на штету чланова породице или породичне заједнице (блиских особа) *почињено је пет убистава* (три КД Убиство и два убиства након којих је извршилац починио самоубиство), што представља више од половине од укупног броја извршених убистава у Републици Српској. Као жртве убистава унутар породице смртно је страдало пет лица и два извршиоца.

Од укупног броја евидентираних КД Прогањање (43 КД), унутар породице или породичне заједнице је извршено 11 КД или 25,6%. Извршиоци су углавном били садашњи или бивши брачни партнери, ванбрачни или интимни партнери.

У породици или породичној заједници је извршено и 57 КД Избјегавање давања издржавања (78 жртава су дјеца и девет жртава су пунољетне особе), 11 КД Запуштање и злостављање дјетета од стране родитеља (19 жртава су дјеца) и пет КД Одузимање дјетета.¹³

¹² Најчешћа дилема у односу на хитне мјере заштите односи се на питање да ли се изрицањем ових мјера нарушавају права учиниоца насиља у породици уколико му се изрекне заштитна мјера удаљења из стана. Право лица на заштиту физичког интегритета од стране државе, садржано је у члану 8. Европске конвенције о људским правима у смислу да су том лицу гарантована права поштивања приватног и породичног односа, дома и преписке. Иако држава на основу члана 8. Европске конвенције мора особи обезбиједити права гарантована у ставу 1. овог члана, ова обавеза државе престаје кад год је интервенција државе потребна ради заштите физичког интегритета неког лица, па макар то било и у властитој кући (учиниоца).

¹³ Извјештај о раду Министарства унутрашњих послова Републике Српске за 2024. годину

Улога и обавеза **Тужилаштва** у поступању у случајевима насиља у породици је да како гони учиниоце кривичног дјела, тако и да заштити жртву насиља у породици. Након што је извршено кривично дјело насиља у породици или породичној заједници овлаштена службена лица МУП-а РС обавјештавају дежурног тужиоца, који издаје наредбе за предузимање потребних истражних радњи којима се доказује предметно кривично дјело. Тужилац ће у току поступка упознати оштећеног (жртву) о свим правима које има у оквиру Закона о кривичном поступку Републике Српске, укључујући права о подношењу приједлога и доказа за остваривање имовинскоправног захтјева, увида у спис, те права да буде обавијештен о току кривичног поступка. Тужилац има обавезу да у току цијелог кривичног поступка заштити оштећеног, како у складу са одредбама Закона о кривичном поступку Републике Српске, тако и у складу са одредбама Закона о заштити свједока под пријетњом и угрожених свједока.

Табела 3. Преглед случајева насиља у породици 2021–2024. година, према подацима окружних тужилаштава

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Број достављених пријава тужилаштву:	942	1.055	1.416	1.285
	– Број достављених пријава за насиље у породици поднесених непосредно тужилаштву	194	57	236	174
	– Број достављених извјештаја Министарства унутрашњих послова	748	998	1.180	1.111
2.	Број тужилачких одлука:	448	617	778	711
	– Број наредби о неспровођењу истраге	89	151	228	149
	– Број обустављених истрага	182	246	344	306
	– Број подигнутих оптужница	177	220	206	256
3.	Број изјештаја по којима није донесена тужилачка одлука	494	438	638	574
4.	Број осуђујућих пресуда	50	67	172	173
5.	Број ослобађајућих пресуда	2	1	5	9
6.	Број предмета у којима је учиниоцу одређен притвор	10	12	17	16

**Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта*

Тужилаштва, у складу са Кривичним закоником Републике Српске, у кривичним поступцима због кривичног дјела насиље у породици или породичној заједници, предлажу надлежном суду мјере безбједности које могу бити: обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи – члан 74. КЗРС; обавезно психијатријско лијечење на слободи – члан 75. КЗРС; Обавезно лијечење зависности – члан 76 КЗРС; забрана приближавања и комуникације са одређеним лицем – члан 79. КЗРС; обавезан психосоцијални третман – члан 80. КЗРС; Удаљење из заједничког домаћинства – члан 81. КЗРС; Одузимање предмета – члан 82. КЗРС. Током 2024. године тужиоци надлежних тужилаштава су предложили 41 мјеру безбједности, док су 42 мјере изречене. Најчешће изрицана мјера безбједности је „забрана

приближавања и комуникације са одређеним лицем (предложено 26, изречена 21)“, удаљење из заједничког домаћинства (предложено 5, изречено 8), Одузимање дјетета (предложено 5, изречено 6), обавезно лијечење зависности (предложене 4, изречено 5), те обавезан психосоцијални третман (предложена 1, изречено 0).

Обавеза **центара за социјални рад/служби социјалне заштите** јесте да по сазнању или пријему пријаве о насиљу у породици обавијести полицију, примијени одговарајуће мјере социјалне заштите и подршке жртви насиља, као и да, на тражење суда, јавног тужиоца или полиције, достави сву документацију која је од значаја за утврђивање и доказивање насиља. Центри за социјални рад, односно службе социјалне и дјечје заштите су током претходног периода у оквиру својих редовних активности, а у складу са својим надлежностима, потенцијалним жртвама и жртвама насиља у породици пружале психосоцијалну подршку ради лакшег превазилажења тренутног стања у којем се жртва налази, те су израђивани планови подршке за жртве насиља у породици. Такође, континуирано се обављала и сарадња са другим субјектима заштите (здравственим установама, образовно – васпитним установама, као и са надлежним полицијским станицама).

Табела 4. Преглед случајева насиља у породици 2021-2024. године, према подацима ЦСР

Р. бр.	Насиље у породици	2021	2022.	2023.	2024.
1.	Број запримљених обавјештења	1.252	1.268	1.440	1.378
2.	Број жртава	1.520	1.371	1.710	1.568
3.	Број учинилаца	1.194	1.188	1.364	1.317

**Извор: Годишњи извјештаји-обрађивач Министарство породице, омладине и спорта*

Центри за социјални рад су у току 2024. године запримили 1.378 обавјештења о насиљу у породици. У највећем броју случајева 1.106 или 80,3% обавјештења о насиљу у породици је доставила полиција, а жртва је обавијестила центар за социјални рад у 154 случаја или 11%. Центри су упутили полицији 181 пријаву насиља у породици, а службена лица центра за социјални рад су учествовала у сарадњи са полицијом у 387 интервенција.

У 2024. години центри за социјални рад/службе социјалне заштите евидентирали су 1.317 учинилаца насиља у породици, од којих је 90% било мушког пола. Евидентирано је и 1.568 жртава насиља у породици, које су најчешће биле женског пола (74%).

Жртве су највише биле изложене физичком насиљу (718 случајева) и психичком (602 случаја). Угрожавање спокојства је евидентирано у 281 случају, економско насиље у 16 случајева и сексуално насиље у 21 случају. Највећи број жртава насиље је преживљавало једнократно, њих 595, више од годину дана њих 439, а годину дана насиљу у породици су биле изложене 322 жртве.

Од укупно евидентираних броја жртава 345 или 22% је било малољетно. Према изричитој одредби Закона о заштити од насиља у породици¹⁴, у свим случајевима насиља у породици у Републици Српској, дијете је препознато као жртва и уколико је било присутно приликом вршења насиља према другом члану породице, иако радње насиља нису предузете

¹⁴ Члан 8. став 3.

према њему. Поступање центара за социјални рад/служби социјалне заштите када су дјеца жртве насиља у породици је посебно издвојено у Општем протоколу о поступању у случају насиља у породици, а у наредном периоду потребно је наставити јачати сарадњу свих субјеката заштите и уводити нове механизме сарадње када су у питању дјеца жртве насиља у породици, како ни једно дјело насиља према дјечи не би остало некажњено, а посебно како би се унаприједио оперативни рад и сарадња свих друштвених партнера укључених у бригу о дјечи. Центри за социјални рад/службе социјалне заштите би, у оквиру законом повјерених надлежности, у том правцу могли понудити одговор и предложити даље унапређење сарадње субјеката заштите који могу помоћи адекватном одговору система на насиље према дјечи.

Када се ради о социоекономском статусу пунољетних жртава насиља у породици у 2024. години највише жртава је било незапослено (615 жртава), за разлику од 2023. године када је већина жртава имала статус запослених лица (542 жртве). Највећи број жртава је са завршеном средњом стручном спремом, њих 713. Економска зависност жртве од партнера, учиниоца насиља, у свим досадашњим извјештајима о насиљу у породици истицана је као један од разлога због којег жртва не успијева пронаћи снагу да изађе из круга насиља, у којем су неријетко жртве и њена дјеца. Ради тога, у наредном периоду потребно је изградити инструменте за економско оснаживање жртава, кроз успостављање различитих програма подршке за запошљавање и самозапошљавање, сарадњу са привредним субјектима, стручно усавршавање и оспособљавање ради веће конкурентности на тржишту рада. Такође, с циљем економског оснаживања жртава, потребно је унаприједити спровођење судских одлука и одлука других надлежних органа којим је утврђена обавеза издржавања дјече, потреба успостављања фонда за привремено издржавање дјече, као и развијати програме подршке за бригу о дјечи, како би жртве несметано могле приступити тржишту рада. Ради економског оснаживања жртава и изласка из зачараног круга насиља, потребно је унаприједити програме социјалног становања за те категорије.

У случају сумње да је повреда или здравствено стање пацијента посљедица насиља у породици, здравствени радник је дужан с посебном пажњом сазнати што више чињеница и околности у вези са повредом, односно са здравственим стањем жртве. **Здравствена установа** дужна је, ради очувања физичког и менталног здравља жртава насиља у породици, али и санације насталих повреда, осигурати жртви адекватну здравствену заштиту.

Табела 5. Преглед случајева насиља у породици 2021–2024. година, према подацима ЗУ

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Број евидентираних жртава	360	373	447	409
2.	Број учинилаца упућених на обавезан психосоцијални третман	15	7	25	28
3.	Број учинилаца упућених на обавезан третман болести зависности	5	5	18	15

**Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта*

Од евидентираних жртава насиља у породици 286 је било женског и 123 мушког пола. Највећи број жена припадале су старосној групи 20-34 године, и то 94 или 33%. Од укупног броја жртава евидентирано је и 51 дијете, те два лица са инвалидитетом женског пола.

Здравствене установе су, према Закону о заштити од насиља у породици, Правилнику о начину спровођења заштитне мјере – обавезан психосоцијални третман¹⁵ и Правилнику о начину спровођења заштитне мјере – обавезно лијечење од зависности¹⁶, задужене за спровођење тих заштитних мјера. Учинилац насиља у породици којем је суд изрекао заштитну мјеру – обавезно лијечење од зависности или обавезан психосоцијални третман, обавезан је да учествује у спровођењу те мјере. Здравствене установе у којој се спроводе те мјере воде евиденцију о лицима која су јој упућена ради спровођења мјера, као и о току спровођења и резултатима мјера.

Имајући у виду обавезу здравствених установа да о спровођењу тих мјера обавјештавају суд који их је изрекао, било би корисно анализирати до сада спроведене мјере, посебно из перспективе досадашњих иницијатива за увођење рада са учиниоцима насиља у породици, лиценцирања стручњака и акредитовања посебних програма за учиниоце насиља који су спремни да се добровољно укључе у третман. Рад са учиниоцима насиља, према искуствима земаља које имају овакве програме, може да допринесе дугорочном искорјењивању насилног понашања. Потребно је радити на стварању услова за примјену ове мјере у пракси, а то подразумијева измјене законске регулативе, али и обуку стручњака за ову специфичну врсту посла.

Подаци здравствених установа потврђују да се насиље у породици најчешће манифестовало у оквиру брачне заједнице, гдје је супруг извршио насиље над супругом у 159 случајева. Ово потврђује родну заснованост насиља у породици и потребу да се настави са континуираним обукама свих пружаоца здравствених услуга у Републици Српској о специфичностима ове врсте насиља, факторима ризика насиља у породици, динамици насиља у породици, утицају насиља у породици на жртву и остваривање права признатих позитивним прописима Републике Српске, као и свим другим аспектима од значаја за заштиту жртава насиља у породици.

У 2024. години број жртава насиља упућених на медицински третман, а који не укључује третман у установама за ментално здравље је 59 (45 женског и 14 мушког пола, од тога 8 дјеце). На третман у установу за ментално здравље упућено је 80 жртава (70 женског и 10 мушког пола, од тога 9 дјеце).

Обавеза **судова** је да досљедно примјењују позитивне законске прописе и у оквиру истих омогуће жртвама насиља у породици брз и ефикасан приступ суду, те да, као један од субјеката заштите, зауставе, спријече и сузбију даље насиље у породици, којим се крше уставом и законом загарантована основна људска права и слободе.

Табела 6. Преглед случајева насиља у породици 2021–2024. године, према подацима ОС

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Број примљених захтјева	71	102	184	281
2.	Број ријешених предмета	86	88	174	267

¹⁵ „Службени гласник Републике Српске“, број 111/14.

¹⁶ „Службени гласник Републике Српске“, број 5/15.

3.	Број учинилаца (окривљених)	174	151	220	306
----	-----------------------------	-----	-----	-----	-----

*Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта

У 2024. години судови су запримили 281 предмет или 53% више захтјева за изрицање хитних мјера заштите и заштитних мјера у односу на 2023. годину. Током 2024. године ријешено је 267 предмета.

Подаци о броју примљених предмета потврђују да се жртве насиља у породици највише обраћају за помоћ и заштиту полицији и центрима за социјални рад. Након што се случајеви насиља у породици пријаве полицији и/или центрима за социјални рад, вишеструко „опада“ број случајева који се процесуирају пред правосудним органима.

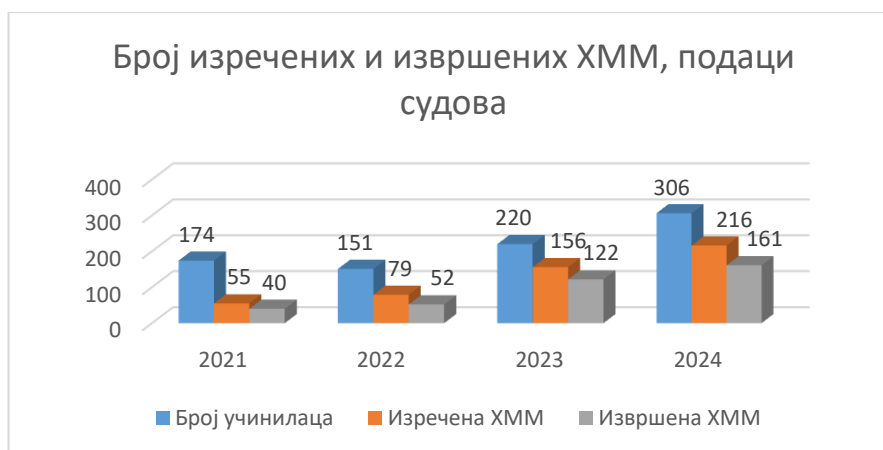
Табела 7. Преглед изречених мјера 2021–2024. године, према подацима ОС

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Број изречених хитних мјера заштите	55	79	156	216
2.	Број извршених хитних мјера заштите	40	52	122	161
3.	Број изречених заштитних мјера	29	37	58	117
4.	Број извршених заштитних мјера	11	15	38	52

*Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта

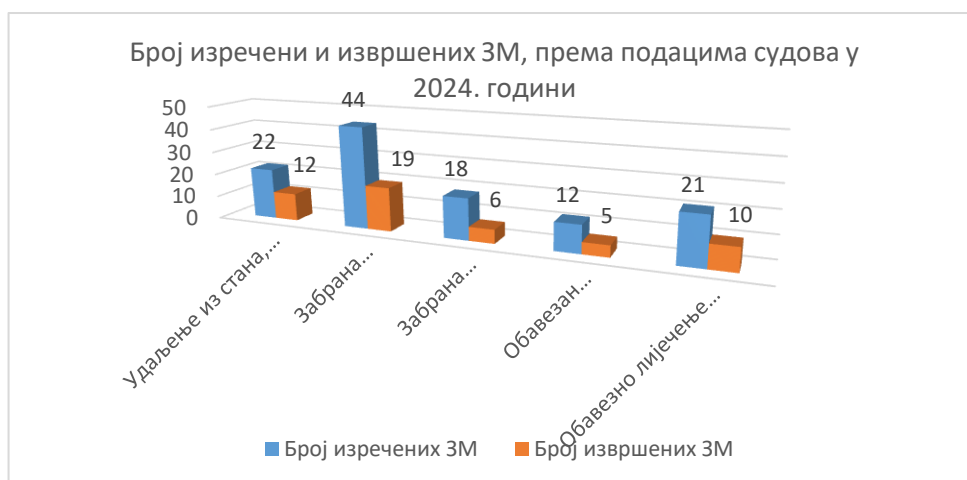
Подаци о мјерама предузетим против учинилаца, те мјерама за заштиту жртава, говоре у прилог да је повећан број изречених хитних мјера заштите и заштитних мјера, у односу на претходне године.

Графикон 2: Број изречених и извршених хитних мјера заштите, 2021-2024. година

У 2024. години Основни судови су изrekli 216 хитних мјера заштите од којих је извршена 161, од којих се 53 односи на хитну мјеру заштите удаљење учиниоца из стана, куће или другог стамбеног простора, а 108 се односи на – забрана приближавања и контактирања учиниоца насиља са жртвом.

Графикон 3: Број изречених и извршених заштитних мјера, 2021–2024. година

Такође, судови су изrekli 117 заштитних мјера, од којих су 52 извршене: 6 забрана узнемиравања или ухођења жртве, 5 обавезних психосоцијалних третмана, 10 обавезно лијечења од зависности, 12 удаљења из стана, куће или неког другог стамбеног простора и 19 забране приближавања жртви.

У 2024. години у 15 предмета дошло је до обуставе поступка.

У складу са чланом 43. Закона о заштити од насиља у породици (којим је прописано да ће се онај ко прекрши хитне мјере заштите и заштитне мјере које му је суд одредио примјеном овог закона, казнити у складу са одредбама закона којим се прописују кривична дјела) судови су за 25 лица изrekli новчану казну, док је за 45 лица изречена казна затвора.

Табела 8. Преглед изречених казни за извршена Кривична дјела насиља у породици, у складу са Кривичним закоником Републике Српске, у периоду 2021–2024. година

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Упозоравајуће санкције	3	5	2	1
2.	Новчане казне	13	29	45	43
3.	Казне затвора	11	27	50	75
4.	Условне осуде	67	112	94	93

*Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта

У складу са Кривичним закоником Републике Српске судови су у 2024. години изrekli 212 казни за извршена кривична дјела насиља у породици. Изречено је: једна упозоравајућа санкција, 43 новчане казне, 75 казни затвора и 93 условне осуде.

Окружни судови су одлучујући у првом степену изrekli једну новчану казну, једну казну затвора и једну мјеру безбједности.

Окружни судови су, рјешавајући у другом степену, потврдили 34 пресуде којим је изречено 6 новчаних, 18 казни затвора, 6 условних осуда и 4 мјере безбједности.

Образовне установе су препознате као један од субјеката заштите од насиља у породици, иако имају само посредна сазнања о случајевима насиља. Међутим, значај коју образовне установе имају у превенцији насиља у породици, али и раној идентификацији и праћењу дјете која долазе из породица у којим је присутно насиље је изузетно велики.

Благовременом интервенцијом се смањује ризик од посљедица насиља које су видљиве тек када информације ове врсте буду пријављене полицији и правосудним органима.

Табела 9. Преглед случајева насиља у породици 2021–2024. године, према подацима ОУ

Р. бр.	Насиље у породици	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Број евидентираних случајева насиља	65	54	47	36
2.	Број пријава упућених субјектима заштите	34	30	32	15
3.	Број жртава	68	56	44	34

**Извор: Годишњи извјештаји – обрађивач Министарство породице, омладине и спорта*

У образовним установама Републике Српске је у току 2024. године, према прикупљеним подацима, насиље у породици примијетио одјељењски старјешина у 9, наставник у 2, педагог у 4, психолог у 3, социјални радник у 3 и остали у 15 случајева. Из достављених податка за 2024. годину можемо констатовати да су образовне установе евидентирале мањи број случајева насиља него 2023. године.

Образовне установе су током 2024. године упутиле 15 пријава релевантним субјектима заштите. Евидентирани су 34 жртве насиља у породици и то 20 дјевојчица и 14 дјечака (у 2023. години евидентирани су 44 жртве насиља у породици, 26 дјевојчица и 18 дјечака). Највећи број жртава је у старосној групи од 6 до 14 (8 дјечака и 10 дјевојчица) и од 15 до 19 година (6 дјечака и 10 дјевојчица).

Када се ради о односу жртве насиља у породици са учиниоцем у највећем броју отац је био учинилац насиља над кћерком (12 случајева), те над сином (8 случајева).

У складу са важећим законима и међународним конвенцијама, те Протоколом за заштиту дјете од насиља, занемаривања и злостављања¹⁷, у систему васпитања и образовања забрањене су све врсте насиља, занемаривања и злостављања дјете, као и све активности којима се угрожавају, дискриминишу или издвајају ученици, односно група ученика, по било којем основу.

У складу са Законом о предшколском васпитању и образовању, Законом о основном васпитању и образовању и Закону о средњем образовању и васпитању установа је дужна да обезбиједи ефикасне механизме заштите против насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације, као и било које врсте узнемиравања дјете.

Подршка и помоћ жртвама насиља у породици

Нормативноправним документима Републике Српске посебна пажња је посвећена правима жртава насиља у породици на приступ општим услугама подршке које и према Закону о заштити од насиља у породици обухватају приступ услугама здравствене и социјалне заштите, као и опремљеност ових служби и обученост запослених за помоћ жртвама и упућивање на одговарајуће службе, те право на правну помоћ у поступцима у којима остварују своја права и заштиту (чл. 8. и 10. Закона о заштити од насиља у породици). Закон о заштити од насиља у

¹⁷ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 38/24 и 47/24. испр.

породици прописао је да жртве насиља у породици имају право на приступ свим субјектима заштите и да су ослобођене свих трошкова поступка (члан 10).

Право жртава на приступ услугама из здравствене заштите и обученост запослених за помоћ жртвама и упућивање на одговарајуће службе, додатно је унапријеђена у извјештајном периоду. Здравствени сектор има специфичну и комплексну улогу у превенцији и борби против насиља у породици, будући да су здравствени радници често први којима се жртве насиља обраћају за помоћ, али и међу првима који су у прилици препознати симптоме насиља и онда када жртве о томе нису спремне јавно говорити. Координисан одговор институција унутар здравственог система, те субјеката заштите унутар мултисекторског рефералног механизма, од пресудне је важности за спречавање даљих насилних односа и пружање адекватне подршке жртвама, али и учиниоцима насиља у породици.

Остваривање права жртава насиља у породици на приступ свим услугама из социјалне заштите утврђено је одредбама Закона о социјалној заштити, којим су препознате као корисници ових права и услуга (члан 17), односно као „лица којима се у породичном окружењу наноси физичка, психичка, економска и сексуална патња или емоционална бол, као и пријетња таквим дјелима, а која се због тих околности нађу у стању социјалне потребе“. У складу са одредбама Закона о заштити од насиља у породици, центри за социјални рад – као један од субјеката у ланцу подршке и помоћи жртвама насиља у породици, у оквиру стручних тимова, доносе индивидуалне планове рада за жртве насиља у породици, пружају психосоцијалну подршку жртвама насиља у породици. Стручне тимове, поред представника установе, чине и други службеници установа са нивоа јединице локалне самоуправе (полиција, здравствени радници, представници невладиних организација, као и други стручњаци који се баве питањима породице и насиља у породици), који раде на утврђивању плана помоћи жртви и координације активности у процесу помоћи жртви, у складу са њеним потребама и избором.

Право на бесплатну правну помоћ жртве насиља у породици имају у поступцима остваривања својих права и заштите, у складу са прописима којима се уређује област бесплатне правне помоћи (члан 10. Закона о заштити од насиља у породици). Законом о остваривању права на бесплатну правну помоћ у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 67/20) Центар за пружање бесплатне правне помоћи је овлаштен да, лицима која испуњавају законом прописане услове, пружа бесплатну правну помоћ с циљем остваривања права физичког лица на правично суђење и једнак приступ правди, пред судом и другим органима. Једна од категорија лица која остварују право на бесплатну правну помоћ су и жртве насиља у породици. Жртве насиља у породици и дјеца остварују право на бесплатну правну помоћ по критеријуму личног својства или статуса пред надлежним органом, дакле, без обзира на материјални критеријум и друго, у складу са законом. Законом је прописано да жртве насиља у породици остварују право на бесплатну правну помоћ по критеријуму личног својства или статуса пред надлежним органом, и даје им се приоритет при одобравању бесплатне правне помоћи у односу на другог подносиоца захтјева у брачним и породичним поступцима. Центар пружа бесплатну правну помоћ у виду: општег обавјештења о правима и обавезама; правних савјета и помоћи у попуњавању образаца; заступање на суду. Поред бесплатног заступања, односно бесплатног предузимања свих процесних радњи. Право на бесплатну

правну помоћ подразумева право жртве насиља у породици на ослобађање од плаћања трошкова судских или административних такси на поднеске и одлуке за које се таксе плаћају. Током 2024. године Центар за пружање бесплатне правне помоћи је пружио помоћ за 31 лице које има статус жртве насиља у породици, од чега је пружена правна помоћ у виду правних савјета и помоћи у попуњавању образаца за 22 лица и правна помоћ у виду заступања у брачним и породичним односима за 9 лица.

Поред наведених општих услуга подршке, жртве насиља у породици у Републици Српској имају право и на **специјализоване мјере подршке**, међу којима су и бесплатне, повјерљиве телефонске СОС линије и сигурне куће (чл. 15. до 20. Закона о заштити од насиља у породици). Циљ специјализованих мјера подршке је оснаживање жртава кроз оптималну подршку и помоћ која је прилагођена њиховим специфичним потребама.

У Републици Српској је у функцији СОС линија – 1264 за помоћ жртвама насиља према женама и насиља у породици.

Специјализовану подршку жртвама насиља у породици у Републици Српској на СОС телефон пружају организације које реализују и посебну мјеру подршке жртвама насиља у породици, сигурну кућу. Сви који су у претходном периоду позивали СОС телефон су информисани о доступним начинима помоћи, било да је та помоћ била потребна директно њима или су позивали у име неке друге особе. Обим информација који је пружен се кретао од могућности пријаве надлежним институцијама за насиље, покретање процедура пред институцијама које су препознате као субјект заштите од насиља, могућности добијања правне или психолошке помоћи и подршке. Све жене које су директно пријављивале да су изложене насиљу у породици су информисане о својим правима, оснажене да насиље препознају, идентификују поједине форме насиља и охрабрене да пријаве насиље. Позиви за жртве су бесплатни, а Министарство породице, омладине и спорта обезбјеђује средства за функционисање СОС телефона.

Табела 10. Број евидентираних позива на СОС телефон 2020–2024. године

Година	Број позива
2020.	4.098
2021.	4.336
2022.	3.846
2023.	3.949
2024.	3.862

У периоду 2020–2024. година евидентирано је 20.091 позив према СОС телефону – 1264. У току 2024. године евидентирано је 3.862 позива и у 99% случајева упућени су од стране жена старости између 19 и 60 година (њих 3.283). Евидентиран је и 121 позив дјете, 324 позива жена старијих од 60 година, као и 27 мушкарца, од којих су 23 дјечака узраста до 18 година.

Сигурне куће у Републици Српској континуирано збрињавају жртве насиља у породици. Збрињавање жртава у сигурне куће прописано је Законом о заштити од насиља у породици и подзаконским актима, као и стандарди и процедуре за реализацију ове мјере (Правилник о

садржају и начину вођења Регистра сигурних кућа – „Службени гласник Републике Српске“, број 25/13, Правилник о стандардима за реализацију сигурне куће – „Службени гласник Републике Српске“, број 25/13). У Републици Српској се ова мјера подршке реализује у три сигурне куће: у Бањој Луци, Бијељини и Модричи. Поред смјештаја у сигурну кућу и обезбјеђења основних животних услова, жртвама насиља у породици пружа се и психосоцијална помоћ и подршка кроз савјетодавно-терапијски рад. Током боравка пружају се здравствене услуге и прати здравствено стање жртава. Дјеца смјештена у сигурну кућу уписују се у нове школе, уз подршку у адаптацији на нове услове средине, те подршку у савладавању наставних јединица кроз стални рад са дјецом. Жене и дјеца се укључују у радно окупационе терапије. Такође, са жртвама се ради на психолошкој припреми за спровођење званичних процедура из области породично-правне и социјалне заштите у центрима за социјални рад. Жртвама се пружа подршка у процесу проналаска излазне стратегије, кроз стварање позитивног и подржавајућег окружење, пружа се подршка у проналаску запослења кроз различите видове едукација. Стручни тимови сигурних кућа кроз наредних 18 мјесеци од изласка из куће пружају подршку корисницама и дјечи, кроз омогућавање додатне стручне, психолошке, правне и медицинске помоћи.

Капацитети сигурних кућа у Републици Српској омогућавају истовремено збрињавање 55 жртава насиља у породици: у Бањој Луци 24, Бијељини 15 и Модричи 16. Збрињавање жртава насиља у породици у сигурне куће финансира се из буџета Републике Српске и буџета јединица локалне самоуправе. Према Закону о заштити од насиља у породици и Правилнику о начину додјеле средстава сигурним кућама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 62/13 и 11/17), те Рјешењу о цијени збрињавања жртава насиља у сигурне куће коју доноси министар породице, омладине и спорта једном годишње, средства у износу од 70% обезбјеђују се из буџета Републике Српске, док 30% од утврђене цијене смјештаја обезбјеђују јединице локалне самоуправе из које жртва долази.

На основу процјене стручног тима – Центар за социјални рад, односно служба социјалне заштите локалне заједнице у којој жртва има пребивалиште, доноси рјешење о потреби привременог збрињавања жртве у сигурну кућу. У периоду 2020–2024. године у сигурним кућама су, на основу рјешења центра за социјални рад о привременом збрињавању жртава насиља у породици, биле збринуте 423 жртве и то 159 жена и 300 дјеце. Током 2024. године у сигурним кућама било је збринуто 68 жртава насиља у породици: 39 жена и 29 дјеце, које су у сигурној кући боравиле 6.573 дана. Из буџета Републике Српске је за збрињавање жртава насиља у породици током 2024. године издвојено 393.815 КМ.

Сигурна кућа осигурава континуирану подршку корисницама и након њиховог изласка из програма, чиме се доприноси њихово дугорочној стабилизацији и оснаживању. Особље сигурне куће континуирано прати прилике за едукације, додјелу донација или друге видове подршке, те редовно контактира бивше кориснице како би им осигурало приступ овим могућностима. Овај приступ омогућава одржавање везе са корисницама и додатно их оснажује, чиме се значајно доприноси њиховој социјалној и економској самосталности. На примјер, Фондација „Удружене жене“ је током 2024. године организовала 24 радионице групе самопомоћи за укупно 16 жена. Фокус рада групе је био пружање помоћи и подршке женама,

оснаживање за бригу о дјечи, бригу о себи, адресирање продуженог насиља од стране партнера и институционалног насиља. Жене и дјеца која су преживјели насиље у породици учествовали су у Меру кампу – 25 жена и дјеце које су биле кориснице специјализованих сервиса Фондације „Удружених жена“, а чији је циљ био стицање увида у трауматска искуства изазвана насиљем и оснаживање за превазилажење његових посљедица. Такође, с циљем унапређења приступа информацијама и пружања континуиране подршке, Фондација је припремила и објавила пето, допуњено и измијењено издање публикације „Књига моје пријатељице“, која је примарно намијењена женама које су изложене различитим облицима насиља у породици и интимним партнерским везама, али може послужити и као извор информација за жене које су преживјеле и друге облике насиља, као што су сексуално насиље и узнемиравање.

2.1.3. Превенција насиља у породици

Превенција насиља у породици је неопходна на различитим друштвеним нивоима: на институционалном нивоу, нивоу заједнице и нивоу појединца, а подразумијева три категорије: примарну, секундарну и терцијарну превенцију насиља у породици. Примарна превенција подразумијева спречавање појаве насиља подизањем свијести путем кампања информисања, образовања о људским правима и едукативним материјалима за дјецу и адолесценте, економско оснаживање свих жена ради економске независности и превенције насиља и слично. Секундарна превенција односи се на идентификацију фактора ризика и ризичних група, обезбјеђивање помоћи породицама, доступност СОС телефона, правног савјетовања и друге факторе. Терцијарна превенција односи се на спречавање даљег насиља – директну помоћ жртвама насиља, подршку сигурних кућа, ефикасне полицијске интервенције, судске процедуре, рад са учиниоцима насиља и друго.

Значај превенције насиља у породици препознат је и у претходним Стратегијама за сузбијање насиља у породици, те је путем промоција, подизања свијести и едукативних програма постављена као приоритетна област дјеловања. Јачање превентивне политике одвијало се кроз кампање информисања и подизања свијести о насиљу у породици као друштвеном проблему, те упознавања јавности са обавезама и дјеловањем субјеката заштите који раде на спречавању и сузбијању насиља у породици и заштити жртава. Други дио превентивне политике био је усмјерен на едукације и сензибилизације о насиљу у породици као друштвеном проблему, како кроз образовни систем, тако и кроз додатну едукацију представника субјеката заштите.

Министарство породице, омладине и спорта, Министарство унутрашњих послова, Министарство здравља и социјалне заштите, Центар за једнакост и равноправност полова, јединице локалне самоуправе, организације цивилног друштва и медији су током претходног периода учествовали у реализацији кампања ради информисања и подизања свијести јавности о насиљу у породици као озбиљном друштвеном проблему. Надлежне институције, одјељења за односе с јавношћу, као и портпароли појединих субјеката заштите, теми породичног насиља

углавном су приступали у смислу превенције, као и информисања јавности о механизмима заштите и поступању субјеката заштите. Такође, редовно је одговарано на захтјеве за доставу информација и података о насиљу у породици, а у вези са истраживањима појединаца и невладиних организација на ту тему. Медији су активно учествовали у информисању и подизању свијести јавности о насиљу у породици као друштвеном проблему, а евидентно је да постоји све веће интересовање за област насиља у породици. Међутим, приступ извјештавању о насиљу и даље је сензационалистички и своди се на извјештај полиције шта, кад, ко и нарочито како, те је у наредном периоду неопходна континуирана едукација представника медијских кућа.

Република Српска је сваке године учествовала у глобалној Кампањи „16 дана активизма против родно заснованог насиља“¹⁸ која траје од 25. новембра, дана који су Уједињене нације прогласиле Међународним даном борбе против насиља над женама, до 10. децембра, Међународног дана људских права. Институције су сваке године реализовале низ активности као што су организација конференција, округлих столова, састанака, онлајн кампања, предавања и друго. У свим полицијским управама у Републици Српској организовани су састанци представника субјеката заштите (мултисекторских тимова за заштиту и спречавање насиља у породици) с циљем побољшања мултисекторске сарадње. Организоване су панел-дискусије, дијељен је промотивни материјал с циљем подизања свијести о насиљу у породици као друштвеном проблему, а запослени у Управи за полицијску обуку МУП-а су током 16 дана активизма на својим униформама носили бијеле врпце. Позиву да носе бијеле врпце се увијек одазову и народни посланици, који их носе приликом засједања Народне скупштине у периоду трајања кампање.

У оквиру свог мандата Центар за једнакост и равноправност полова је, у сарадњи са стратешким партнером UN WOMEN, уз финансијску подршку Краљевине Шведске, кроз пројекат „Побољшање приступа квалитетнијим мултисекторским услугама за жртве насиља над женама“, укључујући насиље у породици на локалном нивоу, спроводио активности за смањење стопе насиља над женама, те је настављен рад на јачању мултисекторског одговора на насиље над женама. Израђен је инфографик који садржи права која имају жртве насиља у породици и насиља над женама према Закону о заштити од насиља у породици, који је дистрибуисан путем мејла свим школама у Републици Српској, јединицама локалне самоуправе, министарствима Владе Републике Српске и субјектима заштите, а који су га подијелили на својим званичним интернет страницама и друштвеним мрежама. Такође, организоване су и кампање „Живот без насиља“ и „Бијела врпца – Мушко НЕ насиљу над женама“, којима је Центар за једнакост и равноправност полова Републике Српске сваке године подизао свијест јавности о насиљу над женама у Републици Српској. У периоду трајања претходне Стратегије досег ових онлајн кампања преко друштвених мрежа Фејсбук и Инстаграм био је 387.094 прегледа.

Министарство породице, омладине и спорта је у сарадњи са Министарством здравља и социјалне заштите, уз подршку Популационог фонда Уједињених нација у БиХ (UNFPA), учествовало у изради едукативно/промотивних видео-спотова којима је циљ подизање

¹⁸ Више о Кампањи доступно на интернет страници: <http://16dayscwgf.rutgers.edu/>

свијести грађана и грађанки о могућностима подршке у случајевима насиља заснованог по основу пола кроз систем полиције, центара за социјални рад, здравствених установа и друго. Ови спотови су емитовани на Радио-телевизији Републике Српске током Кампање „16 дана активизма“.

Чланице и волонтерке невладиних организација су на уличним акцијама дијелиле информативне летке о правима жена и контакт подацима о доступним сервисима помоћи и подршке на локалном нивоу.

У периоду 2020–2024. године реализовани су и програми едукације и сензибилизације о насиљу у породици као друштвеном проблему. Кроз образовни систем, у оквиру васпитног рада у одјељењској заједници, за ученике основних школа континуирано се реализује тематско подручје „Здрави животни стилови“. На тај начин се указује на здраве животне навике, између осталог, и на све облике насиља, те се ученици оснажују да: идентификују прихватљива и неприхватљива понашања у породичном окружењу; препознају и објасне како реаговати и коме пријавити насиље у породици; објасне како помоћи себи и другима у ситуацијама насилног понашања; препознају и објасне врсте занемаривања и малтретирања; препознају разне облике сексуалног злостављања, отворено говоре о томе и идентификују мјере заштите; препознају ситуације када се треба обратити школи, центру за социјални рад или полицији за подршку у тешким ситуацијама. За ову област креиран је и приручник за наставнике, те се кроз овакав програм јачају компетенције наставника како би могли да одговоре изазовима када је у питању ова тема.

Такође, реализован је и програм подршке „Брига о дјечи – заједничка одговорност и обавезе“ према програму Реферални механизам. Овај програм подразумијева формирање мултисекторских тимова у школама које чине представници школа, центара за социјални рад, здравствених установа и полиције, као и локалне заједнице, уз координацију представника Републичког педагошког завода, а циљ им је заштита дјеце. Имајући у виду значај превенције за спречавање и сузбијање насиља у породици, неопходно је још једном нагласити незамјењиву улогу образовних установа. Могућност за искорјењивање насиља у будућности је образовање генерација које ће живјети нулту толеранцију на насиље у породици. У том правцу, неопходно је уложити додатне напоре у осмишљавање и реализацију програма превенције, раног откривања насиља, као и образовања и стварања окружења нулте толеранције на све облике насиља у друштву.

Представници Министарства унутрашњих послова континуирано су одржавали и учествовали у едукацијама у области превенције насиља у породици. Реализоване су и обуке кадета у складу са наставним планом и програмом из модула Сузбијање криминалитета у оквиру пете модуларне јединице на тему „Насиље у породици“ у трајању од четири наставна часа. Реализоване су тематске јединице: „Насиље у породици и нормативни основ“, „Мјере и радње полицијских службеника у сузбијању насиља у породици“ и „Практично поступање полицијских службеника код кривичног дјела Насиља у породици“, као и радионице на тему „Едукација полицијских службеника у области насиља путем друштвених мрежа“. Континуирано су вршене и обуке кадета полицијске академије кроз предмет „Посебни поступци полиције“ у оквиру којег се обрађује нормативни аспект насиља у породици, као и

модул „Јавни ред и мир“ у оквиру ког се обрађује практично поступање у случају насиља у породици.

У Републици Српској реализује се и мултисекторски програм обуке за стручно образовање социјалних радника, који је Одсјек за социјални рад на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци укључио у наставни програм предмета Социјални рад и насиље у породици још 2018. године. На овај начин будући социјални радници, било да раде у владином или невладином сектору, оспособљени су да примјењују мултисекторски приступ у предметима насиља у породици.

Министарство здравља и социјалне заштите је у сарадњи са Популацијским фондом Уједињених нација – UNFPA припремило документ: „Упутство за организовање активности за очување сексуално-репродуктивног здравља и превенцију родно заснованог насиља и одговор на њега у ванредним ситуацијама у локалним заједницама у Републици Српској“. На основу овог упутства израђен је Акциони план за заштиту сексуалног и репродуктивног здравља и превенцију и одговор на родно засновано насиље у ванредним ситуацијама за Бању Луку за здравствени и нездравствени сектор, који је послужио као основа за израду акционих планова за Приједор, Бијељину, Сребреницу и Требиње. Упутство, односно Акциони план је намијењен за израду докумената развоја градова и општина, као саставни дио тих стратешких докумената. Током 2021. и 2022. године одржане су едукације за здравствене раднике, здравствене сараднике, младе и представнике јединице локалне самоуправе који учествују у одговору на ванредне ситуације (полиција, цивилна заштита и др.), на тему заштите сексуалног и репродуктивног здравља и превенцију и одговор на родно засновано насиље у ванредним ситуацијама.

Уз подршку UNFPA Министарство здравља и социјалне заштите и ЈУ Завод за социјалну заштиту Републике Српске су реализовали и пројекат „Основе андрагогије за едукацију едукатора у области одговора пружалаца здравствених и психосоцијалних услуга у Републици Српској на родно засновано насиље“.

У 2024. години Министарство здравља и социјалне заштите и Удружење Центар за интегративну инклузију Рома и Ромкиња „Отахарин“ из Бијељине су, с циљем реализације пројекта под називом „Без насиља, без страха – Педијатри у акцији за заштиту породице“, спровели едукацију педијатријских тимова и тимова породичне медицине из Бијељине за препознавање насиља у породици и адекватно поступање.

Министарство привреде и предузетништва је континуирано реализовало програме промоције предузетништва жена, што је доприносило превенцији насиља у породици и јачању превентивне политике, имајући у виду да је запослена жена економски независна. Такође, у складу са Стратегијом развоја малих и средњих предузећа у Републици Српској за период 2021–2027. година реализују су обуке за жене и пружа подршку приликом отварања привредних субјеката у власништву жена.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде у складу са усвојеним Стратешким документима и креираним мјерама пољопривредне политике спроводи мјере којима је циљ унапређење квалитета живота у руралним подручјима. Програмом за економско оснаживање жена у руралним подручјима 2021–2025. година креиране су нове мјере за подршку samozapošљања жена, економско јачање и диверзификацију дјелатности кроз

допуске дјелатности и стварање додатне вриједности на властитом пољопривредном газдинству жена на селу. У настојању да се сузбије родна економска неједнакост и унаприједи економско оснаживање жена у руралним подручјима Министарство у сарадњи са Организацијом Уједињених нација за родну равноправност (UN WOMEN) и Организацијом за храну и пољопривреду (ФАО) и уз подршку стратешког партнерства Шведске, реализују пројекат „Жене покретачи развоја у пољопривреди и руралним срединама“. Главни циљ пројекта је оспособити кориснице кроз успостављање платформи за умрежавање и пружање свеобухватне обуке у пословању и управљању фармама, дигитализацији и другим вјештинама за оспособљавање жена да се боље носе са изазовима, да побољшају своје стандарде живљења и социоекономски положај и животе својих породица у руралним срединама. Пројекат је реализован на три регије и укупно 28 жена учесница.

У периоду 2020–2024. године реализоване су активности које доприносе едукацији и усавршавању службених лица који директно пружају помоћ и подршку жртвама насиља. Представници Министарства унутрашњих послова редовно су учествовали на округлим столовима, семинарима, конференцијама и другим скуповима организованим у циљу едукације и сензибилизације о насиљу у породици, те сузбијања и спречавања насиља. Мрежа жена МУП РС – RS WPON је уз подршку ОСЦЕ мисије у БиХ организовала и реализовала предметне едукације за припаднике свих полицијских управа. Сачињен је Наставни план и програм за „Специјалистичку обуку за рад на предметима насиља у породици“, спроведена је обука и сертификација полицијских службеника за рад на предметима насиља у породици (обука полицијских службеника у вези са проценом ризика, као и сертификација 300 полицијских службеника за поступање са дјецом и малољетницима).

У организацији Центра за едукацију судија и тужилаца у Републици Српској редовно су организоване обуке с циљем унапређења поступања судија и тужилаца у предметима насиља у породици и родно заснованог насиља. У зависности од тема едукација, обукама су присуствовали и представници других субјеката заштите (полиције, центара за социјални рад, здравствених установа), као и невладиних организација које се баве заштитом жртава насиља у породици и насиља над женама. Такође, Центар за једнакост и равноправност полова је израдио курикулум за специјалистичку обуку за судије и тужиоце у вези са примјеном Истанбулске конвенције. У току 2024. године одржано је седам семинара/радионица за судије и тужиоце, а закључци са тих скупова биће узети у обзир приликом креирања мјера и активности за спровођење ове стратегије.

Такође, у сарадњи са невладиним сектором редовно су одржаване радионице за представнике свих субјеката заштите с циљем унапређења мултисекторске сарадње и поступања у случајевима насиља у породици. Организовани су округли столови на теме које су у вези са изазовима у примјени Закона о измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици, радионице на теме које се односе на процјене управљања ризицима безбједности у ситуацијама насиља у породици, као и радионице за бивше кориснице сигурне куће на тему људских права, вршњачког насиља, насиља у породици и економског оснаживања жена.

У току 2024. године Фондација „Удружене жене“ спровела је три кључне кампање:

- Религијски лидери против насиља над женама – за представнике три највеће религијске заједнице у Босни и Херцеговини. Религијски лидери су путем видео-кампање послали

снажне поруке с циљем деконструисања наратива који оправдавају подређену улогу жена и насиље према њима на основу религијских увјерења. Њихове поруке су нагласиле важност једнакости, достојанства и права жена, промовишући нулту толеранцију према насиљу;

- Насиље у породици и насиље над женама – одговор правосуђа, која садржи 30 видео-клипова у којима учествују представнице правосуђа, специјализованих сервиса подршке и адвокатске заједнице;
- Кампања „Ко ако не ми“ која има за циљ дјеловање против ретроградних патријархалних норми које штетно утичу на положај жене у друштву и указивање на опасност пасивног посматрања промјена које могу довести до губитка већ постигнутих права жена у друштву. Кампању је до сада подржало преко 40 учесница, међу којима су активисткиње организација цивилног друштва, политичарке, адвокатике, новинарке и волонтерке Фондације. Учешћем у кампањи слале су важне поруке о борби за слободу, једнакост и промјене.

С циљем размјене информација, искустава и добрих пракси, институције Републике Српске су током претходног периода наставиле сарадњу са међународним организацијама чије активности су усмјерене на спречавање и сузбијање насиља у породици. Редовно су одржавани састанци са представницима: UNFPA (Популацијски фонд Уједињених нација), UNDP (Развојни фонд Уједињених нација), UNWOMEN (Агенција Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена), IOM (Агенција Уједињених нација за миграције), ОЕБС (Организација за европску безбједност и сарадњу), УНИЦЕФ (Фонд Уједињених нација за дјецу), Савјета Европе и другим.

2.1.4. Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици

Република Српска је 2019. године усвајањем Закона о измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици, с једне стране подигла заштиту жртава насиља у породици на виши ниво, а са друге стране, сваку радњу насиља у породици означила као кривично дјело. Приступом који одваја помоћ, подршку и заштиту жртава насиља у породици (Закон о заштити од насиља у породици) од процесуирања учиниоца (Кривични законик Републике Српске) добија се боља заштита жртве и ефектнији и строжи одговор друштва према учиниоцу насиља. Жртве насиља у породици добијају адекватнију и правовремену помоћ и подршку, додатно унапријеђену по утврђеним међународним стандардима.

Кривични законик Републике Српске усклађен је са међународним конвенцијама и директивама ЕУ, између осталих Истанбулском конвенцијом и Ланзароте конвенцијом, када се ради о дјелима која су обухваћена дефиницијом насиља над женама и дјевојчицама која се не почине у контексту породичног насиља, као што су дјела физичког насиља и/или психичког насиља над женама, прогањања жена, различити видови сексуалног насиља, укључујући злочине сексуалног насиља и силовање у рату, принудни и дјечји бракови, генитално сакаћење жена, принудни абортуси и принудна стерилизација, сексуално узнемиравање, трговина

женама и дјевојчицама, као и дјелима сексуалног и дигиталног насиља над дјецом. Ту су и кривична дјела против живота и тијела, против слобода и права грађана, против полног интегритета и против брака и породице, која се с обзиром на мотив, односно полну припадност жртве и учиниоца, и њихов међусобни однос могу окарактерисати као насиље засновано на полу жртве. Када су у питању кривична дјела насиља заснованог на полу жртве обухваћена су и дјела: генитално сакаћење жена и принудна стерилизација (чл. 133. и 134). Такође, овим законом прописана су и кривична дјела: прогањање (члан 144), удруживање ради вршења кривичних дјела трговине људима и дјецом (члан 147), кривична дјела против полног интегритета: силовање, полна уцјена, обљуба над немоћним лицем, обљуба злоупотребом положаја, навођење на проституцију, полно узнемиравање и блудне радње (чл. 165. до 171), кривична дјела сексуалног злостављања и искориштавања дјетета: обљуба са дјететом млађим од 15 година, полна злоупотреба дјетета старијег од 15 година, навођење дјетета на присуствовање полним радњама, искориштавање дјетета за порнографију, искориштавање дјетета за порнографске представе, упознавање дјетета с порнографијом, искориштавање компјутерске мреже или комуникације другим техничким средствима за извршење кривичних дјела сексуалног злостављања или искориштавања дјетета (чл. 172. до 180), задовољење полних страсти пред дјететом (члан 179), као и кривично дјело навођење дјетета на проституцију (члан 180), кривична дјела против брака и породице: двобрачност, омогућавање закључења недозвољеног брака, принудно закључење брака, ванбрачна заједница са дјететом, одузимање дјетета, промјена породичног стања, запуштање и злостављање дјетета, напуштање дјетета, повреда приватности дјетета, насиље у породици и породичној заједници, кршење породичних обавеза, избјегавање давања издржавања и родоскрвњење (чл. 181. до 193), принудно закључење брака (члан 183), напуштање дјетета (члан 188) и повреда приватности дјетета (члан 189).

Измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске из 2023. године унапријеђена је и формално-правна заштита од сексуалног насиља и узнемиравања.

Иако Конвенција Савјета Европе о насиљу према женама и насиљу у породици (Истанбулска конвенција) директно не регулише насиље извршено употребом нових технологија и алата, Гренио општа препорука бр. 1 о дигиталној димензији насиља над женама (2021) позива државе чланице да у контексту превенције размотре ревидирање свих релевантних важећих закона и усвоје нове законе уколико је потребно, како би се спријечило дигитално насиље и обезбиједила заштита и кривично гоњење. Поред тога, ЕУ Директива 2024/1385 о сузбијању насиља према женама и насиља у породици (2024) адресира насиље почињено употребом интернета и других дигиталних технологија и релевантна је за БиХ као земљу кандидаткињу за чланство у Европској унији због обавезе усклађивања законодавства са прописима Европске уније. У вези са напријед наведеним, измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске из 2023. године уведена су два нова кривична дјела која омогућавају процесуирање и кажњавање насиља извршеног у дигиталној сфери и коришћењем технологија и то: Неовлаштено објављивање и приказивање туђег списка, портрета и снимка и Злоупотреба фотографије и видео-записа полно експлицитног садржаја.

Усвајањем новог Породичног закона Републике Српске из 2023. године уведен је изузетак код обавезног мирења брачних супружника који имају малољетну заједничку или усвојену дјецу, или дјецу над којом је продужено родитељско право у случају „када је судском одлуком утврђено да је један од брачних супружника извршио породично насиље према другом брачном супружнику или малољетном заједничком или усвојеном дјетету, када је суд одредио хитну мјеру заштите или заштитну мјеру у некој од наведених ситуација или када је надлежни тужилац донио наредбу о спровођењу истраге због насиља у породици“.

Министарство породице, омладине и спорта надлежно је за праћење примјене Закона о заштити од насиља у породици. Од 2014. године Министарство води евиденције и два пута годишње прикупља податке о случајевима насиља у породици, од свих субјеката заштите (10 полицијских управа, 21 основних судова, 6 окружних судова, 6 тужилаштава, 64 центра за социјални рад/службе социјалне заштите, 55 здравствених установа, 187 основних школа и 96 средњих школа). Систематично прикупљање, евидентирање и приказивање података о насиљу у породици у Републици Српској је од великог значаја за препознавање и третирање овог проблема на терену као друштвено непожељног и законом забрањеног понашања, али и за правилно и ефикасно планирање мјера за искорјењивање насиља и правовремену и адекватну заштиту жртава.

Током претходног периода донесен је нови Правилник о садржају евиденције и извјештаја о насиљу у породици („Службени гласник Републике Српске“, број 58/21). Новим правилником испуњено је минимум обавеза у вези са разврставањем забиљежених података о жртвама и учиниоцима, између осталог, и насиља у породици, према стандардима утврђеним чланом 11. став 1. тачка а) Конвенције о спречавању и сузбијању насиља према женама и насиља у породици, а које се односе на прикупљање релевантних статистичких података у редовним временским размацима о случајевима свих видова насиља обухваћених Конвенцијом. Минимум обавеза подразумијева разврставање забиљежених података о жртвама и учиниоцима према полу, старости, типу насиља, као и односу између учиниоца и жртве, географској локацији и другим факторима које чланице сматрају релевантним. Забиљежени подаци, такође, садрже информације о проценту осуђених учинилаца свих облика насиља обухваћених овом конвенцијом, укључујући и број изречених мјера заштите.

Центар за једнакост и равноправност полова Републике Српске је током 2024. године спровео мониторинг и анализу квалитета локалног мултисекторског одговора на родно засновано насиље, а кључни налази и препоруке биће уважени приликом креирања мјера и активности за спровођење ове стратегије.

Један од кључних резултата рада Фондације „Удружене жене“ у 2024. години је финализација свеобухватне анализе судске праксе, кроз публикацију под називом „Приступ правди, сигурности и заштити од насиља – одговор судова на насиље према женама и дјеци“. Анализа је обухватила 154 предмета кривичних дјела, са елементима родно заснованог насиља, који су праћени у 12 судова у Републици Српској. Додатно, кроз пасивно праћење прикупљено је и анализирано 110 пресуда из шест судова у Републици Српској и у Брчко Дистрикту БиХ. Активности су реализоване у сарадњи са Фондацијом „Лара“ из Бијељине, Удружењем грађана „Будућност“ из Модриче и Удружењем жена „Мост“ из Вишеграда.

Кључни налази и препоруке ових невладиних организација ће бити уважене приликом креирања мјера и активности ове стратегије.

2.1.5. Заштита жртава од насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама

Претходно важећа Стратегија за сузбијање насиља у породици донесена је у вријеме пандемије изазване вирусом корона (SARS-CoV-2). Искуство стечено током овог периода указало је на то да су посебни облици подршке и одговори на потребе жртава од насиља у породици током ванредних/кризних ситуација од изузетног значаја.

Појава вируса корона у Републици Српској ставила је породицу пред бројне изазове. Страх од непознатог, неизвјесност и прилагођавање новој свакодневици, ситуације су са којима се сусрела већина породица, али и сваки појединац у њој. Овакве ситуације често су утицале на доношење лоших одлука, од којих су неке доводиле и до насилног понашања према члановима породице, посебно према женама и дјеци. Старија лица у породици су исто тако била у ризику од насиља, посебно јер су тада више зависили од других чланова породице.

У априлу 2020. године CEDAW Комитет је изразио дубоку забринутост због погоршаних неједнакости и повећаних ризика од родно заснованог насиља и дискриминације са којима се суочавају жене због тренутне кризе ковид 19 и позвао државе чланице да поштују права жена и дјевојчица и одговорно устрају на, између осталог, и њиховој заштити од родно заснованог насиља. У том циљу, Комитет је издао Смјернице за примјену CEDAW конвенције у доба пандемије ковид 19. Смјерница која се односи на заштиту жена и дјевојчица од родно заснованог насиља током рестриктивних мјера уведених због пандемије истиче да су жене и дјевојчице под повећаним ризиком од насиља у породици као и других облика родно заснованог насиља који укључују сексуално, психолошко и друге облике насиља почињене од партнера, чланова породице, особа којима су повјерене на бригу и у руралним заједницама. Државе чланице имају обавезу поступати са дужном пажњом у правцу спречавања насиља као и заштите жена од насиља и процесуирати учиниоца родно заснованог насиља према женама. Државе чланице треба да осигурају да жене и дјевојчице које су жртве или су у ризику од родно заснованог насиља, укључујући и оне које живе у установама, имају ефикасан приступ правди, нарочито заштитним мјерама, медицинској и психосоцијалној помоћи, сигурним кућама и програмима рехабилитације. Акционим плановима, као одговор на ковид 19, треба да се доступност сигурних кућа учини приоритетом, СОС телефона и психолошких савјетовалишта на даљину, као и инклузивне и доступне специјализоване и ефективне сигурносне системе, укључујући и у руралним заједницама, те адресирати проблеме заштите менталног здравља жена које су изложене насиљу, социјалној изолацији и депресији с тим у вези. Државе чланице требају развити протоколе бриге за жене које немају приступ овим сервисима због њихове изложености ковиду 19, а то укључује безбједан карантин и приступ тестирању.

У Републици Српској систем заштите и спасавања у ванредним ситуацијама уређен је Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 121/12, 46/17 и 111/21). Овим законом се уређује систем заштите и спасавања у

ванредним ситуацијама, снаге и субјекти заштите и спасавања, права и обавезе републичких органа управе и других органа, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица, права и дужности грађана, ванредне ситуације и поступање у ванредним ситуацијама, организација и дјелатност цивилне заштите у систему заштите и спасавања и отклањања посљедица елементарних непогода и других несрећа, планирање и финансирање система заштите и спасавања, надзор, признања и награде и друга питања од значаја за организовање и функционисање система заштите и спасавања.

Институције система, полиција и центри за социјални рад, које су у ланцу одговора на насиље у породици, током ванредне ситуације изазване корона вирусом, поступале су у складу са законским обавезама и овлашћењима, те је реакција на пријављене случајеве породичног насиља била благовремена. Министарство здравља и социјалне заштите упутило је центрима за социјални рад и службама социјалне заштите препоруке за поступање с циљем очувања здравља популације заштите рањивих група (лица са инвалидитетом и жртава насиља, злостављања или занемаривања) током пандемије ковида 19. У наведеним препорукама центри за социјални рад/службе социјалне заштите су упућени да контактирају породице у којима постоји могућност повећаног ризика за појавом насиља, злостављања или занемаривања, те уколико се укаже потреба, да се изврши теренска посјета породици. Наведене препоруке подразумијевају и организацију консултативних састанака релевантних стручњака у локалној заједници који су до тада били укључени у рад са породицом, те заштиту лица које је у ризику током пандемије ковида 19, а у координацији са општинским штабом за ванредне ситуације. Током теренских посјета препоручено је да се угроженом лицу на разумљив и прилагођен начин пружи информација о потенцијалним ризицима, да му се назначи линија за помоћ коју би могли контактирати и тражити помоћ, те пруже одговарајуће мјере и радње у складу са законским могућностима у вези са његовом заштитом. О реализацији наведених препорука центри за социјални рад/службе социјалне заштите су достављали извјештаје Министарству здравља и социјалне заштите.

Министарство здравља и социјалне заштите је у 2020. години издало Упутство за организовање активности за очување сексуално-репродуктивног здравља, превенцију родно заснованог насиља и одговор на њега у ванредним ситуацијама у локалним заједницама у Републици Српској. Током 2022. године донесени су акциони планови за заштиту сексуалног и репродуктивног здравља и превенцију и одговор на родно засновано насиље у ванредним ситуацијама за подручје Града Бање Луке, Града Приједора, Града Бијељине, Града Требиња и Општине Сребреница. Такође, Министарство здравља и социјалне заштите је, уз подршку UNFPA 2021. и 2022. године одржало едукације за здравствене раднике, здравствене сараднике, младе и представнике јединице локалне самоуправе који учествују у одговору на ванредне ситуације (полиција, цивилна заштита и друго) на тему заштите сексуалног и репродуктивног здравља и превенцију и одговор на родно засновано насиље у ванредним ситуацијама.

Центар за једнакост и равноправност полова је израдио Акциони план за поступање субјеката заштите у случајевима родно заснованог насиља у условима пандемије/ванредног стања у Републици Српској.

Министарство породице, омладине и спорта је током периода ванредне ситуације било у сталном контакту са правним лицима која, у складу са Законом о заштити од насиља у породици, реализују посебну мјеру подршке жртвама насиља у породици – сигурну кућу.

Сигурне куће организовале су и прилагодиле свој рад новонасталој ситуацији, примјењујући мјере превенције ширења вируса корона и обољења узрокованог овим вирусом – ковид 19, а које је издао Републички штаб за ванредне ситуације. По препорукама Министарства породице, омладине и спорта, сигурне куће су обезбиједиле и посебне просторе за изолацију у случају пријема нових жртава насиља у породици, којима би била потребна изолација. Сигурне куће у Републици Српској које реализују и СОС телефонску линију за подршку жртвама насиља у породици – 1264 су и током ванредне ситуације обезбиједиле несметано функционисање, чиме је и овај вид подршке жртвама насиља у породици био континуиран.

Током самог кризног периода 2020–2021. године евидентиран је већи број позива на СОС телефонској линији 1264. Међутим, повећан број пријављених случајева насиља, према подацима МУП (Табела 1), примјетан је тек од 2022. године, тј. периода када су се жртве могле вратити свакодневној социјалној комуникацији изван свог домаћинства.

2.2. SWOT анализа и стратешко фокусирање

2.2.1. SWOT анализа

SWOT анализа представља повезницу између стања, које је утврђено претходном анализом и жељеног будућег стања који се дефинише стратешким планом. На основу тога утврђена је анализа пријетњи и прилика, као и њихово усаглашавање са снагама и слабостима у области сузбијања насиља у породици. На тај начин добијамо потребне информације за усклађивање онога чиме располажемо и онога чему тежимо у наредном периоду.

Табела 11. SWOT – анализа

CHAGE	– Позитивни правни прописи, – Активности појединих институција/установа/организација, – Централизован систем власти Републике Српске, – Општи протокол о поступању у случајевима насиља у породици у Републици Српској, – Обавеза доношења локалних протокола, – Евиденције и извјештаји о насиљу у породици,
--------------	--

	– Удружења и фондације које се баве активностима подизања свијести и едукацијама, – Успостављене специјализоване услуге подршке и помоћи, – Посебна мјера подршке, сигурна кућа и њихово финансирање, – Повећана друштвена свијест о проблему у посљедњим годинама, – Вишегодишње искуство, знање и научене лекције од стране институција у овој области (прва инкриминација 2000. године у КЗРС)
СЛАБОСТИ	– Недовољно превентивних програма – Велики број непријављених случајева насиља у породици, – Недостатак ресурса и обученог/специјализованог кадра, – Неуједначена реакција система на насиље у породици, – Неспровођење у потпуности изречених казни, – Непостојање системског третмана за учиниоце насиља, – Недовољна економска подршка жртвама, – Недостатак лиценцираних и континуираних програма обуке у појединим секторима, – Опште услуге подршке недовољно усмјерене на потребе жртава, а посебно на маргинализоване категорије становништва, – Недовољна превенција кроз рад са учиниоцима: програми за учиниоце насиља – психолошки третман, едукације, рад са емоцијама и друго, – Рецидивизам, – Низак ниво дигиталних компетенција, информационе и информатичке писмености, те сајбер безбједносне културе становништва, – Недостатак истраживања о распрострањености и феноменологији насиља у породици у Републици Српској.
МОГУЋНОСТИ	– Доследна примјена и даље унапређење законског оквира, – Унапређивање међуинституционалне сарадње, – Брже и ефикасније процедуре: хитне мјере заштите морају бити доступне одмах, без бирократских препрека, – Континуирана едукација о раду са жртвама насиља у породици: полиција, тужиоци, судије, стручни радници у систему социјалне заштите, здравствени радници, просвјетни радници, – Јачање превенције кроз образовне установе и медије, – Превентивни рад како са жртвама, тако и извршиоцима насиља у породици, – Дигиталне технологије за пријаву насиља и праћење забрана

	приласка (апликације и СОС системи – могућност анонимног пријављивања насиља, праћење забрана приласка путем електронских наруквица и сл.), – Укључивање локалне заједнице у едукацију становништва, – Могућности за међународну подршку и фондове (ЕУ пројекти, УН иницијативе), – Размјена искустава са земљама окружења, – Спремност појединих факултета да интегришу садржаје из ове области у НПП-е, – Спремност Републичког педагошког завода да integriше садржаје о ненасилној комуникацији и позитивним животним вриједностима, – Новооснована институција Завод за социјалну заштиту Републике Српске, – Знање и капацитети Републичког завода за статистику за спровођења анкета и истраживања о насиљу у породици, – Развој програма за подизање нивоа информацијске и информатичке писмености, те подизања нивоа сајбер безбједносне културе код становништва.
ПРИЈЕТЊЕ	– Култура ћутања и стигматизација жртава, – Урушавање система породичних вриједности, – Злоупотреба дигиталних технологија и насиље потпомогнуто тиме, – Негативан утицај дигиталних технологија на формирање ставова, – Неповјерење грађана у институције и систем правде (жртве неријетко немају повјерење да ће бити заштићене, неадекватне казне за учиниоце насиља доводе до осјећаја некажњивости и обесхрабрује пријављивање), – Преоптерећеност представника субјеката заштите који пружају заштиту, помоћ и подршку жртвама, – Економска зависност жртава и сиромаштво (финансијска зависност од учиниоца насиља спречава многе жене да напусте насилно окружење, незапосленост и сиромаштво – повећавају ризик насиља и отежавају излазак из таквих односа), – Неизвјесна економска ситуација, – Општа политичка ситуација у БиХ, као и на глобалном нивоу, – Кризне ситуације и елементарне непогоде, – Комплексност социјалних проблема и социјалних ризика.

2.2.2. Стратешко фокусирање

На основу кључних налаза ситуационе анализе и SWOT анализе, предложени су сљедећи стратешки фокуси за спречавање и сузбијање насиља у породици, који треба да буду свеобухватни, координисани и усмјерени на превенцију, заштиту жртава и одговорност учиниоца насиља:

1) Превенција насиља у породици, кроз образовање и оснаживање – Будући да образовање има кључну улогу у обликовању ставова, вриједности и понашања код дјеце, овим фокус допринијеће се континуираној едукацији како дјеце и младих о ненасилној комуникацији, тако и представника субјеката заштите који раде са жртвама и учиниоцима насиља у породици. Могућност за искорјењивање насиља у будућности је образовање генерација које ће живјети нутлу толеранцију на насиље у породици. Кампање подизања свијести о насиљу у породици представљају стратешки фокус који доприноси промјени друштвених норми и биће приоритет у дјеловању током стратешког периода. Кампање информишу, едукују, охрабрују и подстичу друштвену одговорност и могу трансформисати ставове изградити друштво у којем се насиље не толерише, већ препознаје и зауставља.

2) Заштита, помоћ и подршка жртвама насиља у породици – Ефикасна борба против насиља у породици захтјева истовремену заштиту, помоћ и подршку жртвама, што је кључни стратешки фокус. Лако доступан и сигуран смјештај жртава у сигурне куће, психолошка, социјална и правна подршка жртвама, те мултидисциплинарни приступ раду са жртвама, као и координација између субјеката заштите како на републичком, тако и локалном нивоу, допринијеће овом фокусу. Посебан фокус биће усмјерен и на програме за рад са учиниоцима насиља, који могу да помогну учиниоцима да измијене обрасце насилног понашања како би се спријечило његово понављање, а све у циљу заштите жртава.

3) Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у породици – Строга кривична одговорност за учиниоце насиља у породици допринијеће смањењу броја случајева насиља, као и рецидива. Фокус се не односи само на кажњавање, већ и на правовремену, правичну и свеобухватну реакцију система која обезбјеђује заштиту жртве, одговорност учиниоца и јачање повјерења у институције.

4) Праћење и евалуација – Праћење примјене закона и политика, спровођење истраживања о распрострањености и феноменологији различитих аспеката насиља у породици, те прикупљање и анализа статистичких података, допринијеће креирању мјера за спречавање и сузбијање насиља у породици. Кроз ефикасан, координисан и транспарентан систем праћења и евалуације који омогућава континуирано мјерење напретка, биће унапријеђена политика и одговорност институција у спречавању и сузбијању насиља у породици.

2.3. Стратешка оријентација

Стратешка оријентација за период 2026–2032. година одређује се у виду визије развоја и стратешких циљева.

2.3.1. Визија развоја и стратешки циљеви

Примарни циљ Стратегије је дефинисање цјеловите и кохерентне политике као одговор на проблеме насиља у породици, на које ће се утицати кроз реализацију стратешких циљева, програма и мјера, а који ће допринијети:

Визија

Визија Стратегије за сузбијање насиља у породици Републике Српске за период 2026–2032. година:

Република Српска без насиља у породици или породичној заједници кроз превенцију и јачање институционалног одговора на насиље.

На основу дефинисаних стратешких фокуса и предложене визије развоја, утврђују се следећи свеобухватни стратешки циљеви:

- 1) Превенција насиља у породици, кроз подизање свијести и едукације,
- 2) Јачање система заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици,
- 3) Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у породици,
- 4) Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици.

Постављеним индикаторима се прати одвијање ширих промјена на које утиче остваривање стратешких циљева у оквиру којих су дефинисани. Ради се о индиректном дејству и о стварима на које утичу и друга дјеловања, осим оних која су укључена у оквир стратешког циља. У хијерархији индикатора, ради се о индикаторима највишег нивоа, који се налазе изнад индикатора крајњих резултата који ће се дефинисати на нивоу приоритета, као и индикатора директног учинка који се дефинишу на нивоу конкретних мјера.

Табела 12. Стратешки циљеви и индикатори

Стратешки циљеви	Индикатори	Полазна вриједност (2024)	Циљна вриједност (2032)
1. Превенција насиља у породици, кроз подизање свијести и едукације	Број реализованих активности информисања и едуковања заједнице о проблему насиља у породици, на годишњем нивоу	45	70
2. Јачање система заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици	Удио жртава насиља у породици које су имале приступ свеобухватним услугама заштите, помоћи и подршке	75%	100%
3. Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у	Удио тужилачких одлука	55%	100%

<i>породици</i>			
4. Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици	<i>Број пријављених случајева насиља у породици, према подацима МУП-а</i>	<i>1.073</i>	<i>≥ 1.073</i>

Први стратешки циљ – Превенција насиља у породици, кроз подизање свијести и едукације усмјерен је на унапређење нивоа информисаности и знања свих друштвених актера и шире јавности о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља у породици, на смањивање предрасуда према жртвама насиља, као и на информисање о постојећим механизмима заштите. Подизање свијести и едукација представљају кључне инструменте у превенцији јер омогућавају боље разумијевање узрока и посљедица насиља, развијање осјетљивости и одговорности код појединаца, као и стицање вјештина за препознавање, реаговање и спречавање насиља.

Овај циљ обухвата унапређење тематских садржаја о превенцији насиља у васпитно-образовним установама, укључујући и обуку субјеката заштите који су кључни у систему заштите, реализацију јавних кампања и информативних активности којима је циљ повећање знања и осјетљивости шире јавности о проблему насиља, посебно у осјетљивим групама, подстицање развоја и примјене иновативних метода едукације и комуникације, укључујући дигиталне платформе и мултимедијалне алате, те јачање сарадње између образовних институција, медија, цивилног сектора и државних органа с циљем координације превентивних активности и ефикаснијег досезања циљних група.

Остварење овог стратешког циља доприноси стварању безбједнијег и одговорнијег друштва у којем су појединци и заједнице опремљени знањем и алатима за спречавање насиља и пружање адекватне подршке жртвама.

Други стратешки циљ – Јачање система заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици доприноси адекватној заштити жртава од даљег насиља, подршци и помоћи у превазилажењу вишеструких посљедица насиља, као и подршци за поновну изградњу живота. Непосредно након насиља, жртве нису увијек у ситуацији да су потпуно информисане и оснажене за доношење одлука, а многим недостaje подршка у окружењу. Овим стратешким циљем тежи се унаприједити доступност општих и специјализованих услуга подршке жртвама (СОС линија, сигурне куће, бесплатне правне помоћи, психолошке подршке, здравствена заштита). Сарадња свих институција у ланцу подршке (полиције, правосуђа, центара за социјални рад, здравствених установа, образовних установа и невладиних организација), унапређење међусекторске сарадње како на републичком, тако и локалном нивоу, кључни је предуслов ефикасне заштите жртава. Економско и социјално оснаживање жртава кроз програме запошљавања, рјешавања стамбеног питања и социјалних проблема, доприноси економској независности жртве.

У оквиру овог циља реализоваће се и мјера усмјерена на рад са учиниоцима насиља у породици у сврху спречавања понављања насиља и заштите жртава.

Трећим стратешким циљем – Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у породици тежи се уједначавању тужилачке и судске праксе у циљу постизања адекватнијег кажњавања учинилаца. Праведност у раду правосудних органа приликом процесуирања случајева насиља у породици обезбјеђује досљедно и пропорционално

кажњавање учинилаца, а тиме и заштиту жртава. Кроз овај циљ ће се у наредном периоду посебна пажња посветити праћењу и евалуацији тужилачке и судске праксе, на основу информација и података о поступању тужилаштва и судова у случајевима насиља у породици и идентификовања разлика, ради израде извјештаја са препорукама за унапређење законодавног оквира. Такође, израда Ресурсног пакета за судије и тужиоце у процесу провођења истрага и процесу суђења за насиље у породици, те укључивање критеријума као што су тежина злочина, ризик по жртву, рецидив и др, као и спровођење обавезних и редовних сертификованих обука судија и тужилаца, биће приоритет дјеловања.

Четвртим стратешким циљем – Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици додатно ће се посветити пажња праћењу статистике, анализи података и редовном извјештавању о насиљу у породици ради унапређења помоћи подршке и заштите жртава насиља у породици, на основу резултата и препорука. Кроз овај циљ додатно ће се тежити усклађивању политика, закона и пракси поступања са међународним стандардима и добрим праксама.

3. ПРИОРИТЕТИ И МЈЕРЕ СА ИНДИКАТОРИМА

Приоритети представљају кључна поља и правце дјеловања за остварење визије и стратешких циљева и као такви имају највећи утицај на развој, односно остварење индикатора. Дефинисани приоритети су груписани по релевантним стратешким циљевима.

У сврху управљања проблемима насиља у породици предлажу се мјере и активности које се заснивају на стручним и научним сазнањима и етичким начелима који уважавају слободу и права сваког појединца.

Табела 13. Приоритети са индикаторима груписани по стратешким циљевима

Стратешки циљеви	Приоритети
1. Превенција насиља у породици, кроз подизање свијести и едукације	1.1. Подизање свијести јавности о темама значајним за спречавање и сузбијање насиља у породици 1.2. Унапређење и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици
2. Јачање система заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици	2.1. Ефикасна примјена нормативноправног оквира у случају насиља у породици 2.2. Јачање услуга система заштите, помоћи и подршке у случају насиља у породици
3. Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у породици	3.1. Унапређење правног оквира и тужилачке и судске праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици
4. Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици	4.1. Унапређење статистика и извјештавања о насиљу у породици 4.2. Усклађивање закона и пракси поступања са међународним стандардима

3.1. Преглед приоритета и мјера са индикаторима

У овом дијелу су табеларно приказани и сажето описани приоритети и мјере за стратешке циљеве, са припадајућим индикаторима. За индикаторе је дефинисано полазно стање, кад год је то било могуће на основу расположивих података, као и циљно стање. Притом се ради о индикаторима крајњег резултата (outcome) у случају приоритета и индикаторима резултата мјера (output) у случају мјера. Квантитативни индикатори су коришћени гдје је то било могуће и оправдано. Када то није било могуће или оправдано, коришћени су одговарајући квалитативни индикатори.

Стратешки циљ 1: Превенција насиља у породици, кроз подизање свијести и едукације

У оквиру првог стратешког циља планирана су два приоритета, путем којих се може унаприједити превенција насиља, како би се неинформисаност као један од разлога неадекватне подршке жртвама насиља у породици свела на минимум.

Табела 14. Преглед приоритета и припадајућих мјера са индикаторима за 1. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1	Индикатор (крајњег) резултата	Полазна вриједност (2024)	Циљна вриједност (2032)
Приоритети			
1.1. Подизање свијести јавности о темама значајним за спречавање и сузбијање насиља у породици	– Број едукативних и информативних активности (радионице, предавања, јавне кампање) на годишњем нивоу.	35	65
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
Мјере:			
1.1.1. Континуирано упознавање јавности о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља, као и дјеловању субјеката заштите који раде на спречавању и сузбијању насиља у породици			
1.2. Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици	– Удио институција (школе, факултети, установе за заштиту) које су унаприједиле и увеле теме о превенцији насиља у своје програме и активности – Удио актера који су прошли обуке о превенцији насиља у породици (полицијски службеници, судије, тужиоци, здравствени радници, социјални и просвјетни радници, представници удружења и фондација, медија, доносиоца одлука и друго)	60% 30%	90% 70%
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
Мјере:			
1.2.1. Унапређење и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање			

	насиља у породици, кроз васпитно-образовне установе
1.2.2.	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, кроз образовне садржаје високошколских установа
1.2.3.	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, за доносиоце одлука, представнике субјеката заштите и медија

Преглед мјера за приоритет 1.1. Подизање свијести јавности о темама значајним за спречавање и сузбијање насиља у породици

Подизање свијести јавности о свим облицима насиља у породици један је од најзначајнијих задатака на плану превенције насиља. У Републици Српској патријархални ставови и стереотипи су веома заступљени, а насиље у свим сферама, посебно према женама, се често нормализује.

Подизање свијести јавности путем кампања, промоција доступности СОС телефона, правног савјетовања и других облика услуга подршке жртвама насиља у породици, као и едукативних материјала усмјерених на образовање о темама значајним за спречавање насиља, доприноси превенцији насиља у породици.

Посебну улогу у остварењу овог стратешког циља имају медији који кроз ширење информација и добро осмишљених и узрасно прилагођених садржаја, уз коришћење нових приступа за учење и информисање доприносе превенцији. У том смислу, рад са медијима на унапређењу знања и капацитета за извјештавање о насиљу у породици биће једна од кључних активности.

Мјере:

- 1.1.1.** Континуирано упознавање јавности о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља, као и дјеловању субјеката заштите који раде на спречавању и сузбијању насиља у породици

Основни циљ мјере је подизање свијести грађана о узроцима, распрострањености насиља у породици, као и о штетним посљедицама које насиље има не само на жртве, него и на друштво у цјелини. Ова мјера укључује активности за превазилажење предрасуда, заблуда и стереотипа, као и сензибилисање и мобилисање цијелог друштва за јавну осуду насиља, промовисање ненасилног понашања и борбу против свих врста и облика насиља према женама и насиља у породици, укључујући и повећање свијести јавности да насиље у породици представља кршење људских права, те да је одговорност институција да реагују и заштите право на живот свим жртвама насиља у породици.

Да би се постигли планирани ефекти мјере, неопходно је организовање, подржавање и финансирање кампања за подизање свијести и разумијевање различитих облика и посљедица насиља у породици, посљедица које оставља на дјецу, те потреби да се насиље пријави и спријечи.

За реализацију мјере неопходно је подстицање и подржавање непосредног учешћа у јавним кампањама стручњака, у чијој су надлежности превенција и заштита од насиља у породици, уз континуирану сарадњу са специјализованим НВО. На овај начин обезбиједило би се да сви релевантни актери учествују у активностима подизања свијести грађана, прилагођено специфичним потребама и животним околностима различитих циљних група.

Поред тога, неопходно је израдити различите материјале (приручнике, брошуре, памфлете) са информацијама у вези са превенцијом насиља у породици које је неопходно широко дистрибуирати и учинити доступним у електронској форми.

Преглед мјера за приоритет 1.2. *Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици*

Укључивање садржаја битних за превенцију насиља у породици могуће је кроз различите образовне програме. Унапређење и увођење тема које се односе на насиље у породици у програме образовних установа, како основних и средњих школа, тако и високошколских установа доприноси дугорочној промјени свијести о проблему насиља у породици.

Обавезна и континуирана обука представника субјеката заштите укључених у рад са жртвама насиља у породици (полицијски службеници, тужиоци, судије, стручни радници у систему социјалне заштите, здравствени радници, васпитно-образовни радници, запослени у сигурним кућама и СОС линијама), као и доносиоца одлука како на републичком тако и локалном нивоу, представља посебан приоритет за остварење овог стратешког циља.

Мјере:

1.2.1. Унапређење и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, кроз васпитно-образовне установе

Мјера ће се спроводити кроз унапређење тема значајних за спречавање насиља у породици у предшколским установама, основним и средњим школама, као и кроз организовање, подстицање и подржавање конференција, трибина и стручних скупова о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља у породици намијењених просвјетним радницима, дјечи и родитељима. Мјера обухвата и образовање просвјетних радника за поступање у случају сазнања о насиљу у породици.

1.2.2. Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, кроз образовне садржаје високошколских установа

У оквиру ове мјере, планира се увођење и интеграција тематских садржаја о сузбијању насиља у породици у наставне програме студијских група које образују будуће представнике кључних субјеката заштите, као што су социјални радници, правници, психолози, здравствени радници и полицијски службеници. Поред тога, посебан акценат биће стављен на образовање студената медијских и комуникационих наука, како би се кроз њихове професионалне активности осигурало одговорно извјештавање и подизање свијести јавности о проблематици насиља у породици. Оваквим приступом омогућиће се систематска едукација будућих представника субјеката заштите, која не само да ће допринијети бољем препознавању и реаговању на случајеве насиља у породици, већ ће допринијети ширењу знања и подизању опште друштвене свијести о значају превенције и интервенције у овој области, те осигурати потребе жртве и дјеловати у складу са њиховим потребама. Интеграција тих садржаја у академске програме обезбјеђује дугорочну одрживост и континуитет едукације, а такође подстиче интердисциплинарни приступ и сарадњу између различитих институција и стручњака.

Поред тога, едукативни програми ће обухватити и теме које развијају вјештине комуникације, медијске писмености, етичког и професионалног приступа, као и упознавање са актуелним законским и институционалним механизмима заштите жртава насиља. Овај

свеобухватни приступ подиже капацитете будућих субјеката заштите, омогућавајући им да у својој професионалној пракси буду ефикасни и осјетљиви према проблемима насиља у породици.

1.2.3. Развој и спровођење обавезних едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, за доносиоце одлука, представнике субјеката заштите и медија

Усавршавање поступања службених лица при субјектима заштите кроз израду и увођење система програма обуке за поступање у случајевима насиља у породици, значају мултисекторске сарадње, потребама и правима жртве, као и спречавању секундарне виктимизације, допринијеће јачању капацитета службеника за спровођење закона, као и релевантне пружаоце услуга у правцу бескомпромисне примјене закона који доприносе сузбијању насиља у породици, као и пружању помоћи, подршке и заштите жртвама. Посебна пажња биће посвећена изради програма обуке за представнике субјеката заштите за рад са учиниоцима насиља у породици с циљем смањења понављања насиља и заштите жртава.

Мјера ће бити усмјерена и на унапређење медијског извјештавања о насиљу у породици, подизање нивоа професионализма у медијском извјештавању, без сензационализма, уз јасну осуду насиља и уз поштовање жртава и њихове приватности. Ефекти ове мјере огледају се и у подизању свијести и информисању грађана, превазилажењу предрасуда и стереотипа, чиме се дугорочно доприноси измјени постојећих друштвених родних образаца. Уколико медијско извјештавање јасно осуђује све видове насиља, то доприноси и сензибилисању цијелог друштва за нулту толеранцију према насиљу уопше, укључујући и насиље у породици.

Стратешки циљ 2: Јачање система помоћи, подршке и заштите жртава насиља у породици

У оквиру другог стратешког циља планирана су два приоритета, путем којих се може унаприједити помоћ, подршка и заштита жртава насиља у породици, али и реакција система заштите, која се често наводи као један од разлога непријављивања насиља у породици.

Табела 15. Преглед приоритета и припадајућих мјера са индикаторима за 2. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2 Приоритети	Индикатор (крајњег резултата)	Полазна вриједност (2024.)	Циљна вриједност (2032)
2.1. Ефикасна примјена нормативноправног оквира у случају насиља у породици	– Број пријављених случајева насиља у породици према подацима МУП, на годишњем нивоу	1.073	≥ 1.073
	– Број извјештаја МУП достављених надлежном тужилаштву	938	≥ 938
	– Удио тужилачких одлука	55%	100%
	– Број правоснажно осуђујућих пресуда по оптужницама за насиље у породици или породичној заједници	173	250
	– Број потписаних локалних		

	протокола о поступању у случају насиља у породици	32	64
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
Мјере: 2.1.1. Унапређење мултидисциплинарног и координисаног система заштите жртава насиља у породици 2.1.2. Ефикасна примјена хитних мјера заштите и заштитних мјера, као и смањење ризика од понављања насиља			
2.2. Јачање услуга система заштите, помоћи и подршке жртвама у случају насиља у породици	–Број евидентираних жртава насиља у породици, на годишњем нивоу	1.378	≥ 1.378
	–Број израђених планова помоћи жртви према методологији вођења случаја, на годишњем нивоу	100	1.000
	–Удио повратника у извршењу кривичног дјела насиља у породици, у односу на укупан број учинилаца овог кривичног дјела	29%	12%
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
Мјере: 2.2.1. Подршка жртвама насиља у породици, кроз опште и специјализоване услуге 2.2.2. Економско оснаживање жртава насиља у породици 2.2.3. Заштита жртава насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама 2.2.4. Рад са учиниоцима насиља у породици			

Преглед мјера за приоритет 2.1. *Ефикасна примјена нормативноправног оквира у функцији заштите од насиља у породици*

Реакција свих институција у ланцу подршке (полиције, правосуђа, центара за социјални рад, здравствених установа, образовних установа и невладиних организација), унапређење међусекторске сарадње како на републичком, тако и локалном нивоу, кључни је предуслов за ефикасну заштиту, помоћ и подршку жртвама насиља у породици.

Мјере:

2.1.1. Унапређење мултидисциплинарног и координисаног система заштите жртава насиља у породици

У складу са Законом предвиђено је да се на подручју јединица локалне самоуправе закључују протоколи о поступању и формирају групе за координацију и сарадњу које би чинили представници свих установа, органа и организација које пружају заштиту, помоћ и подршку жртвама насиља у породици. Интегрисан приступ и учешће свих надлежних актера, као што су републичке институције, локалне самоуправе, субјекти заштите, као и организације цивилног друштва, од кључног је значаја за заштиту од насиља у породици.

2.1.2. Ефикасна примјена хитних мјера заштите и заштитних мјера, као и смањење ризика од понављања насиља

Ова мјера се односи на побољшање начина на који се у пракси примјењују правни и институционални механизми заштите жртава насиља, са посебним акцентом на хитне мјере заштите које се предузимају одмах након пријаве насиља, како би се жртви обезбиједила сигурност у најкраћем року. Ефикасна примјена хитних мјера заштите значи да те мјере, након што буду предложене од стране овлашћених органа (полиција, орган старатељства или жртва), буду и брзо изречене од стране надлежних органа (полиција, тужилаштво, суд), досљедно спроведене (да их се насилник заиста придржава) и праћене контролним механизмима, како би се обезбиједило да не дође до кршења мјера. Када су у питању заштитне мјере оне се односе на даљу заштиту жртве и мјере које се односе на насилника и циљ им је да се спријечи понављање насиља. Циљ ове мјере је спријечити да дође до новог насиља, заштитити живот и здравље жртве, те побољшати координацију и одговор надлежних институција у систему заштите.

Преглед мјера за приоритет 2.2. Јачање услуга система заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици

Како би се обезбиједила ефикасна и дјелотворна заштита жртава потребно је унаприједити услуге подршке жртвама насиља, у складу са потврђеним међународним стандардима и домаћим документима.

Мјере:

2.2.1. Подршка жртвама насиља у породици, кроз опште и специјализоване услуге

Мјера се односи на спровођење општих и специјализованих услуга подршке жртвама насиља у породици, израду и примјену индивидуалних планова подршке са процјеном ризика, психосоцијалну подршку жртвама насиља, приступ правном савјетовалишту и бесплатној правној помоћи, правну и психолошку подршку жртвама у судским поступцима. Мјера ће обухватати и активности усмјерене на израду посебних програма за жртве насиља (како изаћи из круга насиља, које кораке предузети, од кога тражити помоћ, како поступати, коме се обратити, методе оснаживања и слично), израду посебних програма помоћи и заштите за жртве насиља у које спадају дјеца, старија лица, лица са инвалидитетом, лица под старатељством, те друге вишеструко маргинализоване групе. Унапређење рада СОС телефонског сервиса 1264 за жртве насиља у породици, те спровођења посебне мјере подршке – сигурне куће биће активности које ће допринијети унапређењу подршке жртвама насиља. Посебан акценат биће стављен на доступност специјализованих и општих услуга за све жртве, без дискриминације, као и загарантовано финансирање ових услуга.

2.2.2. Економско оснаживање жртава насиља у породици

С циљем економског оснаживања жртава насиља у породици кроз реализацију ове мјере радиће се на развијању програма подршке за запошљавање и samozapoшљавање жртава насиља у породици, кроз сарадњу са привредним субјектима и удружењима/фондацијама, стручно усавршавање, оспособљавање и развијање програма додатног образовања жртава ради веће конкурентности на тржишту рада. Такође, ради економског оснаживања жртава, додатно ће се унаприједити праћење извршења спровођења судских одлука и одлука других надлежних органа којим је утврђена обавеза издржавања дјеце, потреба успостављања фонда за привремено издржавање дјеце, као и развијати програме подршке за бригу о дјечи, како би жртве несметано могле приступити тржишту рада. С циљем економског оснаживања жртава и

изласка из зачараног круга насиља, извршиће се анализа стања и упућивање иницијатива у вези са уврштавањем жртава насиља у породици у програме социјалног становања.

2.2.3. Заштита жртава насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама

Мјера се односи на примјену Закона о заштити од насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама и осигурања несметаног пружања помоћи, подршке и заштите жртвама. Током ванредних/кризних ситуација неопходно је путем доступних медија промовисати важност породице, ненасилне комуникације, учинити доступним информације о општим и специјализованим услугама подршке жртвама насиља у породици; промовисати и учинити доступним СОС телефон 1264 за подршку жртвама, обезбиједити иновативне и сигурне методе пријаве насиља кориштењем могућности ИТ сектора (мобилне апликације, онлајн платформе и слично). Осигурање мултисекторског одговора на насиље у породици и несметаног поступања субјеката заштите, те наставка пружања општих и специјализованих услуга подршке и током ванредних/кризних ситуација кључно је за подршку жртвама.

2.2.4. Рад са учиниоцима насиља у породици

Рад са учиниоцима насиља у породици је процес којем је циљ да помогне особама које су починиле породично насиље да прекину са тим понашањем, промијене своје ставове, емоције и понашања, те да се на здрав и прихватљив начин укључе у друштвене и породичне односе. Без рада са учиниоцима насиља у породици ризик од понављања насиља остаје висок. Кључни аспекти ове мјере су промјена понашања и ставова (учиниоци насиља често имају дубоко укоријењене негативне моделе понашања и уверења (нпр. о доминацији, контролисању, улогама у породици). Овај процес има за циљ да те ставове трансформише кроз психотерапију, едукацију, савјетовање и психосоцијалну подршку. Рад на емоционалним и психолошким узроцима (учиниоци углавном имају проблеме као што су агресивност, неконтролисана љутња, страх, проблеми с рјешавањем конфликта или сопственом траумом) кроз обуке и савјетовања су важан дио овог процеса. Имајући у виду да породично насиље није само индивидуални проблем жртве, већ и учиниоца и заједнице, континуираном подршком и мониторингом (учиниоци се прате и подржавају током и након програма како би се осигурало трајно одустајање од насиља), те превенцијом рецидива, доприноси се безбједности жртава и заједнице. Помоћ учиниоцима да промијене своје понашање доприноси дугорочној превенцији и опоравку породице и друштва и на крају омогућава жртвама да живе без страха, а учиниоцима да преузму одговорност и обнове повјерење.

Приоритет дјеловања у наредном периоду биће развој капацитета пружаоца услуге савјетовања учинилаца насиља у породици, кроз систем социјалне заштите.

Стратешки циљ 3: Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у породици

У оквиру трећег стратешког циља планиран је један приоритет „Унапређење законодавног оквира и тужилачке и судске праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици“, којим се тежи уједначавању тужилачке и судске праксе ради постизања адекватнијег процесуирања и кажњавања учинилаца. Праведност у раду правосудних органа приликом процесуирања случајева насиља у породици обезбјеђује досљедно и пропорционално кажњавање учинилаца, а тиме и заштиту жртава.

Табела 16. Преглед приоритета и припадајућих мјера са индикаторима за 3. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3 Приоритети	Индикатор (крајњег) резултата	Полазна вриједност (2025)	Циљна вриједност (2032)
3.1. Унапређење правног оквира и тужилачке и судске праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици	- Број анализа тужилачке и судске праксе и објављени извјештаји -Број измијењених закона који ће довести до унапређења тужилачке и судске праксе -Ресурсни пакет за судије и тужиоце -Цертификоване обуке	1 Важећи правни оквир НЕ НЕ	3 Унапријеђен правни оквир ДА ДА
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
Мјере:			
3.1.1. Анализа тужилачке и судске праксе и унапређење правног оквира			
3.1.2. Јачање улоге правосуђа у случајевима насиља у породици			

Преглед мјера за приоритет 3.1. *Унапређење правног оквира и судске праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици*

Благовремено и ефикасно кажњавање учинилаца насиља у породици подразумијева да сви починиоци буду кажњени у законски предвиђеном року са прописаним казнама које су пропорционално одговарајуће тежини почињеног дјела и штете коју је претрпјела жртва насиља. Ово је веома битан сегмент свеобухватног система заштите жртава насиља јер се само на такав начин може обезбиједити да се благовременим и адекватно изреченим казнама утиче на починиоце да схвате тежину почињеног дјела, да обрасце свог понашања кроз ресоцијализацију и третмански рад прилагоде друштвено-прихватљивим токовима и да се смањи рецидивизам. Истовремено, благовременим и адекватно изреченим казнама се постиже још један циљ, а то је да се потенцијалним насилницима шаље порука правосудног система да насиље није друштвено прихватљиво понашање, да се неће толерисати и да неће проћи без санкционисања и примјене свих законом доступних мјера како би се заштитиле жртве, али и осудило насиље. Само уједначен приступ правди, као и благовремено и адекватно кажњавање починилаца насиља може обезбиједити осјећај правде код жртава и враћања повјерења у институције.

Мјере:

3.1.1. Анализа тужилачке и судске праксе и унапређење правног оквира

Мјера се односи на анализу тужилачке и судске праксе на основу информација и података о поступању тужилаштава и судова у случајевима насиља у породици и идентификовања разлика, те израду извјештаја са препорукама за унапређење правног оквира.

3.1.2. Јачање улоге правосуђа у случајевима насиља у породици

Мјера подразумијева израду ресурсног пакета за судије и тужиоце, у процесу спровођења истрага и у процесу суђења за насиље у породици, као и обавезне и редовне цертификоване обуке судија и тужилаца. Ресурсни пакет ће укључивати критеријуме, као што су тежина злочина, ризик по жртву, рецидив и друго, а обуке судија и тужилаца додатно ће

допринијети јачању улоге правосуђа у процесу спровођења истрага и суђења за насиље у породици.

Стратешки циљ 4: Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици

У оквиру овог стратешког циља планирана су два приоритета путем којих ће се додатно унаприједити праћење статистике и извјештавање о насиљу у породици, а све с циљем унапређења помоћи подршке и заштите жртава насиља у породици, на основу резултата и препорука. Кроз овај циљ додатно ће се тежити усклађивању политика, закона и пракси поступања са међународним стандардима и добрим праксама.

Табела 17. Преглед приоритета и припадајућих мјера са индикаторима за 2. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4 Приоритети	Индикатор (крајњег) резултата	Полазна вриједност (2024)	Циљна вриједност (2032)
4.1 Унапређење статистика и извјештавања о насиљу у породици	–Број подзаконских прописа који се односе на унапређење статистика и извјештавање о насиљу у породици –Број јединица локалне самоуправе које достављају годишње извјештаје о поступању у случају насиља у породици у складу са локалним протоколима	Важећи подзаконски прописи 3	Унапријеђени подзаконски прописи 64
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
Мјере: 4.1.1. Извјештавање и истраживање о насиљу у породици			
4.2. Усклађивање закона и пракси поступања са међународним стандардима	Ускладити законе који се односе на јачање система помоћи, подршке и заштите жртава насиља у породици	Важећи законски прописи	Усклађени закони
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
Мјере: 4.2.1. Праћење спровођења закона у функцији заштите од насиља у породици 4.2.2. Примјена међународних стандарда и добрих пракси			

Преглед мјера за приоритет 4.1. Унапријеђена статистика и извјештавање о насиљу у породици

Унапријеђена статистика и извјештавање о насиљу у породици, те праћење ефикасности програма превенције, промјене свијести јавности о насиљу у породици, периодична истраживања ставова јавног мњења о насиљу у породици, истраживање о распрострањености и учесталости насиља у породици, те анализа ставова, вриједности и компетенција директних пружалаца услуга жртвама насиља у породици допринијеће планирању будућих мјера усмјерених на спречавање и сузбијање насиља у породици.

Мјере:

4.1.1. Извјештавање и истраживање о насиљу у породици

Мјера подразумијева континуирано прикупљање података о насиљу у породици од свих субјеката заштите, као и података о примјени протокола о поступању на нивоу јединица локалне самоуправе, у складу са Законом о заштити од насиља у породици и Општим протоколом о поступању у случају насиља у породици. Израда периодичних анализа о ефикасности мултисекторских тимова, унапређење евиденција о насиљу у породици, те припрема и реализација истраживања о насиљу у породици биће приоритет у дјеловању.

Преглед мјера за приоритет 4.2. Усклађени закони и праксе поступања са међународним стандардима

Периодичне анализе примјене закона, са препорукама за дјеловање (секторски и генерално) биће од значаја приликом израде приједлога измјена и допуна правног оквира у области насиља у породици.

Мјере:

4.2.1. Праћење спровођења закона у функцији заштите од насиља у породици

Мјера подразумијева мониторинг свих субјеката заштите у предметима насиља у породици, те ефикасну примјену Закона о заштити од насиља у породици кроз осигурање свеобухватних, дјелотворних и координисаних политика за спречавање и сузбијање насиља у породици.

4.2.2. Примјена међународних стандарда и добрих пракси

С циљем наставка процеса усклађивања нормативноправног оквира са међународним стандардима у области сузбијања насиља у породици континуирано ће се радити на анализи усклађености правних и политичких докумената и мјера са међународним стандардима, унапређењу подзаконских аката, праћењу ефикасности хитних мјера заштите и заштитних мјера прописаних Законом о заштити од насиља у породици, те разлозима за недовољно коришћење тог института заштите. Посебна пажња биће посвећена праћењу реализације препорука GREVIO експертске групе у области примјене стандарда Конвенције Савјета Европе о спречавању и сузбијању насиља над женама и насиља у породици.

4. ПРОВЈЕРА УНУТРАШЊЕ И МЕЂУСОБНЕ УСКЛАЂЕНОСТИ СТРАТЕШКИХ ДОКУМЕНАТА

Стратегија ће садржавати приоритете и развојне правце дефинисане у складу са стратешким документима Републике Српске и документима релевантним за процес европских интеграција, као и другим међународно преузетим обавезама Републике Српске и Босне и Херцеговине, са посебним освртом на Агенду одрживог развоја до 2030. године коју је 2015. године донијела Генерална скупштина Уједињених нација, а све земље чланице, укључујући и Босну и Херцеговину, преузеле обавезу њеног спровођења, као и Глобалних циљева одрживог развоја (енгл. Sustainable Development Goals – SDG).

Повезаност између Циљеви одрживог развоја, конкретно циља 5 који се односи на родну равноправност, кључна је за остваривање одрживог и праведног друштва.

Циљ 5: Родна равноправност – усмјерен је на постизање родне равноправности и оснаживање свих жена и дјевојчица. Један од кључних подциљева је елиминација свих облика насиља над женама и дјевојчицама у јавној и приватној сфери, укључујући насиље у породици, трговину људима, сексуалну експлоатацију и друге облике експлоатације. Насиље у породици представља озбиљан облик насиља заснованог по полу који има дубоке негативне посљедице по физичко и ментално здравље жртава, њихову социјалну и економску сигурност, те општу добробит. Укључивање елиминације насиља у породици у СД5 препознаје његову централну улогу у постизању равноправности полова и оснаживање жена и дјевојчица.

Циљ 16: Мир, правда и јаке институције – фокусира се на промоцију мирних и инклузивних друштава, пружање приступа правди за све и изградњу ефикасних, одговорних и инклузивних институција на свим нивоима. Подциљ 16.2 посебно се односи на елиминацију злостављања, експлоатације, трговине људима и свих облика насиља над дјецом, укључујући насиље у породици. Овај циљ наглашава важност изградње институција које могу ефикасно реаговати на случајеве насиља, пружити правду жртвама и спријечити даље насиље. Снажни правосудни системи и институције које штите права жена и дјеце кључне су за елиминацију насиља у породици и остваривање одрживог развоја.

Повезаност између Циља 5 и Циља 16 показује да постизање равноправности полова и елиминација насиља у породици нису само морална питања, већ и кључни фактори за остваривање одрживог развоја. Насиље у породици има широке друштвене и економске посљедице, укључујући повећање здравствених трошкова, смањење продуктивности и повећање социјалних неједнакости. Стога, елиминација насиља у породици доприноси стабилнијим, здравијим и просперитетнијим друштвима. Имплементација ових циљева захтијева политичку вољу, адекватне законске оквире, образовне програме који промовишу равноправност полова и ефикасне институције које могу пружити заштиту, помоћ и подршку жртвама насиља. Само кроз приступ који повезује равноправност полова, правду и институционалну одговорност могуће је постићи одржив развој.

Доношење Стратегије допринијеће и испуњавању обавеза из чл. 70. и 78. ССП, које се односе на сарадњу уговорних страна у области усклађивања, спровођења закона и правила конкуренције, као и јачању институција и владавини права.

4.1. Усклађеност са секторским стратегијама у Републици Српској

Стратегија за сузбијање насиља у породици Републике Српске за период 2026–2032. године усклађена је са низом секторских стратегија које су припремљене и усвојене за наредни стратешки период, укључујући:

- Стратегија запошљавања у Републици Српској (2021–2027);
- Стратегија социјалне заштите Републике Српске за период 2023–2029. година;
- Стратегија унапређења друштвеног положаја лица са инвалидитетом у Републици Српској 2017–2026. године;
- Стратегија за унапређење положаја старијих лица у Републици Српској за период од 2019. до 2028. године;

- Стратегија за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској (2019–2029. године);
- Стратегија развоја менталног здравља у Републици Српској за период 2020–2030. године;
- Омладинска политика Републике Српске за период од 2023. до 2027. године;
- Стратегија развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања Републике Српске за период од 2022. до 2030. године;
- Стратегија за борбу против сајбер криминалитета у Републици Српској за период од 2025. до 2031. године;
- Стратегија развоја социјалног становања у Републици Српској (2020–2030. године);
- Стратегија развоја локалне самоуправе у Републици Српској за период 2023–2029;
- Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021–2027. година,
- Акциони план за спровођење Препорука из Извјештаја ГРЕВИО комитета за БиХ у Републици Српској за период 2024–2025. година;
- Годишњи оперативни план за равноправност полова у Републици Српској за 2024. годину.

5. ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Финансијски оквир за спровођење Стратегије за сузбијање насиља у породици Републике Српске за период 2026–2032. година, представља реално планирање по приоритетним областима, мјерама и активностима. Такође, Стратегијом се дефинишу и потенцијални извори финансирања и очекиване финансијске обавезе током седмогодишњег периода имплементације. Приликом израде финансијског оквира, кориштене су процјене које су потребне за спровођење овог документа, а које се односе на: укупне трошкове, директне трошкови (рад, материјал и услуге), индиректне (режијски) трошкови и капиталне (софтвер). У финансијски оквир је укључен: Буџет Републике Српске/Буџети јединица локалне самоуправе и донаторска средства. Финансијски оквир служи као основа за доношење одлука, усмјеравање инвестиција и обезбеђивање да планиране активности имају јасно дефинисане финансијске предуслове за успјешно спровођење. За спровођење Стратегије за сузбијање насиља у породици за период 2026–2032. година планирано је укупно 38.409.103 КМ.

Табела 18. Оквирни финансијски план

ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА ПЕРИОД ВАЖЕЊА СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА 2026-2032. ГОДИНА (7 ГОДИНА)					
Ознака стратешког циља, приоритета и мјере	Структура финансирања (у %)	Укупно за 7 година (КМ)	Буџет институције за 7 година (КМ)	Остали извори финансирања за 7 година	
				(КМ)	Назив потенцијалног извора финансирања
1. Стратешки циљ	19%	7.172.000	6.969.000	203.000	донаторска с.

1.1. Приоритет	3%	1.127.000	1.008.000	119.000	донаторска с.
1.1.1. Мјера	3%	1.127.000	1.008.000	119.000	донаторска с.
1.2. Приоритет	16%	6.045.000	5.961.000	84.000	донаторска с.
1.2.1. Мјера	15%	5.835.000	5.835.000	-	
1.2.2. Мјера	0,3%	126.000	84.000	42.000	донаторска с.
1.2.3. Мјера	0,2%	84.000	42.000	42.000	донаторска с.
2. Стратешки циљ	80%	30.652.103	24.149.603	6.502.500	донаторска с.
2.1. Приоритет	1%	400.000	400.000		
2.1.1. Мјера	1%	400.000	400.000		
2.1.2. Мјера		0	0	0	
2.2. Приоритет	79%	30.252.103	23.749.603	6.502.500	донаторска с.
2.2.1. Мјера	69%	26.402.502	20.750.002	5.652.500	донаторска с.
2.2.2. Мјера	8,8%	3.389.601	2.779.601	610.000	донаторска с.
2.2.3. Мјера	0,1%	40.000	10.000	30.000	донаторска с.
2.2.4. Мјера	1,1%	420.000	210.000	210.000	донаторска с.
3. Стратешки циљ	0,7%	280.000	-	280.000	донаторска с.
3.1. Приоритет	0,7%	280.000	-	280.000	донаторска с.
3.1.1. Мјера	0,4%	150.000	-	150.000	донаторска с.
3.1.2. Мјера	0,3%	130.000	-	130.000	донаторска с.
4. Стратешки циљ	0,8%	305.000	35.000	270.000	донаторска с.
4.1. Приоритет	0,5%	195.000	15.000	180.000	донаторска с.
4.1.1. Мјера	0,5%	195.000	15.000	180.000	донаторска с.
4.2. Приоритет	0,3%	110.000	20.000	90.000	донаторска с.
4.2.1. Мјера	0,2%	70.000	-	70.000	донаторска с.
4.2.2. Мјера	0,1%	40.000	20.000	20.000	донаторска с.
Укупно из стратешког документа	100%	38.409.103	31.153.603	7.255.500	донаторска с.
ПРЕГЛЕД ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (износи у КМ и проценти)					
Буџет Републике Српске / јединице локалне самоуправе	Средства обезбијеђена на основу ЈПП		Средства претприступних и других фондова ЕУ		
31.153.603 КМ	0 КМ		0 КМ		
81%	0 %		0 %		
Бесповратна средства других међународних донација	Кредити међународних и развојних институција		Други извори – донације привреде		
7.255.500 КМ	0 КМ		0 КМ		
19 %	0 %		0 %		

6. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Спровођење стратешког докумената врши се путем акционих планова, средњорочних и годишњих планова рада Министарства породице, омладине и спорта. Акциони план је спроведбени документ који израђује Министарство породице, омладине и спорта у сарадњи са одговорним институцијама за спровођење Стратегије. На основу предложених мјера Стратегије, акционим планом се креирају активности прилагођене промјенљивим вањским утицајима и утврђеним приоритетима. Акционе планове за спровођење Стратегије усваја Влада Републике Српске на почетку сваке године, а доносе се на период од три године, по принципу 1 + 2.

Приликом израде *средњорочних планова рада* преузимају се релевантне мјере из стратешког документа с припадајућим индикаторима, као и полазне и циљне вриједности индикатора за сваку годину средњорочног (трогодишњег) периода. Мјере из стратешког документа уносе се у средњорочни план рада и за њих се дефинишу активности/пројекти чија реализација у трогодишњем периоду доприноси остварењу мјере, приоритета и стратешког циља из стратешког документа.

Годишњи план рада је спроведбени документ с активностима/пројектима који ће се предузимати на годишњем нивоу како би се реализовали програми из средњорочног плана рада, те оствариле мјере, приоритети и стратешки циљеви из стратешког документа.

Праћење подразумева константно праћење, систематично и континуирано сакупљање, анализирање и коришћење података и показатеља у сврху мјерења напретка остваривања постављених циљева/приоритета/мјера, као и напретка у коришћењу расположивих средстава и предузимања одговарајућих активности с циљем евентуалних корекција. За успјешно успостављање и спровођење система праћења релевантне организационе јединице у Министарству породице, омладине и спорта треба да успоставе и редовно ажурирају електронске евиденције индикатора остварења стратешких циљева, приоритета и мјера из стратешког документа, те индикатора из годишњег плана рада. Те евиденције су основ за израду годишњег извјештаја о раду Министарства породице, омладине и спорта и израду годишњег извјештаја о спровођењу стратешког документа. За праћење спровођења Стратегије задужено је Министарство породице, омладине и спорта. Дужности и обавезе свих носилаца активности одређених Стратегијом су правовремено и континуирано извјештавање о реализованим мјерама и активностима дефинисаним акционим плановима, евентуалним проблемима у њиховом спровођењу, те процјени постигнутих ефеката.

Извјештавање се врши путем припреме неколико извјештаја. *Годишњи извјештај о раду* се припрема с циљем праћења спровођења планираних активности и оцјене њиховог доприноса у остваривању програма (мјера) Министарства породице, омладине и спорта. У годишњем извјештају о раду прецизно се наводи да ли су и у којој мјери извршене планиране активности из годишњих планова/програма рада, остварени очекивани резултати, планирана и утрошена средства за извршење активности и, за евентуално неизвршење, разлог за неизвршење или дјелимично извршење.

На основу увида у степен постигнуте имплементације, према извјештајима о раду, и поређења с постављеним индикаторима, могуће је вршити евентуалне корекције планираних мјера из стратешког документа уколико се покаже да оне не дају очекиване резултате.

Извјештај о спровођењу стратешког документа је спроведбени документ којим се на годишњем нивоу сагледавају општи развојни трендови, као и напредак у остварењу стратешких циљева. Извјештај о спровођењу стратешког документа ставља фокус на остварене резултате и утицај током његовог спровођења, за разлику од извјештаја о раду гдје је нагласак

на активностима посматраног органа управе. У том смислу извјештаји о раду представљају основу за припрему извјештаја о спровођењу стратешког документа, што упућује на потребу временске усклађености израде ових извјештаја.

Извјештавање у организационо-техничком смислу ће утврдити Министарство породице, омладине и спорта, а вршиће се једном годишње, уз могућност указивања сваког од носилаца активности на евентуалне проблеме и препреке са којима се сусрећу. Годишњи извјештаји о спровођењу Стратегије за сузбијање насиља у породици Републике Српске за период 2026–2032. година достављају се Влади Републике Српске на усвајање.

Вредновање је поступак којим се врши оцјењивање успјешности, дјелотворности, напретка и утицаја у фази израде стратешког документа и/или у току његовог спровођења, а на основу прикупљених и анализираних података и сазнања добивених кроз поступак редовног праћења и додатног прикупљања података у току процеса припреме. Претходно вредновање реализације Стратегије за сузбијање насиља у породици Републике Српске за период 2026–2032. година извршено је у почетној фази израде овог стратешког документа. У току спровођења документа потребно је извршити вредновање најкасније у предзадњој години (2030) ради утврђивања степена извршења, сумирања постигнутих резултата, као и обезбјеђења улазних елемената за израду стратешког документа за наредни период. Носилац активности организовања и извођења вредновања је Министарство породице, омладине и спорта, с тим да се поступак вредновања може повјерити и независном спољном експерту са одговарајућим референцама.

Како би се обезбиједила ефикасна операционализација и спровођење Стратегије за сузбијање насиља у породици Републике Српске за период 2026–2032. година, планира се формирање посебног координационог тијела унутар Министарства породице, омладине и спорта, које би било задужено за операционализацију и координацију имплементације овог стратешког документа. Координационо тијело чине представници институција задужених за реализацију приоритета и мјера предвиђених Стратегијом. Задужења овог тијела и других носилаца и учесника у реализацији Стратегије наведена су у сљедећем табеларном прегледу.

Табела 19: Преглед основних активности и одговорности за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа

АКТИВНОСТИ	НАДЛЕЖНОСТ (КО?)
Припрема/ажурирање Календара активности које врши координационо тијело	Носилац процеса: Координатор Учесници процеса: Остали чланови координационог тијела; Одјељење за стратешко планирање – ГС Владе Републике Српске
Припрема механизма и алата за праћење и извјештавање о остварењу стратешког документа (укључујући комплетирање и ажурирање индикатора)	Носилац процеса: Координатор Учесници процеса: Остали чланови координационог тијела заједно са руководством МПОС, Одјељење за стратешко планирање – ГС Владе Републике Српске
Ажурирање Акционог плана за	Носилац процеса: Координатор

наредни 1 + 2 плански циклус	Учесници у процесу: Остали чланови координационог тијела заједно са руководством МПОС
Припрема средњорочних и годишњих планова рада организационих јединица, укључујући кључне стратешке пројекте из стратешког документа и активности из надлежности ресора	Носилац процеса: Секретаријат МПОС, руководиоци ресора и организационих јединица Учесници процеса: Координатор (и чланови) координационог тијела с осталим надлежним службеницима
Израда средњорочног и годишњег плана рада МПОС (за наредну годину)	Носилац процеса: Министар, секретар и руководиоци ресора, уз подршку координационог тијела Учесници процеса: Остали службеници
Укључивање кључних стратешких пројеката / пројеката и активности у Документ оквирног буџета	Носилац процеса: Руководиоци ресора, уз подршку координационог тијела Учесници процеса: Секретар МПОС, службеници за финансије
Усклађивање годишњих планова рада организационих јединица и годишњег плана рада МПОС са усвојеним Документом оквирног буџета и буџетом (за наредну годину)	Носилац процеса: Руководиоци ресора, уз подршку координационог тијела Учесници процеса: Остали надлежни руководиоци и службеници
Усвајање годишњег плана МПОС (за наредну годину)	Носилац процеса: Влада Републике Српске Учесници процеса: Министар и секретар МПОС
Разрада кључних стратешких пројеката / пројеката из годишњег плана рада МПОС	Носилац процеса: Координатор Учесници процеса: Чланови координационог тијела, релевантни стручњаци
Праћење и привлачење екстерних извора финансирања за реализацију кључних стратешких пројеката	Носилац процеса: Координатор Учесници процеса: Чланови координационог тијела, руководиоци ресора
Праћење спровођења годишњег плана рада и остварења стратешких циљева	Носилац процеса: Руководиоци ресора, координатор Учесници процеса: Чланови координационог тијела, надлежни службеници
Израда годишњих извјештаја о раду МПОС	Носилац процеса: Руководиоци ресора, секретаријат Учесници процеса: Надлежни службеници
Усвајање и објављивање годишњег извјештаја о раду МПОС (за претходну годину)	Носилац процеса: Влада Републике Српске Учесници процеса: Министар, руководиоци ресора,

	секретаријат
Припрема и разматрање годишњег извјештаја о спровођењу стратешког документа (за претходну годину)	Носилац процеса: Координатор Учесници процеса: Чланови координационог тијела, руководиоци, надлежни службеници
Усвајање и објављивање годишњег извјештаја о спровођењу стратешког документа (за претходну годину)	Носилац процеса: Министар, секретаријат Учесници процеса: Руководиоци ресора, координатор и чланови координационог тијела, надлежни службеници
Остале важне активности: – Активности на хоризонталној и вертикалној координацији – Покретање процеса вредновања у предзадњој години спровођења стратешког документа	Носилац процеса: Координатор Учесници процеса: Чланови координационог тијела, Одјељење за стратешко планирање – ГС Владе Републике Српске

7. ПРИЛОЗИ

7.1. Сажети преглед стратешких циљева, приоритета и мјера у стратешком документу

7.1.1. Сажети приказ приоритета и мјера за 1. стратешки циљ

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори		
1. Стратешки циљ	Превенција насиља кроз подизање свијести и едукације	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број реализованих активности информисања и едуковања заједнице о проблему насиља у породици, на годишњем нивоу	45	70
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		6.969.000,00	203.000,00	7.172.000,00
1.1. Приоритет	Подизање свијести јавности о темама значајним за	Индикатори приоритета	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	спречавање и сузбијање насиља у породици		индикатора	индикатора
		– Број едукативних и информативних активности (радионице, предавања, јавне кампање) на годишњем нивоу.	35	65
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.008.000,00	119.000,00	1.127.000,00
1.1.1. Мјера	Континуирано упознавање јавности о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља, као и дјеловању субјеката заштите који раде на спречавању и сузбијању насиља у породици	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Континуирана мултисекторска јавна кампања о насиљу у породици, на годишњем нивоу	НЕ	1
		– Број институција/установа и удружења и фондација које су активно укључене у јавне информативне активности	10	15
		– Број конференција, округлих столова, радионица, издатих саопштења, едукативних брошура	46	60
		– Број интернет страница институција на којима постоји видљивост о раду субјеката заштите (доступност контакт података, процедура пријаве, помоћи и заштите)	0	60
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.008.000,00	119.000,00	1.127.000,00
1.2. Приоритет	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Удио институција (школе, факултети,	60%	90%

	породици	установе за заштиту) које су унаприједиле и увеле теме о превенцији насиља у своје програме и активности – Удио актера који су прошли обуке о превенцији насиља у породици (полицијски службеници, судије, тужиоци, здравствени радници, социјални и просвјетни радници, представници удружења и фондација, медија, доносиоца одлука и друго)	30%	70%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		5.961.000,00	84.000,00	6.045.000,00
1.2.1. Мјера	Унапређење и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, кроз васпитно-образовне установе	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Удио васпитно-образовних установа које реализују садржаје о спречавању и сузбијању насиља у породици	50%	80%
		– Удио васпитно-образовних радника обучених за препознавање и превенцију насиља у породици	15%	50%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		5.838.000,00		5.838.000,00
1.2.2. Мјера	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, кроз образовне садржаје високошколских установа	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Удио високошколских установа које су уврстиле тему насиља	20%	50%

		у породици у наставни план и програм (на основним, мастер и докторским студијама)		
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		84.000,00	42.000,00	126.000,00
1.2.3. Мјера	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, за доносиоце одлука, представнике субјеката заштите и медија	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број развијених програма обуке који се баве препознавањем, пријавом и поступањем у случајевима насиља у породици	4	7
		– Удио представника субјеката заштите који су прошли обуку	30%	60%
		– Број организованих едукација, семинара и радионица на годишњем нивоу	30	50
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		42.000,00	42.000,00	84.000,00

7.1.2. Сажети приказ приоритета и мјера за 2. стратешки циљ

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори		
2. Стратешки циљ	Јачање система заштите, помоћи и подршке жртвама насиља у породици	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Удио жртава насиља у породици које су имале приступ свеобухватним услугама заштите, помоћи и подршке	75%	100%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		24.149.603,00	6.502.500,00	30.652.103,00

2.1. Приоритет	Ефикасна примјена нормативноправног оквира у случају насиља у породици	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		–Број пријављених случајева насиља у породици према подацима МУП, на годишњем нивоу	1.073	≥ 1.073
		–Број извјештаја о почињеном кривичном дјелу	938	≥ 938
		–Удио тужилачких одлука	55%	100%
		–Број правоснажно осуђујућих пресуда по оптужницама за насиље у породици или породичној заједници	173	250
		–Број потписаних локалних протокола о сарадњи у случају насиља у породици	32	64
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		400.000,00	0	400.000,00
2.1.1. Мјера	Унапређење мултидисциплинарног и координисаног система заштите жртава насиља у породици	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Удио јединица локалне самоуправе које су усвојиле и ревидирале протоколе о поступању у случају насиља у породици;	50%	100%
		–Удио јединица локалне самоуправе које су формирале групе за координацију и сарадњу	40%	100%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		400.000,00	0	400.000,00
2.1.2. Мјера	Ефикасна примјена хитних мјера заштите и заштитних мјера, као и смањење ризика од понављања насиља	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Удио изречених хитних мјера заштите у	20%	60%

		односу на број пријављених случајева насиља у породици - Удио изречених заштитних мјера у односу на број пријављених случајева насиља у породици	11%	50%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		0	0	0
2.2. Приоритет	Јачање услуга система заштите, помоћи и подршке у случају насиља у породици	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број евидентираних жртава насиља у породици, на годишњем нивоу	1.378	≥ 1.350
		– Број израђених планова помоћи жртви према методологији вођења случаја, на годишњем нивоу	100	1.000
		– Удио повратника у извршење кривичног дјела насиља у породици, у односу на укупан број учинилаца овог КД	29%	12%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		23.749.603,00	6.502.500,00	30.252.103,00
2.2.1. Мјера	Подршка жртвама насиља у породици, кроз опште и специјализоване услуге	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Доступност општих и специјализованих услуга	70%	100%
		– Број позива на СОС телефон	3.862	≥ 3.862
		– Број сигурних кућа за жртве насиља у породици	3	4
		– Број жртава збринутих у сигурне куће, на годишњем нивоу	68	≥ 68

		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		20.750.002,00	5.652.500,00	26.402.502,00
2.2.2. Мјера	Економско оснаживање жртава насиља у породици	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Број програма економског оснаживања жртава насиља у породици	1	2
		–Број програма финансијске помоћи и подршке становања, образовања и запошљавања	1	2
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		2.779.601,00	610.000,00	3.389.601,00
2.2.3. Мјера	Заштита жртава насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Доступност општих и специјализованих услуга подршке у случају ванредне/кризне ситуације; –Протокол о поступању у случају насиља у породици током ванредних/кризних ситуација	60% НЕ	70% ДА
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		10.000,00	30.000,00	40.000,00
2.2.4. Мјера	Рад са учиниоцима насиља у породици	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Програм обуке за психосоцијални третман учиниоца насиља у породици –Удио стручних радника у систему социјалне заштите	НЕ	ДА

		који су прошли програм обуке за психосоцијални третман учиниоца насиља у породици –Удио центара за социјални рад/служби социјалне заштите који спроводе савјетовања са учиниоцима насиља у породици по новом програму обуке	0	75%
			0	50%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		210.000,00	210.000,00	420.000,00

7.1.3. Сажети приказ приоритета и мјера за 3. стратешки циљ

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори		
3. Стратешки циљ	Ефикасно процесуирање учинаца кривичних дјела насиља у породици	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Удио тужилачких одлука	55%	100%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		-	280.000,00	280.000,00
3.1. Приоритет	Унапређење правног оквира и тужилачке и судске праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		–Број анализа тужилачке и судске праксе и објављени извјештаји –Број закона који су довели до унапређења тужилачке и судске праксе –Ресурсни пакет за	1 Важећи правни оквир	3 Унапређени правни оквир ДА

		судије и тужиоце –Цертификоване обуке	НЕ НЕ	ДА
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		-	280.000,00	280.000,00
3.1.1. Мјера	Анализа тужилачке и судске праксе и унапређење правног оквира	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Број анализа тужилачке и судске праксе –Број закона који су довели до унапређења судске праксе и извјештаја судске праксе	1 Важећи правни оквир	2 Унапређени правни оквир
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		-	150.000,00	150.000,00
3.1.2. Мјера	Јачање улоге правосуђа у случајевима насиља у породици	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Ресурсни пакет за судије и тужиоце, у процесу спровођења истрага и у процесима суђења за насиље у породици -Обавезне цертификоване обуке	НЕ НЕ	ДА ДА
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		-	130.000,00	130.000,00

7.1.4. Сажети приказ приоритета и мјера за 4. стратешки циљ

Редни број и	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори
--------------	-------	---------------------------------

ознака				
4. Стратешки циљ	Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		–Број пријављених случајева насиља у породици, према подацима МУП-а	1.073	≥ 1.073
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		35.000,00	270.000,00	305.000,00
4.1. Приоритет	Унапређење статистика и извјештавања о насиљу у породици	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		–Број подзаконских прописа који се односе на унапређење статистика и извјештавања о насиљу у породици –Број јединица локалне самоуправе које достављају годишње извјештаје о поступању у случају насиља у породици, у складу са локалним протоколима	Важећи подзаконски прописи 3	Унапријеђени подзаконски прописи 64
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		15.000,00	180.000,00	195.000,00
4.1.1. Мјера	Извјештавања и истраживања о насиљу у породици	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Број извјештаја на годишњем нивоу –Број спроведених истраживања	2 1	3 3

		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		15.000,00	180.000,00	195.000,00
4.2. Приоритет	Усклађивање закона и пракси поступања са међународним стандардима	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број законских прописа који се односе на јачање система помоћи, подршке и заштите жртава насиља у породици	Важећи законски прописи	Усклађени законски прописи
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		20.000,00	90.000,00	110.000,00
4.2.1. Мјера	Праћење спровођења закона у функцији заштите од насиља у породици	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број извршених анализа	1	3
		– Број препорука	0	3
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
4.2.2. Мјера	Примјена међународних стандарда и добрих пракси		-	70.000,00
		Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број доступних анализа	1	3
		– Број упућених иницијатива за унапређење правног оквира надлежним институцијама	1	3
		– Усклађен правни оквир са	Дјелимично усклађен	Усклађен

		међународним стандардима		
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		20.000,00	20.000,00	40.000,00

7.2. Детаљан преглед мјера

7.2.1. Детаљан преглед мјера за 1. стратешки циљ:

Веза са стратешким циљем	1. Превенција насиља кроз подизање свијести и едукације		
Приоритет	Подизање свијести јавности о темама значајним за спречавање и сузбијање насиља у породици		
Назив мјере	1.1.1. Континуирано упознавање јавности о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља, као и дјеловању субјеката заштите који раде на спречавању и сузбијању насиља у породици		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера обухвата вођење јавних кампања и програма подизања свијести против насиља у породици, с циљем континуираног упознавања јавности о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља, као и обавезама и дјеловањем субјеката заштите који раде на спречавању и сузбијању насиља у породици и заштити жртава. Превентивне активности биће усмјерене и на промоцију људских права, равноправност полова и ненасиља, превентивне активности за дјецу и омладину путем образовних установа и невладиних организација, превентивне активности за стара лица путем установа и невладиних организација, јавно оглашавање броја бесплатне телефонске линије за помоћ – 1264, као и израду и дистрибуцију промотивних материјала.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Континуирана мултисекторска јавна кампања о насиљу у породици, на годишњем нивоу	Не	Да
	–Број институција/установа и удружења и фондација које су активно укључене у јавне информативне активности	10	15
	–Број конференција, округлих столова, радионица, издатих саопштења, едукативних	45	60

	брошура –Број интернет страница институција на којима постоји видљивост о раду субјеката заштите (доступност контакт података, процедура пријаве, помоћи и заштите)	0	60
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Подразумијева информисаност јавности о различитим облицима насиља у породици, што ће помоћи свим члановима друштва да препознају насиље као друштвено негативно понашање, изјасне се против њега и подрже жртве.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 1.127.000 КМ 161.000 КМ · 7 година = 1.127.000 КМ Извор финансирања: Буџет Републике Српске 1.008.000 КМ Екстерни извори: 119.000 КМ (донаторска средства)		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МЗСЗ, МУП, МПР, МПК, МПШВ, ЦРП РС, ССНУП, СЗ, удружења и фондациије		
Циљне групе	Шира друштвена заједница, дјеца и млади, стручни радници при субјектима заштите		

Веза са стратешким циљем	1. Превенција насиља кроз подизање свијести и едукације
Приоритет	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици
Назив мјере	1.2.1. Унапређење и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, кроз васпитно-образовне установе
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера подразумијева подизање свијести о темама значајним за спречавање и сузбијање насиља у породици, као и образовање просвјетних радника за поступање у случају сазнања о насиљу у породици. Спроводиће се кроз обрађивање ових тема у предшколским установама, основним и средњим школама, као и кроз организовање, подстицање и подржавање конференција, предавања и стручних скупова о узроцима, распрострањености и посљедицама насиља у породици намијењених просвјетним радницима, ученицима и родитељима. Мјера би обухватила активности које се односе на: Израду едукативног програма прилагођеног за васпитаче, наставнике, родитеље и дјецу предшколског узраста и ученике, прилагођене различитом узрасту, обуку наставника и стручних сарадника кроз организацију семинара и радионица, обogaћивање тема о породичном насиљу и ненасилној комуникацији у редовну наставу (нпр. анализа књижевних дјела са темом породице и односа, израда плаката и кампања против насиља, драмске радионице на ову тему, дебате и есеји), едукацију

	ученика кроз ваннаставне активности (организовање школских пројеката, панел-дискусија, квизова и сл.), рад са родитељима (родитељски састанци и радионице са циљем подизања свијести о родитељству без насиља, успостављање механизма пријаве и интервенције на начин да се обезбиједи да ученици знају гдје и како могу пријавити насиље, уз заштиту њихове приватности (постављање поштанских сандучића за пријаву, присуство школског психолога, сарадња са ЦЗСР).		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Удио васпитно-образовних установа које реализују садржаје о спречавању и сузбијању насиља у породици –Удио васпитно-образовних радника обучених за препознавање и превенцију насиља у породици	50% 15%	80% 50%
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Повећана свијест о моделима спречавања насиља у породици међу дјецом и младима, просвјетним радницима у васпитно-образовним установама и родитељима, развијене вјештине ненасилне комуникације и рјешавања конфликта, смањење толеранције према насиљу (нулта толеранција на насиље), више пријава и интервенција у раним фазама и оснажена сарадња васпитно-образовних установа са институцијама и удружењима и фондацијама.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 5.835.000 КМ $833.571 \text{ КМ} \cdot 7 \text{ година} = 5.835.000 \text{ КМ}$ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 5.835.000 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПК		
Носиоци спровођења мјере	МПК, РПЗ, ОШ, СШ, МУП, ЦРП РС, ПУ, удружења и фондације		
Циљне групе	Дјеца предшколског, основног и средњошколског узраста, просвјетни радници, родитељи		

Веза са стратешким циљем	Превенција насиља кроз подизање свијести и едукације
Приоритет	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици
Назив мјере	1.2.2. Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, кроз образовне садржаје високошколских установа

Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера ће обухватити анализу стања и покретање иницијатива за уврштавање ових тема у образовне садржаје високошколских установа и модуле за студијске групе на којима се образује кадар значајан за спречавање и сузбијање насиља у породици, израду и усвајање стандардизованих наставних модула који обухватају теме као што су: препознавање насиља у породици, психолошке и правне импликације, методе интервенције и превенције, као и улога медија у сензибилисању јавности, обуку наставног кадра и стручњака у високошколским установама за ефикасно преношење знања и примјену савремених педагошких метода у области превенције насиља, успостављање партнерстава између факултета и институција које се баве заштитом од насиља (социјалне службе, полиција, здравствене установе, невладине организације) ради практичне обуке и стажирања студената, интеграцију студијских пројеката и истраживања усмјерених на унапређење превентивних механизма и иновативних приступа у раду са жртвама насиља у оквиру наставе, организовање редовних семинара, радионица и трибина којима ће студенти и професори имати прилику да размијене искуства и прошире знања у области сузбијања насиља у породици, креирање мултимедијалних материјала и дигиталних платформи за едукацију, намијењених како студентима тако и широј јавности, чиме се доприноси повећању информисаности и превенцији. Посебна пажња биће посвећена развоју етичких стандарда и протокола за извјештавање и поступање у случајевима насиља, које ће бити укључене у наставне програме.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Удио високошколских установа које су уврстиле тему насиља у породици у наставни план и програм (на основним, мастер и докторским студијама)	20%	50%
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Увођење садржаја у наставне програме студијских група на којима се образују будући представници субјеката заштите и медија допринијеће едукацији о темама значајним за спречавање и сузбијање насиља у породици, што утиче на даље ширење знања током њиховог професионалног рада.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 126.000 КМ $18.000 \cdot 7 \text{ година} = 126.000 \text{ КМ}$ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 84.000 КМ Екстерни извори: 42.000 КМ (донаторска средства)		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МНВ, универзитети, факултети, МУП, МПР, ЦРП РС, СЗ, удружења и фондациије		

Циљне групе	Професори, студенти
-------------	---------------------

Веза са стратешким циљем	Превенција насиља кроз подизање свијести и едукације		
Приоритет	Развој и спровођење едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици		
Назив мјере	1.2.3. Развој и спровођење обавезних едукативних програма значајних за спречавање и сузбијање насиља у породици, за доносиоце одлука, представнике субјеката заштите и медија		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера се односи на подизање свијести о темама значајним за спречавање и сузбијање насиља у породици код доносиоца одлука, као и усавршавање поступања представника субјеката заштите кроз израду и увођење система програма обуке за поступање у случајевима насиља у породици, значају мултисекторске сарадње, потребама и правима жртве, као и спречавању секундарне виктимизације. Све ово доприносиће јачању капацитета за спровођење закона, као и релевантне пружаоце услуга у правцу бескомпромисне примјене закона који доприносе сузбијању насиља у породици, као и пружању помоћи, подршке и заштите жртвама. Циљ мјере је и унапређење медијског извјештавања о насиљу у породици, подизање нивоа професионализма у медијском извјештавању, без сензационализма, уз јасну осуду насиља и уз поштовање жртава и њихове приватности.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број развијених програма обуке који се баве препознавањем, пријавом и поступањем у случајевима насиља у породици	4	7
	– Удио представника субјеката заштите који су прошли обуке	30%	60%
	– Број организованих едукација, семинара и радионица на годишњем нивоу	30	50
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Доприносиће јачању капацитета службеника за спровођење закона, као и релевантне пружаоце услуга у правцу бескомпромисне примјене закона који доприносе спречавању и сузбијању насиља у породици, као и пружању помоћи, подршке и заштите жртава.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 84.000 КМ $12.000 \cdot 7 \text{ година} = 84.000 \text{ КМ}$ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 42.000 КМ Екстерни извори: 42.000 КМ (донаторска средства)		
Период спровођења мјере	2026–2032.		

Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУП, МЗСЗ, МПР, МПК, ЦРПРС, ЗСЗ РС, СЗ, медији, удружења и фондације
Циљне групе	Сви актери који могу допринијети превенцији насиља у породици

7.2.2. Детаљан преглед мјера за 2. стратешки циљ

Веза са стратешким циљем	Јачање система заштите жртава насиља у породици		
Приоритет	Ефикасна примјена нормативноправног оквира у функцији заштите од насиља у породици		
Назив мјере	2.1.1. Унапређење мултидисциплинарног и координисаног система заштите жртава насиља у породици		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	У складу са Законом предвиђено је да се на подручју јединица локалне самоуправе закључују протоколи о поступању и формирају групе за координацију и сарадњу од представника свих установа, органа и организација које пружају заштиту, помоћ и подршку жртвама насиља у породици. Интегрисан приступ и учешће свих надлежних актера, као што су републичке институције, локалне управе и субјекти заштите на локалном нивоу, као и организације цивилног друштва, од кључног је значаја за заштиту од насиља у породици.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Удио јединица локалне самоуправе које су усвојиле и ревидирале протоколе о поступању у случају насиља у породици; –Удио јединица локалне самоуправе које су формирале групе за координацију и сарадњу	50% 40%	100% 100%
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Координисан систем омогућава бољу размјену информација и планирање заједничких акција за заштиту, помоћ и подршку жртава, што додатно повећава повјерење у институције.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 400.000 КМ 57.143 · 7 година = 400.000 КМ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 400.000 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, ЈЛС, СЗ, ЦЈРП РС, удружења и фондације		
Циљне групе	Жртве насиља у породици		

Веза са стратешким циљем	Јачање система заштите жртава насиља у породици		
Приоритет	Ефикасна примјена нормативноправног оквира у функцији заштите од насиља у породици		
Назив мјере	2.1.2. Ефикасна примјена хитних мјера заштите и заштитних мјера, као и смањење ризика од понављања насиља		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера се односи на побољшање начина на који се у пракси примјењују правни и институционални механизми заштите жртава насиља, са посебним акцентом на хитне мјере заштите и заштитне мјере. Побољшање координације и одговора надлежних институција у систему заштите, како би се обезбиједило да не дође до кршења мјера, биће приоритет у дјеловању.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Удио изречених хитних мјера заштите у односу на број пријављених случајева насиља у породици –Удио изречених заштитних мјера у односу на број пријављених случајева насиља у породици	20% 11%	60% 50%
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Мјера доприноси заштити жртве и спречавању понављања насиља.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	-		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	СЗ		
Циљне групе	учиниоци, жртве насиља у породици		

Веза са стратешким циљем	Јачање система заштите жртава насиља у породици
Приоритет	Јачање услуга система заштите, помоћи и подршке у случају насиља у породици

Назив мјере	2.2.1. Подршка жртвама насиља у породици, кроз опште и специјализоване услуге		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера се односи на спровођење општих и специјализованих услуга подршке жртвама насиља у породици, израду и примјену индивидуалних планова подршке са проценом ризика, психосоцијалну подршку жртвама насиља, приступ правном савјетовалишту и бесплатној правној помоћи, правну и психолошку подршку жртвама у судским поступцима. Мјера ће обухватати и активности усмјерене на израду посебних програма за жртве насиља (како изаћи из круга насиља, које кораке предузети, од кога тражити помоћ, како поступати, коме се обратити, методе оснаживања и слично), израду посебних програма помоћи и заштите за жртве насиља у које спадају дјеца, старија лица, лица са инвалидитетом, лица под старатељством, те друге вишеструко маргинализоване групе. Унапређење рада СОС телефонског сервиса 1264 за жртве насиља у породици, те спровођења посебне мјере подршке – сигурне куће биће активности које ће допринијети унапређењу подршке жртвама насиља. Посебан акценат биће стављен на доступност специјализованих и општих услуга за све жртве, без дискриминације, као и загарантовано финансирање ових услуга.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Доступност општих и специјализованих услуга	70%	100%
	–Број позива на СОС телефон, на годишњем нивоу	3.862	≥ 3.862
	–Број сигурних кућа за жртве насиља	3	4
	–Број жртава збринутих у сигурне куће, на годишњем нивоу	68	≥ 68
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Унапређење општих и специјализованих услуга подршке жртвама насиља у породици доприноси јачању свеобухватног система заштите жртава.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 26.402.502 КМ 3.771.786 КМ · 7 година= 26.402.502 КМ Извор финансирања: Буџет Републике Српске 20.750.002 КМ Екстерни извори: 5.652.500 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МЗСЗ, МПР, ЦЗБПП, СЗ, удружења и фондације, ЈЛС		
Циљне групе	Жртве насиља у породици		

мјере	
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС
Носиоци спровођења мјере	МРБИЗ, МПК, МЗСЗ, МПР, МПОС, МПШВ, РСРЛМ, ЦСР, ЈЛС, удружења и фондације
Циљне групе	Жртве насиља у породици

Веза са стратешким циљем	Јачање система заштите жртава насиља у породици		
Приоритет	Јачање система помоћи, подршке и заштите у случају насиља у породици		
Назив мјере	2.2.3. Заштита жртава насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера се односи на примјену Закона о заштити од насиља у породици у ванредним/кризним ситуацијама и осигурања несметаног пружања помоћи, подршке и заштите жртвама. Током ванредних/кризних ситуација неопходно је путем доступних медија промовисати важност породице, ненасилне комуникације, учинити доступним информације о општим и специјализованим услугама подршке жртвама насиља у породици; промовисати и учинити доступним СОС телефон 1264 за подршку жртвама, обезбиједити иновативне и сигурне методе пријаве насиља кориштењем могућности ИТ сектора (мобилне апликације, онлајн платформе и слично). Осигурање мултисекторског одговора на насиље у породици и несметаног поступања субјеката заштите, те наставка пружања општих и специјализованих услуга подршке и током ванредних/кризних ситуација кључно је за подршку жртвама.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Доступност општих и специјализованих услуга подршке у случају ванредне/кризне ситуације (у процентима) –Протокол о поступању у случају насиља у породици током ванредних/кризних ситуација	60% НЕ	70% ДА
Развојни ефекти и допринос мјере	Жртвама насиља у породици пружена заштита, подршка и помоћ и током кризних/ванредних ситуација		

остварењу приоритета	
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 40.000 КМ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 10.000 КМ Екстерни извори: (донаторска средства): 30.000 КМ
Период спровођења мјере	2026–2032.
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС
Носиоци спровођења мјере	СЗ, сигурне куће и пружаоци услуга СОС подршке, ЈЛС
Циљне групе	Цјелокупно становништво, жртве насиља у породици

Веза са стратешким циљем	Јачање система заштите жртава		
Приоритет	Јачање система помоћи, подршке и заштите у случају насиља у породици		
Назив мјере	2.2.4. Рад са учиниоцима насиља у породици		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Рад са учиниоцима насиља у породици је процес којем је циљ да помогне особама које су починиле породично насиље да прекину са тим понашањем, промијене своје ставове, емоције и понашања, те да се на здрав и прихватљив начин укључе у друштвене и породичне односе. Без рада са учиниоцима ризик од понављања насиља остаје висок. Овај процес има за циљ да те ставове трансформише кроз психотерапију, едукацију, савјетовање и психосоцијалну подршку. Приоритет дјеловања у наредном периоду биће развој капацитета пружаоца услуге савјетовања учинилаца насиља у породици кроз систем социјалне заштите, те спровођење превентивних програма за рад са учиниоцима насиља.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Програм обуке за психосоцијални третман учиниоца насиља у породици –Удио стручних радника у систему социјалне заштите који су прошли програм обуке за психосоцијални	НЕ 0	ДА 75%

	третман учиниоца насиља у породици –Удио центара за социјални рад/служби социјалне заштите који спроводе савјетовања са учиниоцима насиља у породици по новом програму обуке	0	50%
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Имајући у виду да породично насиље није само индивидуални проблем жртве, већ и учиниоца и заједнице, континуираном подршком и мониторингом (учиниоци се прате и подржавају током и након програма како би се осигурало трајно одустајање од насиља), те превенцијом рецидива, доприноси се безбједности жртава и заједнице.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 420.000 КМ 60.000 КМ · 7 година = 420.000 КМ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 210.000 КМ, Екстерни извори: 210.000 КМ		
Период спровођења мјере	2027–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МЗСЗ		
Носиоци спровођења мјере	МЗСЗ, ЗСЗ РС, СЗ		
Циљне групе	ЦСР, удружења и фондације, учиниоци насиља у породици, жртве насиља, цјелокупно становништво		

7.2.3. Детаљан преглед мјера за 3. стратешки циљ

Веза са стратешким циљем	Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у породици
Приоритет	Унапређење правног оквира и тужилачке и судске праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици
Назив мјере	3.1.1. Анализа тужилачке и судске праксе и унапређење правног оквира
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Праведност у раду правосудних органа приликом процесуирања случајева насиља у породици обезбјеђује досљедно и пропорционално кажњавање учинилаца, а тиме и заштиту жртава. Мјера обухвата праћење и анализу постојеће тужилачке и судске праксе у случајевима насиља у породици, те идентификовање разлика, те израду извјештаја са препорукама за унапређење правног оквира.
Стратешки пројекти	-

Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Број анализа тужилачке и судске праксе –Број закона који су довели до унапређења судске праксе и извјештаја судске праксе	1 Важећи правни оквир	3 Унапријеђен правни оквир
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Уједначена и праведна судска пракса у предметима насиља у породици, повећана правна сигурност и предвидивост казни, брже и ефикасније процесуирање случајева, већа заштита и повјерење жртава у правосудни систем и смањење рецидива због одговарајуће казнене политике		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 150.000 КМ Извор финансирања: екстерни извори (донаторска средства) 150.000 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПР		
Носиоци спровођења мјере	МПР, МПОС, удружења и фондације		
Циљне групе	Судије, тужиоци		

Веза са стратешким циљем	Ефикасно процесуирање учинилаца кривичних дјела насиља у породици		
Приоритет	Унапређење правног оквира и судске праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици		
Назив мјере	3.1.2. Јачање улоге правосуђа у случајевима насиља у породици		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера подразумијева израду Ресурсног пакета за судије и тужиоце, у процесу спровођења истрага и у процесу суђења за насиље у породици, као и обавезне и редовне сертификоване обуке судија и тужилаца. Ресурсни пакет ће укључити критеријуме, као што су тежина злочина, ризик по жртву, рецидив и др. Обуке судија и тужилаца фокусиране на специфичности насиља у породици, примјену ресурсног пакета и сарадњу са осталим субјектима заштите с циљем доношења досљедних судских одлука додатно ће допринијети унапређењу судске и тужилачке праксе у поступању са учиниоцима насиља у породици.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за	Индикатори	Полазне	Циљне

праћење резултата мјере		вриједности	вриједности
	–Ресурсни пакет за судије и тужиоце, у процесу спровођења истрага и у процесима суђења за насиље у породици –Обавезне сертификоване обуке	НЕ НЕ	ДА ДА
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Повећана правна сигурност, брже и ефикасније процесуирање случајева насиља у породици, већа заштита и повјерење жртава у правосудни систем и смањење рецидива због одговарајуће казнене политике.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 130.000 КМ Извор финансирања: екстерни извори (донаторска средства) 130.000 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПР, МПОС, ЦЗЈРП РС, ЦЕСТ РС, удружења и фондације, Радна група именована за израду ресурсног пакета		
Циљне групе	Судије, тужиоци		

7.2.4. Детаљан преглед мјера за 4. стратешки циљ

Веза са стратешким циљем	Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици		
Приоритет	Унапређење статистика и извјештавања о насиљу у породици		
Назив мјере	4.1.1. Извјештавања и истраживања о насиљу у породици		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера подразумијева континуирано прикупљање података о насиљу у породици од свих субјеката заштите, као и података о примјени протокола о поступању на нивоу јединица локалне самоуправе, у складу са Законом о заштити од насиља у породици и Општим протоколом о поступању у случају насиља у породици. Подразумијева и израду периодичних анализа унапређења евиденција о насиљу у породици, те припрему и реализацију истраживања о насиљу у породици.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности

мјере	–Број извјештаја на годишњем нивоу –Број спроведених истраживања	2 1	3 3
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Доступни подаци и периодична истраживања ставова јавног мњења о насиљу у породици доприносиће унапређењу статистике и извјештавања, с циљем планирања будућих мјера усмјерених на спречавање и сузбијање насиља у породици.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 195.000 КМ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 15.000 КМ Екстерни извори (донаторска средства): 180.000 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУП, МЗСЗ, МПР, МПК, ЦРП РС, ССНУП, ЈЛС, СЗ, РЗС РС, ЗСЗ РС, Омбудсман за људска права БиХ, Омбудсман за дјецу Републике Српске, универзитети, удружења и фондације		
Циљне групе	Жртве, учиниоци насиља, шира друштвена заједница		

Веза са стратешким циљем	Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици		
Приоритет	Усклађивање закона и пракси поступања са међународним стандардима		
Назив мјере	4.2.1. Праћење спровођења закона у функцији заштите од насиља у породици		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	Мјера подразумијева периодичне анализе примјене закона, са препорукама за дјеловање (секторски и генерално), мониторинг свих субјеката заштите у предметима насиља у породици у којима се жене и дјеца појављују као жртве/свједоци, те ефикасну примјену Закона о заштити од насиља у породици кроз осигурање свеобухватних, дјелотворних и координисаних политика за спречавање и сузбијање насиља у породици.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Број извршених анализа –Број препорука	1 0	3 3
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Континуирано праћење примјене закона доприноси креирању мјера за унапређење нормативног оквира.		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 70.000 КМ Извор финансирања: Екстерни извори (донаторска средства) 70.000 КМ		
Период спровођења	2026–2032.		

мјере	
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУП, МЗСЗ, МПР, МПК, МУЛС, ЦЗЈРП РС, ССНУП, ЈЛС, СЗ, удружења и фондациије
Циљне групе	Доносиоци одлука

Веза са стратешким циљем	Праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици		
Приоритет	Усклађени закони и праксе поступања са међународним стандардима		
Назив мјере	4.2.2. Примјена међународних стандарда и добрих пракси		
Опис мјере с оквирним подручјима дјеловања	С циљем наставка процеса усклађивање нормативноправног оквира са међународним стандардима у области сузбијања насиља у породици континуирано ће се радити на анализи усклађености правних и политичких докумената и мјера са међународним стандардима, унапређењу подзаконских аката, праћењу ефикасности хитних мјера заштите и заштитних мјера прописаних Законом о заштити од насиља у породици, те разлозима за недовољно коришћење овог института заштите. Посебна пажња биће посвећена праћењу реализације препорука GREVIO експертске групе у области примјене стандарда Конвенције Савјета Европе о спречавању и сузбијању насиља над женама и насиља у породици.		
Стратешки пројекти	-		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	–Доступна анализа –Упућене иницијативе за унапређење нормативног оквира надлежним институцијама –Усклађен правни оквир са међународним стандардима	1 1 Дјелимично усклађен	3 3 Усклађен
Развојни ефекти и допринос мјере остварењу приоритета	Нормативноправни оквир усклађен са међународним стандардима у области сузбијања насиља у породици		
Индикативна финансијска конструкција с изворима финансирања	Износ: 40.000 КМ Извор финансирања: Буџет Републике Српске: 20.000 КМ Екстерни извори (донаторска средства): 20.000 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2032.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУП, МЗСЗ, МПР, МПК, ЦЗЈРП РС, ССНУП, удружења и фондациије		
Циљне групе	Жртве насиља у породици		